

Marie José Masena

Ruskeat artistit suomalaisella musiikkialalla

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Kulttuurituottaja AMK

Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

13.05.2025

Tiivistelmä

Tekijä(t):	Marie José Masena
Otsikko:	Ruskeat artistit suomalaisella musiikkialalla
Sivumäärä:	70 sivua + 5 liitettä
Aika:	13.05.2025
Tutkinto:	Kulttuurituottaja AMK
Tutkinto-ohjelma:	Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma
Ohjaaja(t):	Laura Haarala

Opinnäytetyö tarkastelee ruskeiden artistien asemaa suomalaisella musiikkialalla osana laajempaa keskustelua monimuotoisuudesta, tasa-arvosta ja kulttuuristen rakenteiden uudistamisesta. Musiikkiala voi toimia suunnannäyttäjänä inklusiivisuuden edistämässä, mutta samalla se saattaa ylläpitää vanhentuneita käytäntöjä.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää ruskeiden artistien kokemuksia ja alan monimuotoisuuden kehitystä sekä tuoda esiin näkemyksiä musiikkialan yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Aineistona käytettiin haastatteluja ja Emma-gaalan pressikuvia. Tulokset osoittavat, että vaikka näkyvyys on lisääntynyt, rakenteellinen yhdenvertaisuus ja osallistuminen päätöksentekoon eivät ole vielä toteutuneet.

Teoreettinen viitekehys pohjautuu tutkimuksiin, jotka käsittelevät monimuotoisuutta, rasismia ja musiikkiteollisuuden rakenteita, erityisesti afrosuomalaisten ja monietnisten artistien näkökulmasta. Viitekehys tukee musiikkialan rakenteellisten haasteiden ymmärtämistä ja tarjoaa keinoja alan yhdenvertaisuuden vahvistamiseen.

Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Gramex ry, suomalainen äänitemusiikin esittäjien ja tuottajien tekijänoikeusjärjestö.

Avainsanat:	Monimuotoisuus, representaatio, rakenteellinen yhdenvertaisuus, kulttuuriset rakenteet, musiikkiala, kulttuuriala, inklusiivisuus, kehitysehdotukset
-------------	--

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author(s): Marie José Masena
Title: Artists of African and Mixed Heritage in the Finnish Music Industry
Number of Pages: 70 pages + 5 appendices
Date: 13.05.2025

Degree: Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme: Cultural Management
Instructor(s): Laura Haarala

This thesis studies the position of Brown and Black artists in the Finnish music industry as part of a broader discussion on diversity, equality, and the renewal of cultural structures. The music industry can serve as a forerunner in promoting inclusivity, yet at the same time, it may continue to uphold outdated practices.

The aim of the study is to explore the experiences of Brown and Black artists and to examine the development of diversity within the industry, as well as to offer insights into advancing equality in the music field. The research material consists of interviews and an analysis of press photos from the Emma Gala. The results indicate that although visibility has increased, structural equality and participation in decision-making processes have not yet been fully realized.

The theoretical framework is based on previous research addressing diversity, racism, and the structures of the music industry, with a particular focus on the experiences of Afro-Finnish and multi-ethnic artists. This framework supports an understanding of the industry's structural challenges and provides tools for strengthening equality within the sector.

The commissioner of the thesis is Gramex ry, the Finnish copyright organization for performers and producers of recorded music.

Keywords: Diversity, representation, structural equality, cultural structures, music industry, cultural sector, inclusivity, development recommendations

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Tietopohja	4
2.1	Mustan musiikin historiallinen matka	5
2.2	Rakenteellinen syrjintä musiikkialalla	6
2.3	Näkyvyys, genererajat ja tunnustuksen puute	9
2.4	Näkyvyyden vallankäyttö musiikkialalla	12
2.5	Monimuotoisuus ja inklusiivisuuden edistäminen	14
2.6	Yhdenvertaisempaa musiikkialaa	17
3	Gramex ry	19
4	Tutkimuksen tarkoitus	21
4.1	Tutkimuskysymykset	22
4.2	Laadullinen tapaustutkimus	23
5	Kehittämistyön menetelmät	24
5.1	Haastattelut	25
5.2	Emma-gaalan pressikuvat	25
5.3	Aineiston analyysi	25
5.4	Aineiston hallinta	27
5.5	Oma roolini	28
6	Tulokset	29
6.1	Monimuotoisuuden ja näkyvyyden kehitys	30
6.1.1	Näkyvyys ja representaatio 1980-luvun Suomessa	30
6.1.2	Näkyvyyden kasvu ja monimuotoisuuden kokemus	31
6.1.3	Yhteisölähtöinen tuki ja vertaistuki	34
6.1.4	Artistien näkyvyys ja representaatio	35
6.1.5	Visuaalinen representaatio Emma-gaalassa 2010–2025	36
6.2	Näkyvyyden rajat ja rakenteelliset paineet	39
6.2.1	Portinvartijuus	41
6.2.2	Kuratointi ja esiintymismahdollisuudet	43
6.2.3	Barbaariefekti ja symbolinen monimuotoisuus	44
6.2.4	Intersektionaalisuuden puute	46
6.2.5	Algoritmit ja promootiovastuu	47

6.3	Kulttuuritaustan merkitys uralla	50
6.3.1	Musiikillinen identiteetti	53
6.3.2	Stereotypiat ja genererajat – ei vain hip hopia	53
6.4	Media, kritiikki ja historiankirjoitus	55
6.4.1	Kun kukaan ei kirjoita	56
6.4.2	Näkyvyyden kasvu ei takaa rakenteellista muutosta	57
6.5	Monimuotoisuutta tukevat toimet	58
7	Yleiset kehittämissuositukset	63
7.1	Osallistava viestintä ja turvalliset tilat	64
7.2	Kehittämissuositukset Gramex ry:lle	65
8	Pohdinta ja arviointi	66
	Lähteet	70
	Aineisto	77
	Liitteet	79
	Haastattelukysymykset	79
	Tutkittavan informointilomake – Haastattelu	80
	Tutkittavan suostumuslomake – Haastattelu	83
	Äänityslupa – Haastattelu	84
	Keskeiset käsitteet	85

1 Johdanto

Monimuotoisuus ja tasa-arvo ovat nousseet keskiöön monilla yhteiskunnan osaluueilla mukaan lukien kulttuuri- ja luovat alat. Näitä arvoja korostetaan yhä useammin julkisessa keskustelussa, strategioissa ja organisaatioiden linjauksissa. Tämä opinnäytetyö on toteutettu Gramex ry:n toimeksiannosta, ja sen tavoitteena on syventää ymmärrystä suomalaisen musiikkialan monimuotoisuudesta ruskeiden ja mustien toimijoiden näkökulmasta. Gramex ry on suomalainen tekijänoikeusjärjestö, joka edustaa musiikin tekijöitä ja tuottajia. Sen rooli alan yhdenvertaisuuden edistäjänä tekee tutkimusaiheesta ajankohtaisen ja merkityksellisen.

Vaikka suomalainen musiikkiala näyttäytyy monille avoimena ja vapaana ilmaisun kenttänä, monien ruskeiden ja mustien artistien todellisuus kertoo toisenlaista tarinaa. Usein nämä toimijat kohtaavat näkymättömiä esteitä, jotka liittyvät edustukseen, verkostoihin pääsyyn tai odotuksiin siitä, millaista kulttuurista sisältöä pidetään valtavirran kannalta sopivana tai kaupallisesti kannattavana.

Julkinen keskustelu rakenteellisesta rasismista ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksestä on lisääntynyt viime vuosina, mutta musiikkiteollisuuden käytännöt eivät ole kaikilta osin pysyneet kehityksen mukana. Muutoksen tarpeesta puhutaan, mutta konkreettiset toimet usein viivästyvät tai jäävät pinnallisiksi. Tässä opinnäytetyössä tarkastellaan ruskeiden artistien ja muiden musiikkialan ammattilaisten kokemuksia suomalaisella musiikkikentällä sekä sitä, miten monimuotoisuus alalla toteutuu ja onko siinä tapahtunut kehitystä. Työ pyrkii tuomaan esiin sekä haasteita että mahdollisuuksia ja osallistuu keskusteluun musiikkialan tulevaisuuden suuntaviivoista.

Aiheen valinta pohjautuu niin omaan opintotaustaani kulttuurituotannon parissa että työkokemukseeni suomalaisella musiikkikentällä. Työni kautta olen nähnyt, miten paljon osaamista, luovuutta ja kulttuurista rikkautta ruskeat artistit tuovat musiikkikentälle, mutta samalla olen todistanut myös sitä, kuinka usein heidän panoksensa jää näkymättömäksi tai aliarvostetuksi. Nämä havainnot ovat herättäneet tarpeen tarkastella asiaa syvemmin ja systemaattisemmin. Opinnäytetyöni

tavoitteena on tuoda esiin ruskeiden toimijoiden näkökulmia, jotta musiikkiala voisi paremmin kuulla ja ymmärtää heidän kokemuksiaan sekä huomioida heidän äänensä alan kehittämisessä ja päätöksenteossa.

Toimin itse ruskeana kulttuurituottajana, ja oma taustani tuo tärkeän näkökulman tutkimusaiheeseen. Henkilökohtainen kokemus auttaa tunnistamaan musiikkialan käytännöissä esiintyviä ilmiöitä, kuten tiedostamattomia rakenteita, yhdenmukaisuutta suosivia käytäntöjä ja representaatioon liittyviä rajoituksia. Kuulun vähemmistöön, joka on suomalaisessa kulttuurikentässä ollut vähemmän näkyvä, ja siksi pidän tärkeänä tarkastella ilmiöitä, jotka voivat jäädä huomaamatta valtaväestön näkökulmasta. Tämän opinnäytetyön kautta haluan tarkastella aihetta rakentavasti ja tuoda esiin näkemyksiä, jotka voivat edistää musiikkialan monimuotoisuuden ymmärtämistä ja kehittämistä.

Ilmiö liittyy kiinteästi kulttuurituotannon alaan, sillä kulttuurituottajat vaikuttavat siihen, millaisia sisältöjä tuotetaan, ketkä pääsevät ääneen ja millaisissa rakenteissa taide ja kulttuuri syntyvät. Tuottajien päätökset vaikuttavat siihen, kuka nähdään yleisölle esittämisen arvoisena ja millaiset tarinat saavat tilaa yhteiskunnallisessa keskustelussa. Kulttuurituottajan ammattiosaamiseen kuuluu kyky tunnistaa eriarvoisuutta ylläpitäviä käytäntöjä sekä edistää inklusiivisia ja tasa-arvoisia toimintatapoja. Tämä tarkoittaa sekä konkreettisia valintoja tuotantoprosesseissa että laajempaa ymmärrystä kulttuurialan valtasuhteista ja rakenteista.

Monimuotoisuuden kehittäminen ei ole vain eettinen velvollisuus, vaan myös tapa rikastuttaa kulttuurista tarjontaa ja vahvistaa alan elinvoimaisuutta. Monimuotoinen kenttä tuo mukanaan uusia näkökulmia, tarinankerronnan tapoja ja yleisöjä, jotka yhdessä rakentavat kestävämpää ja osallistavampaa kulttuuriekosysteemiä.

Työn käytännön kehittämistavoitteena oli tuottaa konkreettisia ehdotuksia siitä, miten musiikkialaa voidaan muuttaa yhdenvertaisemmaksi ja inklusiivisemmaksi. Tavoitteena on lisätä ymmärrystä ruskeiden artistien asemasta, ja kokemuksista sekä tarjota ratkaisuja alan rakenteellisiin haasteisiin. Opinnäytetyö pyrkii vastaa-

maan kysymyksiin, millaisia kokemuksia ruskeilla artisteilla on suomalaisella musiikkialalla, miten he kokevat alan monimuotoisuuden kehityksen ja millaisia kehitysehdotuksia he itse esittävät?

Työ toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jossa keskeisinä menetelminä toimivat haastattelu ja dokumenttianalyysi. Laadullinen lähestymistapa mahdollistaa syvällisen ja kontekstuaalisen tarkastelun tutkittavasta ilmiöstä. Haastattelin seitsemää musiikkialan ammattilaista, joilla on omakohtaisia kokemuksia ruskeana tai monietnisenä toimijana suomalaisessa musiikkiteollisuudessa. Haastateltavat edustavat erilaisia rooleja kentällä: artisteja, DJ:tä, tuottajia, managereita ja muita alan toimijoita, mikä mahdollistaa monipuolisen näkökulman aiheen tarkasteluun.

Haastattelujen lisäksi työssä hyödynnettiin dokumenttianalyysiä, jossa tarkasteltiin musiikkialan julkisia viestintämateriaaleja, kuten verkkosivustoja, tapahtumajulkaisuja ja media-aineistoa. Dokumenttianalyysin kohteena ovat erityisesti representaatio ja näkyvyys: keitä alan viestinnässä ja tapahtumissa nostetaan esiin, millä tavoin eri toimijat kuvataan, ja ketkä jäävät marginaaliin tai näkymättömiin. Näiden aineistojen pohjalta olen koonnut analyysin, joka nivoutuu aiempaan tutkimustietoon monimuotoisuudesta ja kulttuurirakenteista. Opinnäytetyö koostuu teoreettisesta taustoituksesta, empiirisestä tutkimusosioista sekä kehitysehdotuksia esittelevästä loppuosasta, joka kokoaa yhteen havaintoja ja avauksia suomalaisen musiikkialan monimuotoisuuden edistämiseksi.

Tulokset osoittavat, että vaikka näkyvyys on lisääntynyt, rakenteellinen yhdenvertaisuus ja osallistuminen päätöksentekoon eivät ole vielä toteutuneet. Tämän vuoksi on tärkeää toteuttaa kehitysehdotuksia, jotka ovat ratkaisevia alan tulevaisuuden kannalta.

Kehitysehdotuksena korostuu, että POC- ja vähemmistötaustaisten henkilöiden tulisi olla mukana päätöksenteossa kaikilla tasoilla, ei vain esiintyjinä. Tämä varmistaa, että moninaisuus ei jää pelkäksi puheeksi vaan näkyy konkreettisina tekoina. Yhdenvertainen musiikkiala tarvitsee turvallisia tiloja, kulttuurista sensitiivisyyttä ja aktiivista antirasismia.

Median rooli on keskeinen vähemmistötaustaisista tekijöistä kertomisessa, jotta julkinen kuva monipuolistuu ja stereotyyppit murtuvat. Tuki ja resurssit on jaettava tasavertaisesti, ja mahdollisuuksien on oltava aidosti avoimia kaikille, ei vain niille, joilla on valmiiksi pääsy alan verkostoihin.

Yhdenvertaisuuden toteutuminen edellyttää selkeitä tavoitteita, suunnitelmallisuutta ja mitattavaa seuranta. Anonyymi rekrytointi voi vähentää ennakkoluuloihin perustuvia esteitä ja mahdollistaa yhdenvertaisempia valintoja. Läpinäkyvyys alan rakenteissa on puolestaan keskeistä syrjivien käytäntöjen tunnistamiseksi ja kestävä muutos edistämiseksi.

Tämä työ toimii puheenvuorona siitä, millaisessa murroskohdassa suomalainen musiikkiala tällä hetkellä on. Yhteiskunnallinen paine, monimuotoistuva yleisö sekä vähemmistöihin kuuluvien toimijoiden aktiivinen näkyvyys haastavat alaa tarkastelemaan omia rakenteitaan kriittisesti. Kyse ei ole pelkästään yksittäisistä epäkohdista, vaan laajemmasta kulttuurisesta ja rakenteellisesta muutostarpeesta. Kulttuurituottajilla on keskeinen rooli tämän muutoksen mahdollistajina: heidän työnsä kautta muotoutuvat ne tilat, mahdollisuudet ja näkyvyydet, joiden varassa kulttuurinen ilmaisu elää ja kehittyy. Juuri siksi kulttuurituottajien on tärkeää tunnistaa oma roolinsa muutoksen mahdollistajina sekä sanoissa että teoissa toimimalla aktiivisesti ja tietoisesti yhdenvertaisemman ja monimuotoisemman musiikkialan puolesta.

2 Tietopohja

Tietopohja luo tutkimukselle teoreettisen perustan tarkastelemalla monimuotoisuutta, kulttuurista edustusta ja rakenteellisia tekijöitä musiikkialalla. Lisäksi se hyödyntää aiempia tutkimuksia ja teorioita, jotka auttavat hahmottamaan alan kehitystä ja monimuotoisuuden vaikutuksia. Näiden lähtökohtien avulla tutkimus syventää ymmärrystä suomalaisen musiikkialan rakenteista ja kehityssuunnista eri toimijoiden näkökulmasta

2.1 Mustan musiikin historiallinen matka

Musta musiikki on ollut keskeinen voima länsimaisen populaarikulttuurin kehityksessä. Afrikkalaisissa yhteisöissä musiikki on ollut erottamaton osa arkea, seremonioita ja hengellisyyttä jo vuosituhansien ajan (Mdlbeast, 2024). Afrikkalaiset orjat käyttivät lauluja salaisina viestintävälineinä erityisesti paon suunnittelussa. Laulujen sanat sisälsivät piilotettuja viestejä ja symboleja, joiden avulla jaettiin tietoa turvallisista reiteistä ja maanalaisesta rautatiestä. Ulkopuolisille laulut saattoivat kuulostaa tavallisilta hengellisiltä hymneiltä tai työlauluilta, mutta niiden avulla pakoa suunnittelevat orjat saivat arvokasta tietoa reittiohjeista ja paon oikeasta ajankohdasta. (Kuloniemi, 2024.)

Kun afrikkalaisia orjia kuljetettiin Amerikkaan 1500-luvulta 1800-luvun loppuun, heidän musiikilliset perinteensä säilyivät ja muovautuivat uusiin olosuhteisiin. Gospelmusiikki kehittyi 1800-luvun lopulta lähtien erityisesti mustien kirkoissa, joissa hengellisyys ja yhteisöllisyys yhdistyivät. Tämä musiikillinen perintö johti monien uusien tyylien, kuten bluesin (joka syntyi 1800-luvun lopulla), jazzin (muotoutui 1900-luvun alussa) ja afrokaribialaisen musiikin (jonka juuret ulottuvat 1800-luvulle ja nousu tapahtui 1900-luvulla), syntyyn. Eurooppalaisen kolonialismin myötä erityisesti 1800-luvun lopulta 1960-luvulle saakka afrikkalainen musiikki koki merkittäviä muutoksia, kun perinteiset rytmit ja sointimaailmat sulautuivat länsimaisiin musiikkielementteihin. Tämä kulttuurien vuorovaikutus loi pohjan uusille musiikkigenreille, joissa yhdistyivät sekä afrikkalaiset että eurooppalaiset musiikilliset perinteet. (Mdlbeast, 2024.)

Afrikan maiden taistellessa kolonialismia ja apartheidia vastaan musiikki toimi tärkeänä keinona vastarinnan ilmaisemisessa ja yhteisöllisyyden vahvistamisessa. Samalla afrikkalainen populaarimusiikki, kuten highlife, korosti mantereeseen kulttuurista vahvuutta ja perinteiden jatkuvuutta. Afrikkalaiset artistit alkoivat saada yhä enemmän kansainvälistä huomiota tuoden oman ainutlaatuisen panoksensa maailman musiikkitarjontaan, ja sen vaikutus näkyy yhä globaalissa musiikkikulttuurissa. (Mdlbeast, 2024.)

2.2 Rakenteellinen syrjintä musiikkialalla

Musiikkialalla POC-artistit voivat kohdata rakenteellisia esteitä, jotka vaikuttavat heidän mahdollisuuksiinsa menestyä ja saada näkyvyyttä. Näitä haasteita voi esiintyä esimerkiksi levytyssopimuksissa, radiosoitossa, mediassa ja keikkapaikkojen valinnoissa. Toimittaja Renaz Ebrahimin mukaan alan suurin haaste on sen homogeenisuus: valta on edelleen keskittynyt suppealle, valkoihoiselle joukolle, ja uusien tai erilaisten äänien on vaikea päästä piireihin mukaan. (Bjurström, 2021.)

Musiikin ja esittävien taiteiden ala on perinteisesti ollut valtaosin valkoisten ja miesten hallitsema, mikä näkyy erityisesti taiteellisessa vallassa ja päätöksenteossa. Konserteissa kuultava musiikki on yhä enimmäkseen miesten säveltämää ja esittämää, ja näkyvyyttä sekä resursseja uran kehittämiseen saa useimmiten homogeenisista verkostoista tuleva joukko. Tämä voi tarkoittaa sitä, että ruskeiden artistien musiikkia pidetään marginaalisena tai liian kapealle yleisölle suunnattuna. Vaikka alalla on viime vuosina otettu askeleita kohti yhdenvertaisuutta erilaisten toimenpiteiden kautta, kehitys etenee hitaasti, ja kokemukset tasa-arvosta vaihtelevat suuresti eri toimijoiden kesken. (Ahola, 2025.)

Teosto ja Vastakaiku toteuttivat vuonna 2024 yhdenvertaisuus ja syrjintä musiikkialalla 2024 -kyselytutkimuksen, jonka tavoitteena oli kartoittaa yhdenvertaisuuden toteutumista ja syrjinnän ilmenemistä musiikkialalla. Kyselyn avulla pyrittiin saamaan laajempaa ymmärrystä siitä, millaisia syrjintäkokemuksia eri ryhmillä on ja miten nämä kokemukset vaikuttavat alan kehitykseen ja tulevaisuudennäkyymiin. Kyselyyn vastasi laaja joukko musiikkialalla toimivia ammattilaisia. Mukana oli muun muassa säveltäjiä, sanoittajia, muusikoita ja tuottajia sekä levy-yhtiöissä, kustantamoissa ja muissa musiikkialan organisaatioissa työskenteleviä henkilöitä. Lisäksi kyselyyn osallistui alan opiskelijoita. (Teosto & Vastakaiku, 2024.)

Musiikkialan yhdenvertaisuutta heikentävät monet rakenteelliset ja asenteelliset tekijät. Sukupuolten epätasa-arvo ilmenee stereotyyppisinä rooliodotuksina ja naisten sekä sukupuolivähemmistöjen tarpeena todistella kykyjään enemmän

kuin miesten. Ikäsyrijintä rajoittaa sekä kokeneempien että nuorten tekijöiden arvostusta. Verkostojen suuri merkitys vaikeuttaa uusien tekijöiden pääsyä alalle ilman olemassa olevia kontakteja. Lisäksi valtavirtamusiikin hallitseva asema kuitenkin, levy- ja tuotantoyhtiöt jättävät marginaaliset genret ja itsenäiset artistit helposti sivuun näkyvyydestä ja resursseista. Epätasainen rahoituksen jakautuminen heikentää mahdollisuuksia erityisesti pienempien toimijoiden kohdalla. (Teosto & Vastakaiku, 2024.)

Kyselyn perusteella eniten syrjintää kokevat etnisiin vähemmistöihin kuuluvat alan toimijat. Heistä jopa 61 % raportoi kokeneensa syrjintää tai epäasiallista kohtelua etnisen taustansa vuoksi. Myös kielivähemmistöihin kuuluvat kohtaavat haasteita: yli puolet heistä kertoi joutuneensa syrjinnän kohteeksi kielensä vuoksi. (Teosto & Vastakaiku, 2024.)

Länsimainen musiikkiteollisuus on rakennettu mustan musiikin harjoittajille. Silti mustat päättäjät ovat levy-yhtiöissä aliedustettuina ja alaa syytetään toistuvasti rasisista käytännöistä. (Vanha-Majamaa, 2020.)

Vuonna 2020 maailman huomio kiinnittyi ennennäkemättömällä tavalla rakenteelliseen rasismiin, kun afroamerikkalaisen George Floydin kuolema Minneapolisissa käynnisti laajoja mielenosoituksia eri puolilla maailmaa. Näiden tapahtumien myötä Black Lives Matter -liikkeestä nousi globaalisti tunnustettu symboli yhteiskunnalliselle muutokselle. Myös viihde- ja kulttuuriala reagoi voimalla: musiikkiteollisuus, mediatilat ja taideorganisaatiot myös Suomessa julistivat tukensa liikkeelle ja sitoutuivat näkyvästi antirasistisiin periaatteisiin. Monimuotoisuudesta tuli hetkeksi kuuma aihe, mutta sen rinnalle noussut sitoutuminen ei kaikkialla kestänyt. (Vanha-Majamaa, 2020.)

Rakenteellinen syrjintä musiikkiteollisuudessa ei ole vain paikallinen ilmiö, vaan sitä on tutkittu eri markkinoilla. Iso-Britanniassa vuonna 2021 julkaistu Black Lives in Music (BLIM) -tutkimus osoitti, että mustat artistit ja musiikkialan ammattilaiset kohtaavat urallaan erilaisia haasteita. ”Three in five (63 %) Black music creators have experienced direct / indirect racism in the music industry and more (71 %) have experienced racial microaggression”, BLIM-tutkimuksessa (2021, s.

17) korostetaan. Iso-Britanniassa mustat musiikintuottajat ovat kohdanneet syrjintää esimerkiksi studiotilojen saatavuudessa verrattuna valkoisiin kollegoihinsa. Heidän esiintymismahdollisuuksiaan on rajoitettu, ja heitä on myös kehoitettu muuttamaan musiikkinsa tyyliä. (Black Lives in Music, 2021.)

Ruotsalainen musiikkialan järjestö Skap julkaisi vuonna 2023 raportin, joka käsittelee rakenteellista rasismia Ruotsin musiikkiteollisuudessa. Jasmine Kelekayn (University of California, Berkeley) toteuttama tutkimus kartoitti erityisesti sellaisten musiikkialan ammattilaisten kokemuksia ja havaintoja, jotka ovat itse joutuneet kohtaamaan rasismia työssään. Raportin aineisto koostui haastatteluista ja kyselytutkimuksen vastauksista. Keskeisiä teemoja olivat esimerkiksi musiikkikoulutuksen valkoisuuteen liittyvät normit, musiikkigenren luokittelu rodullisten stereotyyppien kautta, musiikintekijöiden kohtaama eksotisointi sekä rasismiin negatiiviset vaikutukset musiikkialalla toimivien hyvinvointiin. (Kelekay, 2023.)

Skapin kyselytutkimuksen mukaan valtaosa vastaajista (89 %) on sitä mieltä, että musiikkialalla esiintyy rasismia ja syrjintää. 72 % etnisiin vähemmistöryhmiin kuuluvista vastaajista kertoi kohdanneensa tai todistaneensa rasismia työpaikallaan viimeisen kahden vuoden aikana, kun taas valkoisista vastaajista näin koki 33 prosenttia. Lisäksi 75 prosenttia etnisiin vähemmistöryhmiin kuuluvista vastaajista oli saanut tietoonsa uusia rasismitapauksia samalta ajanjaksolta. Valkoisten vastaajien osalta osuus oli 49 prosenttia. (Kelekay, 2023.)

Etnisiin vähemmistöryhmiin kuuluvien ja valkoisten vastaajien kokemuksissa oli eroja. Kelekay kertoo, että hänen tutkimuksessaan etnisiin vähemmistöryhmiin kuuluvat vastaajat havaitsivat rasismiin selvemmin ja suhtautuivat tilanteeseen kriittisemmin kuin valkoiset vastaajat. Inka Rantakallio nostaa artikkelissaan *Finish Rap, the Far-Right and Racism* (2020) esille käsitteen *white solidarity* (valkoinen solidaarisuus). Tällä käsitteellä hän tarkoittaa ilmiötä, jossa valkoiset ihmiset jättävät usein puuttumatta rasistisiin tekoihin tai jopa puolustavat muita valkoisia, jotka ovat toimineet rasistisesti. Rantakallion mukaan tällaisen solidaarisuuden taustalla on halu välttää konfliktia ja ylläpitää ajatusta siitä, ettei rasismia esiintyisi omassa lähipiirissä tai yhteisössä. Hän huomauttaa myös, että vaikene-

minen ei ole neutraalia, vaan ylläpitää aktiivisesti rassistisia rakenteita yhteiskunnassa. (Rantakallio, 2020.) Skapin kyselytutkimuksen mukaan rasismi ilmenee musiikkialan arkisissa tilanteissa monin eri tavoin. Yksi vastaajista korosti rasmin olevan läsnä jatkuvasti ja kaikilla yhteiskunnan tasoilla. (Kelekay, 2023.)

Kelekay kertoo, että tutkimukseen osallistuneet toivoivat musiikkialalle myönteistä muutosta, mutta suhtautuivat epäilevästi nykyisiin monimuotoisuustoimiin. Valtaosa vastaajista (77 %) ei ollut ilmoittanut kohtaamastaan rasismista, koska he eivät tieneet, kenen puoleen kääntyä, tai kokivat, ettei ilmoittaminen johtaisi mihinkään. Haastattelujen perusteella keskeisiä esteitä olivat puutteellinen vastuunotto organisaatioissa, vähäinen asiantuntemus rasismista, pinnallinen suhtautuminen monimuotoisuuteen sekä se, että vastuu ongelmien käsittelystä jätettiin rasismia kokeneille. Tutkimukseen osallistuneet painottivat, että Skap-järjestöllä on merkittävä mahdollisuus ja vastuu edistää aktiivisesti rasisminvastaista työtä. He toivoivat järjestön hyödyntävän näkyvyyttään tuomalla rasismia esiin, vaikuttamalla asenteisiin ja kouluttamalla muita musiikkialan toimijoita. (Kelekay, 2023.)

2.3 Näkyvyys, genererajat ja tunnustuksen puute

Ruskeat artistit ovat yhä näkyvämpi osa suomalaista musiikkikenttää, mutta heidän edustuksensa valtavirran medioissa ja musiikkiteollisuuden rakenteissa ei ole vielä täysin tasavertaista. Musiikkimedialla on keskeinen rooli siinä, ketkä artistit saavat näkyvyyttä, miten heidän musiikkiaan arvotetaan ja millaisia uramahdollisuuksia heille tarjoutuu. Tämä heijastuu esimerkiksi siihen, miten artistien julkisuuskuva rakentuu, millaisia genrejä arvostetaan, ketkä saavat tunnustusta palkintogaaloissa ja miten yleisö suhtautuu uusiin nimiin. Lisäksi medially on vaikutusta keikkapaikkojen ja festivaalien ohjelmistovalintoihin, suoratoistopalveluiden ja radion suosikkeihin sekä sosiaalisen median ja vaikuttajaviestinnän kehitykseen. (Koskela, 2019.)

Esimerkiksi artisti PapiPike, joka tunnettiin aiemmin nimellä PastoriPike kertoi julkisuudessa, kuinka hänen ihonvärinsä vaikutti uransa etenemiseen. Vaikka hänen kappaleensa *Aito G* keräsi lähes miljoona katselukertaa YouTubessa ja sai

laajaa suosiota, ura ei hänen mukaansa silti edennyt odotetusti. PapiPike kuvaili turhautumistaan kertomalla lyöneensä nyrkkiä seinään ja kokeneensa, että hänen hyvät kappaleensa eivät edenneet, koska hän oli tummaihoisen. Hänen mukaansa oli huolestuttavaa, että suomalaisilla festivaaleilla esiintyy edelleen vain vähän tummaihoisia suomalaisia artisteja, vaikka heidän määränsä alalla kasvaa. (Koskela, 2019.)

Median yhteiskunnallinen vaikutus näkyy siinä, että se ohjaa keskustelunaiheita ja päättää, mitkä ilmiöt nousevat esiin ja mitkä jäävät varjoon. Vaikka media harvoin luo uutta tietoa, se vaikuttaa siihen, mistä puhutaan ja millä sävyllä. Musiikkialalla tämä näkyy esimerkiksi siinä, miten musiikkimedia genrelokeroi artisteja ja tyylejä. Tietyt musiikkigenret ja niihin yhdistetyt artistit saavat enemmän huomiota kuin toiset. (Opetushallitus, 2025.)

Emma-gaala on suomalaiselle musiikkikentälle merkittävä tilaisuus, joka paitsi nostaa esiin edellisvuoden menestyjiä, myös vaikuttaa artistien näkyvyyteen ja uraan. Gaalan järjestämisestä vastaa tuottajajärjestö IFPI Finland, joka painottaa yhdenvertaisuutta ja taiteellisten ansioiden kunnioittamista taustasta riippumatta. Vaikka ruskeat artistit ovat saaneet näkyvyyttä erityisesti Vuoden rap/R&B -kategoriassa, heidän edustuksensa muissa palkintokategorioissa on ollut vähäisempää. Tämä havainto on herättänyt keskustelua musiikkialan rakenteellisesta tasa-arvosta ja representaatioista palkintojenjaossa. (Emma-gaala, 2025.)

Rap-artisti Tyler, the Creator on nostanut esiin, miten mustien artistien musiikki lokeroidaan usein automaattisesti rap- tai R&B-kategorioihin. Hän on kritisoinut tätä käytäntöä, joka vaikuttaa musiikin markkinointiin ja siihen, millaiseksi artistin yleisö määrittää. Tyler on todennut, että hänestä tuntuu kuin osa hänestä kokisi rap-ehdokkuuden olevan vähättelevä kohtelisuus. (Kiefer, 2020.)

Tänä vuonna 2025 tehtiin Emma-gaalassa historiaa, kun Vuoden rap/R&B-kategoriassa palkittiin ensimmäistä kertaa musta artisti Turisti. Tämä on merkittävä ja symbolisesti tärkeä saavutus erityisesti suomalaisessa POC-yhteisössä, jossa edustuksen ja tunnustuksen puute on ollut pitkään näkyvää. ”Kymmenen vuotta

sitten käytiin kavereiden kanssa keskustelu, ettei tämän värinen voi tehdä täällä musiikkia, Turisti kertoi”. (Gustafsson, 2025.)

Turistin voitto ei ole vain henkilökohtainen voitto artistille itselleen, vaan se edustaa laajempaa toivon hetkeä niille ruskeille ja mustille taiteilijoille, jotka ovat rakentaneet uraansa usein näkymättömämmässä asemassa. Samalla tämä tärkeä virstanpylväs nostaa esiin ongelmallisen ilmiön: juuri ne musiikkigenret, jotka yleisesti mielletään mustaksi musiikiksi, kuten rap ja R&B, ja joissa ruskeat ja mustat artistit ovat aktiivisesti mukana, eivät saa yhtä helposti tunnustusta tai näkyvyyttä suomalaisessa musiikkikentässä, kuten PapiPike tuo esiin. (Koskela, 2019.)

Kansainvälisesti palkinnot kuten MOBO Awards ja BET Awards ovat syntyneet vastaukseksi juuri tämän kaltaiseen epätasa-arvoon. Ne tarjoavat näkyvyyttä monimuotoisemmalle artistijoukolle ja tilan, jossa POC-artistit voivat saada tunnustusta työstään valtavirran ulkopuolella. Suomessa vastaavia alustoja on huomattavasti vähemmän, mikä voi osaltaan kaventaa ruskeiden ja mustien artistien mahdollisuuksia rakentaa näkyvää uraa ja tulla palkituiksi taiteestaan. (MOBO Awards & BET Awards, 2025.)

Rantakallio huomauttaa, että suomalainen hip hop on pitkälti valkoisten artistien aluetta, jossa lainataan runsaasti elementtejä mustasta kulttuurista uskottavuuden lisäämiseksi. Vaikka hip hop liitetään vahvasti mustaan kulttuuriperintöön, rodullistetut artistit joutuvat yhä kantamaan niiden stereotyyppisten representatioiden seurauksia, joita myös valkoiset artistit osaltaan uusintavat ja ylläpitävät. (Rantakallio, 2020.)

Suomalainen musiikkiala ei kuitenkaan anna riittävää tunnustusta ruskeille ja mustille artisteille, vaikka heidän kulttuurista taustaansa hyödynnetään musiikillisessa ilmaisussa. Tämä epätasapaino tulee erityisen näkyväksi esimerkiksi palkintogaaloissa, joissa ruskeiden ja mustien artistien saama näkyvyys ja tunnustus eivät ole suhteessa heidän tekemäänsä työhön ja vaikutukseen alalla. Tällainen rakenteellinen sivuuttaminen vaikuttaa suoraan siihen, miten heidän asemansa suomalaisella musiikkikentällä rakentuu verrattuna valtavirta-artisteihin. Tämä ilmiö herättääkin laajempia kysymyksiä kulttuurisesta omimisesta ja siitä, kuka saa

hyötyä toisen kulttuurisesta perinnöstä ilman, että itse joutuu kohtaamaan siihen liittyvää syrjintää tai ennakkoluuloja. (Koskela, 2019.)

2.4 Näkyvyyden vallankäyttö musiikkialalla

Levy-yhtiöt, ohjelmatoimistot, ja mediatilat muodostavat keskeisen verkoston, joka vaikuttaa siihen, ketkä artistit saavat näkyvyyttä, resursseja ja tilaisuuksia menestyä suomalaisessa musiikkiteollisuudessa. Näiden toimijoiden päätökset määrittelevät pitkälti sen, kenen ääni pääsee kuuluviin, ja kenen jää varjoon. Tämä portinvartijuus on erityisen merkityksellistä ruskeiden ja mustien artistien sekä POC-yhteisöön kuuluvien tekijöiden kohdalla, joiden asema on ollut pitkään marginaalissa. (Koskela, 2019.)

Kansainväliset levy-yhtiöt, kuten Universal Music, Sony Music ja Warner Music Group, ovat tunnettuja laajoista ja monimuotoisista artistirostereistaan, joissa eri vähemmistöryhmien edustus on vahvaa. Esimerkiksi Universal Musicin talliin kuuluu lukuisia tunnettuja mustia artisteja, kuten Doechii, Jay-Z, Drake, Glorilla, Rema. Sony Musicin rosterissa ovat muun muassa A\$AP Rocky, Alicia Keys, Beyoncé, Childish Gambino, Davido sekä monia muita merkittäviä nimiä. Warner Music Group edustaa puolestaan artisteja kuten Aya Nakamura, Burna Boy, Bruno Mars, Kehlani, Megan Thee Stallion ja useita muita. Näiden yhtiöiden esimerkki osoittaa, että monimuotoisuus voi toteutua osana kansainvälistä musiikkibisnestä, ja että vähemmistötaustaiset artistit voivat saavuttaa merkittävää näkyvyyttä ja kaupallista menestystä. Sen sijaan Suomessa etenkin etnisten, kulttuuristen ja kielivähemmistöjen edustus on edelleen vähäistä. (Universal Music, Sony Music & Warner Music, 2025.)

Suomessa on kuitenkin alkanut näkyä kehitystä kohti monimuotoisempaa musiikkikikentää. Tätä kehitystä heijastaa myös PME Records, joka ei ainoastaan seuraa musiikkikentän muutoksia, vaan muovautuu osaksi sitä tuoden esiin uudenlaisia ääniä. Helsingissä toimiva, vuonna 2012 perustettu yksityinen indie-levy-yhtiö on tunnettu kyvystään rikkoa generarajoja ja toimia alustana artisteille, joiden musiikki heijastaa moninaista nyky-Suomea. PME Records palkittiin vuoden 2024 levy-yhtiönä Music & Media Industry Awardseissa, ja se on saanut myös

vuoden indie-levy-yhtiön tunnustuksen. PME Records on ollut mukana nostamassa esiin muun muassa Ege Zulu, Biziä ja Rosa Costea eli artisteja, jotka edustavat suomalaisen musiikin uutta, monimuotoista suuntaa. (PME Records, 2025.)

Ohjelmatoimistot, kuten All Day Agency ja Suomen Keikkamyynti, vastaavat artistien keikkamyynnistä ja toimivat linkkinä esiintyjien ja tapahtumajärjestäjien välillä. Niillä on mahdollisuus vaikuttaa siihen, ketkä artistit esiintyvät festivaaleilla ja muissa tapahtumissa, mikä voi edistää artistien yleisöpohjan rakentumista. Rosterivalinnoillaan toimistot voivat joko tukea musiikkikentän monimuotoisuutta tai vahvistaa vallitsevia rakenteita. (All Day Agency & Suomen Keikkamyynti, 2025.)

Esiintyjävalintoihin voivat kuitenkin vaikuttaa genrerajoitteet sekä oletukset yleisön mieltymyksistä, mikä saattaa rajoittaa erityisesti vähemmistötaustaisten POC-artistien näkyvyyttä valtavirran tapahtumissa. Vaikka kansainväliset ruskeat artistit toimivat yhä useammin pääesiintyjinä suurilla lavoilla, kotimaisten POC-artistien asema on edelleen epävarma. Tämä nostaa esiin kysymyksen siitä, miten ohjelmatoimistojen ja tapahtumajärjestäjien valinnat vaikuttavat artistien näkyvyyteen sekä siihen, keiden äänet ja kulttuurit pääsevät esille suomalaisessa musiikkikentässä. (Koskela, 2019.)

Suomessa toimivat suuret mediatalot tuottavat musiikkisisältöä esimerkiksi YleX:n kaltaisten kanavien kautta. Se on viime vuosina panostanut aiempaa monipuolisempaan ja monimuotoisempaan uutisointiin. (YleX, 2025.) Klangi on puolestaan toiminut vaihtoehtoisena mediana, joka tuo näkyvyyttä erityisesti ruskeille artisteille sekä hiphop- ja R&B-kulttuurille eli aihealueille, joita perinteiset mediatalot eivät aina tavoita tai priorisoi. (Klangi, 2025.)

Myös musiikin suoratoistopalvelut, kuten Spotify, Tidal ja Apple Music, ovat muuttaneet median vaikutusvaltaa. Algoritmit voivat sekä mahdollistaa uusien artistien esiinnousun että vahvistaa jo valmiiksi suosittuja trendejä. POC-artistien on vaikea saada yhtä laajaa näkyvyyttä, elleivät he saa tukea levy-yhtiöiltä tai mediataloilta, sillä algoritmit suosivat usein kaupallisesti menestyneitä tai jo tunnettuja

artisteja. Radiosoitto on edelleen keskeinen tekijä, joka vaikuttaa paitsi näkyvyyteen, myös keikkamyyntiin ja suoratoistokuunteluihin. (Seuri & Ikäheimo, 2022.)

Sosiaalinen media eroaa perinteisestä mediasta siten, että käyttäjät eivät ainoastaan seuraa sisältöä, vaan osallistuvat sen tuottamiseen ja jakamiseen. Alustojen helppous, maksuttomuus ja yhteisölliset toiminnot, kuten kommentointi ja suosikkien merkitseminen, mahdollistavat aktiivisen osallistumisen. Tämän vuoksi sosiaalisen median kanavat, kuten TikTok ja Instagram, ovat nousseet tärkeiksi väyliksi etenkin niille ruskeille artisteille, jotka eivät saa tukea musiikkiteollisuuden perinteisiltä rakenteilta. Moni onkin saavuttanut yleisönsä ja rakensanut uraansa juuri näiden alustojen kautta, ilman levy-yhtiöitä tai suurten mediatalojen tukea. (Pönkä, 2015, s. 9–12.) Kuitenkin viraali suosio ei automaattisesti takaa radiosoittoa tai esiintymismahdollisuuksia suurilla lavoilla, mikä osoittaa perinteisten portinvartijarakenteiden jatkuvaa vaikutusvaltaa. (Koskela, 2019.)

Musiikkiteollisuuden eri osa-alueet, kuten levy-yhtiöt, ohjelmatoimistot, tapahtumajärjestäjät, mediatalot ja palkintogaalat, muodostavat kokonaisuuden, jonka toimintakäytännöt vaikuttavat suoraan siihen, miten monimuotoisuus alalla toteutuu. Vaikka sosiaalinen media ja suoratoistopalvelut ovat laajentaneet artistien mahdollisuuksia tavoittaa yleisöjä ja edistää uraansa, perinteisten toimijoiden merkitys on edelleen keskeinen erityisesti näkyvyyden, resurssien ja esiintymismahdollisuuksien kannalta.

2.5 Monimuotoisuus ja inklusiivisuuden edistäminen

Viime vuosina monimuotoisuus ja inklusiivisuus ovat nousseet tärkeiksi teemoiksi Suomen musiikkikentällä. Suomessa monimuotoisuuden edistämiseen on kiinnitetty huomiota erityisesti Musiikinsatamassa, jossa toimivat Music Finland, Teosto ja Gramex ry. Nämä organisaatiot tukevat suomalaisen musiikkialan kehitystä ja edistävät yhdenvertaisuutta sekä monimuotoisuuden teemoja. Vuonna 2017 Music Finlandin johdolla toteutetussa hankkeessa musiikkialan asiantuntijat muotoilivat kuusi teesiä edistämään tasa-arvoa, moninaisuutta ja yhdenvertaisuutta. Nämä periaatteet sisältävät sitoumuksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvo-

suunnitelman laatimiseen sekä sen käytännön toteutukseen alan toimijoiden keskuudessa. Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä ja edistää konkreettisia toimenpiteitä, jotka vahvistavat musiikkialan monipuolisuutta ja tasapuolisuutta Suomessa. (Musiikkiala, 2023.)

Musiikin edistämissätiö (MES) myöntää tukea kotimaisen musiikin monimuotoisuuden tukemiseksi. Musiikki Suomi LIVE -tuki 2025 on suunnattu musiikin vapaan kentän toimijoille, ja hakemuksia arvioitaessa otetaan huomioon, miten ohjelmisto suhteutuu musiikkialan teeseihin tasa-arvon, monimuotoisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. (MES, 2025.)

Suomessa valtio, kaupungit ja kunnat ovat aktiivisesti mukana edistämässä kulttuurielämän monimuotoisuutta ja inklusiivisuutta. Taiteen edistämiskeskus (Taike) on merkittävä suomalainen organisaatio, joka rahoittaa ja tukee taiteen ja kulttuurin kehitystä. Taike pyrkii edistämään taiteen saavutettavuutta, monimuotoisuutta ja taiteilijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia. Taike myöntää avustuksia muun muassa monikulttuuristen ja vähemmistökulttuureihin liittyvien taidehankkeiden toteuttamiseen sekä tukee taide- ja kulttuurialan kehitystä eri puolilla Suomea. (Taike, 2025.)

Osana toimintaansa Taike toteuttaa Kulttuurisen moninaisuuden ja liikkuvuuden kehittämisohjelmaa, jonka tavoitteena on syventää ymmärrystä moninaisuudesta, edistää kulttuurien välistä vuoropuhelua, tukea taiteilijoiden kansainvälistä liikkuvuutta sekä vahvistaa verkostoja erityisesti Pohjoismaissa ja Barentsin alueella. Näiden esimerkkien lisäksi Taike myöntää avustuksia kulttuurisen moninaisuuden edistämiseen ja rasismiin vastaiseen toimintaan. Vuonna 2023 Taike jakoi 683 000 euroa 41 yhteisölle, jotka edistävät monikulttuurisuutta ja inklusiivisuutta eri puolilla Suomea (Taike, 2023). (Taike, 2025.)

Kaupungit ja kunnat tukevat monimuotoisuutta järjestämällä kulttuuritapahtumia ja hankkeita, jotka tähtäävät siihen, että taide- ja kulttuurikenttä olisi mahdollisimman moniääninen ja saavutettava eri väestöryhmille. (OKM, 2025.)

Kansainvälinen musiikkiteollisuus on ottanut merkittäviä askelia monimuotoisuuden edistämiseksi. Iso-Britanniassa ja Yhdysvalloissa on perustettu useita organisaatioita, jotka tukevat eri taustoista tulevien artistien ja musiikkialan toimijoiden asemaa. Kuten Keychange-hankkeen kautta, joka pyrkii tasoittamaan sukupuolten välistä epätasa-arvoa ja tukemaan monimuotoisuutta musiikkialalla. (Keychange, 2025.)

Shesaid.so, joka on lähtöisin Iso-Britanniasta, toimii nykyään globaalisti edistäen naisten ja muiden aliedustettujen ryhmien asemaa musiikkiteollisuudessa (Shesaid.so, 2025). Shesaid.so Finland perustettiin 2024 musiikkialan ammattilaisten Maiju Talviston ja Lilli Kehin toimesta, ja sen tarkoituksena on vahvistaa yhteisöllisyyttä erityisesti naisten ja ei-binääristen henkilöiden parissa musiikkialalla. Verkosto tarjoaa jäsenilleen tilan, jossa he voivat jakaa tietoa ja kokemuksia, käsitellä sukupuolten tasa-arvoon ja kulttuuriseen monimuotoisuuteen liittyviä teemoja sekä tehdä alasta avoimemman ja saavutettavamman kaikille. (Shesaid.so Finland, 2025.)

Muita monimuotoisuutta tukevia organisaatioita ovat muun muassa Black Lives in Music (BLIM), joka keskittyy mustien artistien ja musiikkialan ammattilaisten kokemusten parantamiseen ja rakenteellisten esteiden purkamiseen. (Black Lives Matter, 2025.)

Afrikkalaisperäiset musiikkityylit, kuten afrobeats ja amapiano, ovat viime vuosina kasvattaneet suosiotaan ja vaikuttaneet merkittävästi globaaliin musiikkimarkkiinaan. Nigeriasta ja Etelä-Afrikasta lähtöisin olevat artistit, kuten Burna Boy, Tyla ja Rema, ovat nousseet kansainväliseen maineeseen, lisäten afrikkalaisen musiikin näkyvyyttä ja tuoden uusia musiikillisia ilmaisumuotoja valtavirtaan. (Africa-news, 2024.)

Monet näistä artisteista ovat tehneet yhteistyötä kansainvälisten tähtien kanssa. Esimerkiksi Rema ja Selena Gomez julkaisivat yhdessä kappaleen Calm Down, joka saavutti suuren suosion ja nousi listojen kärkeen monissa maissa. 2023 kappale saavutti ykkössijan Kanadan Hot 100 -listalla, ja se nousi myös Yhdysvaltain

Billboard Hot 100 -listan kolmannelle sijalle. Lisäksi kappale on kerännyt yli 1,6 miljardia striimausta Spotifyssa. (Africanews, 2024.)

Eteläafrikkalainen laulaja Tyla on saavuttanut merkittäviä kansainvälisiä tunnustuksia. Hän voitti vuoden 2024 MTV Europe Music Awards -gaalassa parhaan afrobeats-artistin, parhaan R&B-artistin ja parhaan African Act -artistin palkinnon. (Africanews, 2024.)

Burna Boy voitti parhaan kansainvälisen artistin palkinnon BET Awards -gaalassa vuosina 2019 ja 2020. Vuonna 2021 hänen albuminsa *Twice as Tall* voitti parhaan maailmanmusiikkialbumin Grammy-palkinnon. (C.H., 2021.)

Vaikka keskustelu monimuotoisuudesta on lisääntynyt, kattavaa tutkimusta erityisesti ruskeiden artistien asemasta suomalaisella musiikkialalla on tehty vähän. Rakenteelliset haasteet, kuten genererajaukset ja genreihin liittyvä lokerointi, medianäkyvyyden epätasainen jakautuminen sekä mahdollisuuksien eriarvoisuus, ovat edelleen ajankohtaisia kysymyksiä.

2.6 Yhdenvertaisempaa musiikkialaa

Teoston yhdenvertaisuusraportti (2024) osoitti, että musiikkialan monimuotoisuutta ja yhdenvertaisuutta parannettiin konkreettisten ja määrätietoisten toimien avulla. Monimuotoisuus tulisi huomioida systemaattisesti rekrytoinnissa, musiikki- ja kituotannossa ja jakelussa sekä palkintojen ja tunnustusten jakamisessa. Alan toimijoilta tarvitaan selkeää sitoutumista siihen, että moninaisuus nähdään rikkautena. (Teosto, 2024.)

Raportti korosti myös syrjintään puuttumisen tärkeyttä ja peräänkuulutti avoimia keskusteluja sekä selkeitä käytäntöjä syrjintätilanteiden käsittelyyn. Erityisesti seksuaaliseen häirintään tuli suhtautua ehdottomalla nollatoleranssilla, ja tilanteiden varalle tuli luoda selkeät toimintamallit. (Teosto, 2024.)

Lisäksi tulisi painottaa tietoisuuden ja koulutuksen merkitystä. Musiikkialalla tulisi lisätä ymmärrystä erilaisista kulttuuritaustoista, musiikkityyleistä ja kokemuksista

jo musiikin opetuksesta lähtien, jotta monimuotoisuutta opitaan arvostamaan. (Teosto & Vastakaiku, 2024.)

Raportissa tuotiin esiin myös tarve taata tasa-arvoiset mahdollisuudet kaikille musiikintekijöille. Tämä edellytti läpinäkyvyyttä ja yhdenvertaisuutta myös rahoituksen ja apurahojen jakamisessa, jotta eri tekijöillä olisi yhtäläiset lähtökohdat päästä alalle ja edetä urallaan. Joidenkin vastaajien mukaan myös positiivista erityiskohtelua ja kiintiöitä voitiin käyttää väliaikaisena keinona nopeuttaa yhdenvertaisuuden toteutumista esimerkiksi festivaaliohjelmistoissa tai päätöksenteossa, kunnes monimuotoisuudesta tuli luonnollinen osa alaa. (Teosto, 2024.)

Teoston yhdenvertaisuusraportissa nostettiin lisäksi esiin anonyymit rekrytointi- ja arviointikäytännöt, joiden avulla voitiin vähentää ennakkoluulojen vaikutusta ja edistää kaikkien tasapuolisia mahdollisuuksia. (Teosto, 2024.)

Vaikka tietoisuus monimuotoisuuden ja yhdenvertaisuuden merkityksestä on musiikkialalla kasvanut, pelkkä tietoisuus ei riitä. Tarvitaan konkreettisia toimia ja tarkempaa tilastointia, jotta ala voi aidosti heijastaa yhteiskunnan moninaisuutta. Monimuotoisuuden toteutuminen edellyttää rakenteellisten esteiden tunnistamista ja purkamista, minkä pohjana toimii tietoisuus syrjivistä käytännöistä. (Teosto, 2024.)

Rakenteellisen syrjinnän ymmärtäminen luo pohjan myös antirasistiselle toiminnalle, joka ei ainoastaan tunnista epäoikeudenmukaisia rakenteita, vaan pyrkii aktiivisesti muuttamaan niitä. Antirasistinen lähestymistapa vaatii tavoitteellista ja pitkäjänteistä työtä sen eteen, että jokaisella toimijalla taustasta, kielestä tai kulttuurista riippumatta on yhdenvertaiset mahdollisuudet toimia musiikkialalla ja tulla nähdyksi omalla äänellään. (Teosto, 2024.)

Mustan musiikin historian ja kehityksen ymmärtäminen tarjoaa merkittävän tietopohjan kulttuurituotannon kentälle. Se auttaa hahmottamaan, miten kulttuuriset ja yhteiskunnalliset rakenteet ovat vaikuttaneet musiikin muotoutumiseen sekä siihen, millaisia uramahdollisuuksia eri taustoista tulevilla artisteilla on ollut. Musta musiikki on toiminut paitsi itseilmaisun välineenä myös keinona ottaa kantaa ja vaikuttaa yhteiskunnallisesti. Sen merkityksen tunnistaminen on keskeistä,

kun musiikkialaa halutaan kehittää aidosti monimuotoisemmaksi ja yhdenvertaisemmaksi. (Bjurström, 2021.)

Tämä ymmärrys on erityisen hyödyllinen kulttuurituottajalle. Sitä voidaan soveltaa esimerkiksi ohjelmistosuunnittelussa ja tapahtumatuotannossa, joissa voidaan tietoisesti tarjota tilaa aliedustetuille genreille ja artisteille. Myös viestinnän keinoin voidaan vahvistaa monimuotoisuutta tuomalla esiin mustan musiikin historiaa ja kulttuurista rikkautta. Näin nämä teemat saavuttavat laajemman yleisön ja vahvistavat representaatioita. (Helminen, 2021.)

Monimuotoisuuden edistäminen musiikkialalla edellyttää systemaattista työtä ja sitoutumista yhdenvertaisiin käytäntöihin. Tämä koskee myös pyrkimystä varmistaa, että eritaustaisilla, mukaan lukien ruskeilla, mustilla ja muilla POC-yhteisöön kuuluvilla artisteilla, on tasavertaiset mahdollisuudet kehittyä ja menestyä musiikkialalla. (Teosto, 2024.)

Jotta musiikkialan rakenteita voidaan kehittää kohti inklusiivisempaa tulevaisuutta, on tärkeää kuulla suoraan artistien omia kokemuksia ja tunnistaa heidän kohtaamansa haasteet ja mahdollisuudet. Tulokset-osiossa tarkastellaan haastattelututkimusta, jossa olen saanut mahdollisuuden keskustella seitsemän suomalaisen musiikkialan toimijan kanssa, jotka kuuluvat etnisiin vähemmistöihin. Haastatteluissa he jakavat kokemuksiaan ja näkemyksiään ruskeiden artistien asemasta suomalaisella musiikkikentällä. Näiden kertomusten ja niihin pohjautuvan analyysin kautta saadaan arvokasta tietoa musiikkialan rakenteellisista haasteista ja tulevaisuuden suuntaviivoista.

3 Gramex ry

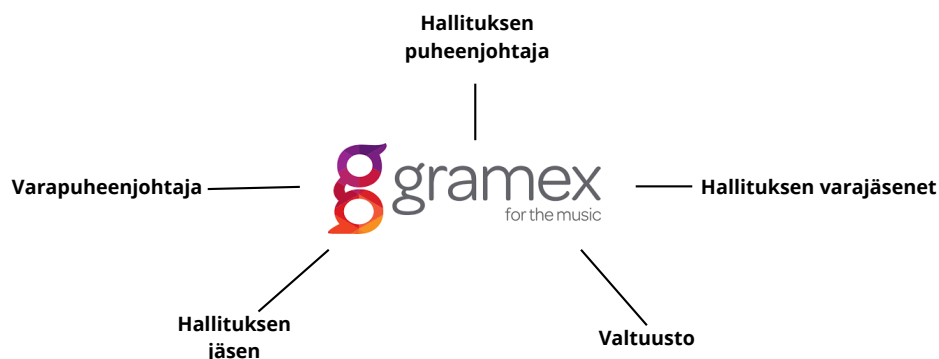
Kehittämistyön toimeksiantaja on Gramex ry (2025), suomalainen äänitemusiikin esittäjien ja tuottajien tekijänoikeusjärjestö. Gramex ry toimii musiikkialan kulttuurikentällä, jossa tekijänoikeuksien turvaaminen ja oikeudenmukainen korvausten jako ovat keskeisiä tavoitteita. Järjestö kerää ja jakaa korvauksia musiikin käytöstä, kuten radiossa, televisiossa, konserteissa ja erilaisissa striimauspalveluissa. Gramex ry:hyn voivat liittyä kaikki äänitemusiikin esittäjät ja tuottajat, jotka

haluavat varmistaa, että heidän työstään maksetaan asianmukaiset korvaukset myös silloin, kun heidän musiikkiaan käytetään julkisesti tai kansainvälisesti. (Gramex, 2025.)

Gramex ry:n toimintarakenne perustuu laajaan yhteistyöhön musiikkialan toimijoiden kanssa sekä kotimaassa että ulkomailla. Järjestö tekee tiivistä yhteistyötä muiden maiden vastaavien organisaatioiden kanssa varmistaakseen, että suomalaiset musiikintekijät saavat korvauksensa myös ulkomailta. Lisäksi Gramex ry tuottaa alalle tietoa ja sisältöä, esimerkiksi GramexPressin kautta, jossa käsitellään musiikkialan ajankohtaisia teemoja, kuten vastuullisuutta, yhdenvertaisuutta ja alan rakenteellisia kysymyksiä. (Gramex, 2025.)

Organisaatiokaavio esittää hallituksen rakenteen, johon kuuluvat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, hallituksen jäsenet ja varajäsenet. Toimintaa ohjaa lisäksi valtuusto. Hallituksen ja valtuuston tukena toimii yhdeksän päätoimintoa: Asiakaspalvelu, Data ja järjestelmät, Kansainväliset asiat, Asiakkuudet, Hallinto ja laki, Talous, Viestintä, ICT sekä Gramexpress. Kukin vastaa omasta erikoisalueestaan, ja yhdessä ne mahdollistavat Gramex ry:n toiminnan musiikintekijöiden hyväksi. (Gramex, 2025.)

(kts. kuvio 1.)

Kuvio 1. Gramex ry:n organisaatiokaavio

Työn kehittämishaaste on erityisen ajankohtainen Gramex ry:lle, kun suomalainen musiikkiala käy läpi muutosta kohti yhdenvertaisempia ja monimuotoisempia rakenteita. Keskustelut antirasismista, inklusiosta ja vähemmistöjen edustuksesta ovat nousseet vahvemmin esiin niin tekijöiden kuin yleisönkin keskuudessa. Gramex ry tunnistaa tarpeen vastata tähän kehitykseen ja edistää aktiivisesti keskustelua, joka haastaa vakiintuneita käytäntöjä ja tuo näkyväksi rakenteellisia epätasa-arvon muotoja. Tämä luo hedelmällisen pohjan kehittämistyölle, joka keskittyy POC-taustaisten toimijoiden asemaan ja mahdollisuuksiin suomalaisella musiikkikentällä. (Gramex, 2025.)

Yksi esimerkki tästä on GramexPressin vastuullisuussarja, jota toimittaa ruskea edustaja Sophia Wekesa. Hän käsittelee sarjassa vastuullisuuden hyviä käytäntöjä musiikkialalla ja tuo keskusteluun mukaan antirasistisia näkökulmia. Esimerkiksi jaksoissa managerit Lilli Keh ja Kevin Reynolds pohtivat, miten mustien ja ruskeiden artistien hyvinvointia voidaan tukea pitkäjänteisesti ja kulttuurisensitiivisesti. Sarjassa esiin nousevat myös kysymykset siitä, mitä tarvitaan, jotta vähemmistöjen taide ja kulttuuri ovat edustettuina kunnioittavalla ja eettisellä tavalla. (Marttila, 2025.)

Opinnäytetyössä hyödynnetään tapaustutkimusta, joka yhdistää analyyttisen tarkastelun ja käytännönläheisen kehittämisosotteen. Tutkimuksen kohteena on POC-taustaisten toimijoiden asema suomalaisessa musiikkialassa, ja se rakentuu seitsemän alan toimijan haastattelun pohjalta. Menetelmä mahdollistaa syvällisen ymmärryksen paitsi yksittäisten toimijoiden kokemuksista myös laajemmista rakenteellisista ja kulttuurisista kysymyksistä. Tällöin voidaan tarkastella, millaisia esteitä ja mahdollisuuksia monimuotoisuuden toteutumiselle musiikkialalla on ja miten tekijänoikeusjärjestö kuten Gramex ry voi toimia muutoksen mahdollistajana ja tukijana. (Ojasalo ym., 2015, s. 52–53.)

4 Tutkimuksen tarkoitus

Tämän opinnäytetyön lähtökohtana on tarkastella monimuotoisuuden ja yhdenvertaisuuden toteutumista suomalaisella musiikkialalla. Erityisesti työ keskittyy

POC-taustaisten toimijoiden asemaan: millaisia kokemuksia POC-taustaisilla toimijoilla on musiikkialan rakenteista, toimintaedellytyksistä ja näkyvyydestä, sekä miten he itse arvioivat monimuotoisuuden kehitystä erityisesti kulttuurisen osallisuuden, edustuksen ja rakenteellisen monimuotoisuuden näkökulmasta. Tutkimuksessa ei käsitellä syvällisesti taloudellisia, teknisiä tai juridisia järjestelmiä, vaan painopiste on kokemuksellisessa, kulttuurisessa ja rakenteellisessa tarkastelussa. Tutkimuksessa huomioidaan eri rooleissa toimivat musiikkialan ammattilaiset, kuten artistit, muusikot, tuottajat, DJ:t, managerit ja yrittäjät.

4.1 Tutkimuskysymykset

Päätutkimuskysymys kuuluu:

Millaisilla kehittämistoimenpiteillä musiikkiala voi edistää alan monimuotoisuutta ja yhdenvertaisuutta?

Pääongelmaa täsmennetään seuraavien alaongelmien avulla:

1. Miten musiikkialan toimijat kokevat alan monimuotoisuuden kehityksen ja siihen liittyvät muutokset?
2. Millaisia kehittämissuhteita he esittävät musiikkialan monimuotoisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi?

Tutkimusongelma liittyy läheisesti kulttuurituotannon ja taidealojen koulutus- alalle, koska se käsittelee monimuotoisuuden ja tasa-arvon toteutumista luovilla aloilla. Aihe tukee Metropolian kulttuurialan koulutuksen tavoitteita, jotka painottavat kulttuurialan rakenteiden kehittämistä, moninaisuuden ymmärtämistä ja inklusiivisten toimintatapojen edistämistä. Lisäksi tutkimus nivoutuu Metropolian innovaatiokeskittymien, kuten luovat alat ja hyvinvointi ja osallistaminen, teemoihin, joissa korostetaan yhteiskunnallista osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja kestäväää kehitystä alalla.

Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää musiikkialan eri toimijoiden, kuten levy-yhtiöiden, ohjelmatoimistojen, tapahtumatuottajien ja mediatalojen, kehittämissyöissä. Lisäksi niistä voi olla hyötyä organisaatioille ja toimijoille, jotka työskentelevät kulttuurialan yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden parissa.

4.2 Laadullinen tapaustutkimus

Tämä kehittämistyö toteutetaan laadullisena tutkimuksena, jonka tavoitteena on lisätä ymmärrystä POC-taustaisten musiikkialan toimijoiden asemasta suomalaisessa musiikkiteollisuudessa (Ojasalo ym., 2015, s. 52). Laadullinen lähestymistapa on perusteltu, sillä se mahdollistaa ilmiön merkitysten, kokemusten ja kontekstin syvällisen tarkastelun (Ojasalo ym., 2015, s. 52–53). Tapaustutkimus tarjoaa toimivan lähestymistavan tilanteissa, joissa pyritään kehittämään käytäntöjä tai toimintatapoja. (Ojasalo ym., 2015, s. 52–53.)

Tutkimusstrategiana toimii tapaustutkimus, joka yhdistää analyyttisen tarkastelun ja käytännönläheisen näkökulman (Ojasalo ym., 2015, s. 55). Sen joustavuus mahdollistaa erilaisten aineistotyyppien ja näkökulmien yhdistämisen, mikä tukee tutkimuksen tavoitteita (Ojasalo ym., 2015, s. 55). Tapaustutkimuksen tuottamat tulokset ovat usein suoraan hyödynnettävissä käytännössä, mikä tekee siitä erityisen soveltuvan menetelmän tähän työhön (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006).

Vaikka tutkimusprosessissa hyödynnetään myös piirteitä, jotka ovat tyypillisiä esimerkiksi toimintatutkimukselle tai palvelumuotoilulle – kuten osallistavuutta ja kehittämisorientaatiota – tarjoaa tapaustutkimus tässä yhteydessä tarkoituksenmukaisimman ja kokonaisvaltaisimman lähestymistavan. Se mahdollistaa yksittäisten kokemusten tarkastelun osana laajempaa rakennetta ja tukee samalla konkreettisten ratkaisujen kehittämistä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.)

5 Kehittämistyön menetelmät

Tutkimuksellisen kehittämistyön prosessi rakentui kuudesta vaiheesta. Ensimmäisessä vaiheessa tunnistettiin kehittämiskohde ja määritettiin tavoitteet. Toisessa vaiheessa perehdyttiin kehittämiskohteeseen sekä teoreettisesti että käytännön näkökulmasta. Kolmannessa vaiheessa täsmennettiin kehittämistehtävä ja rajattiin kehittämiskohde. Neljännessä vaiheessa laadittiin tietoperusta ja suunniteltiin tutkimuksen lähestymistapa sekä käytettävät menetelmät. Viidennessä vaiheessa kehittämishanke toteutettiin ja sen tulokset julkistettiin. Lopuksi kuudennessa vaiheessa arvioitiin koko kehittämisprosessi ja saavutetut lopputulokset. (Ojasalo ym., 2015, s. 24.)

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys kokoaa yhteen keskeiset käsitteet (ks. Liite 5) ja aiemmat tutkimukset, jotka liittyvät kulttuuriseen edustukseen, rakenteelliseen syrjintään sekä monimuotoisuuden ja inklusiivisuuden toteutumiseen musiikkiteollisuudessa. Viitekehys tarjosi näkökulmia siihen, miten vähemmistöryhmien asema ilmeni alalla ja millä tavoin normit, valtarakenteet ja stereotypiat vaikuttivat heidän mahdollisuuksiinsa toimia ja menestyä. Erityisenä kiinnostuksen kohteena oli, miten institutionaaliset käytännöt saattoivat joko edistää tai estää ruskeiden artistien näkyvyyttä ja osallisuutta Suomessa. (Hirvonen & Martinen, 2023.)

Keskeisiä teemoja olivat rasismi, kulttuuriset ennakkoluulot sekä musiikkiteollisuuden rakenteelliset esteet, jotka rajoittivat moninaisuuden näkyvyyttä ja kuulumista. Tutkimus tarkasteli erityisesti afrosuomalaisen ja monietnisten toimijoiden kokemuksia suomalaisessa musiikkikentässä. Ruskeilla artisteilla tarkoitettiin mustia tai ruskeita afrosuomalaisia henkilöitä, joilla oli afrikkalainen tai monietninen tausta. POC-taustaisella viitattiin henkilöihin, jotka kuuluivat monietnisiin vähemmistöihin. (Baijukya, Ogola, Elfadl, Ogbeide, Lemma & Gathuo, 2017.)

Menetelmällisesti tutkimus mahdollistaa moniulotteisen tarkastelun yksilöllisten kokemusten, kulttuuristen merkitysten ja rakenteellisten tekijöiden kautta (Ojasalo ym., 2015, s. 106). Kehittämislähtöisyys tukee lisäksi tavoitteita tunnistaa konkreettisia muutostarpeita, jotka edistävät yhdenvertaisempia käytäntöjä ja

monimuotoisempaa edustusta suomalaisella musiikkialalla (Ojasalo ym., 2015, s. 108).

5.1 Haastattelut

Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin haastattelua, joka on joustava ja yleisesti hyödynnetty tapa kerätä laadullista tietoa eri näkökulmista. Haastattelut toteutettiin seitsemän suomalaisen musiikkialalla toimivan POC-taustaisen ammattilaisen kanssa. Menetelmä valittiin, koska se mahdollistaa syvällisen ja joustavan tavan tarkastella henkilökohtaisia kokemuksia, näkemyksiä ja kehitysehdotuksia. (Ojasalo ym., 2015, s. 106.) Haastattelun tarkoituksena on kerätä tietoa, joka tukee konkreettisten ratkaisujen löytämistä. Haastattelujen etuna on, että niiden avulla voidaan tavoittaa vivahteikasta ja kontekstisidonnaista tietoa, jota olisi vaikea saada esimerkiksi kyselylomakkeella. (Ojasalo ym., 2015, s. 108.) Haastattelujen ongelmana oli, onko haastateltavien määrä riittävä, jotta tutkimuksesta saadaan tarpeeksi kattava ja monipuolinen näkemys.

5.2 Emma-gaalan pressikuvat

Toisena menetelmänä käytettiin dokumenttianalyysiä, jonka kohteena olivat Emma-gaalan pressikuvat vuosilta 2010–2025. Dokumenttianalyysi soveltui menetelmänä visuaalisen edustuksen ja representaation tarkasteluun, koska se mahdollisti kulttuuristen ja viestinnällisten käytäntöjen analyysin ei-sanallisten aineistojen kautta. Menetelmän etuna oli, että sen avulla voitiin tunnistaa visuaalisia rakenteita, toistuvia elementtejä ja mahdollisia muutoksia pitkällä aikavälillä. Haasteena puolestaan saattoivat olla visuaalisten tulkintojen subjektiivisuus sekä se, että kuvien taustat tai valintakriteerit eivät aina olleet tiedossa. (Ojasalo ym., 2015, s. 138.)

5.3 Aineiston analyysi

Haastattelut analysoitiin laadullisen sisällönanalyysin keinoin, jonka tavoitteena oli systemaattisesti tunnistaa ja tulkita aineistossa esiintyviä merkityksiä, teemoja

ja toistuvia ilmiöitä. Menetelmää hyödynnettiin erityisesti silloin, kun pyrittiin syventämään ymmärrystä tutkittavien kokemuksista, käsityksistä ja tavasta jäsentää omaa todellisuuttaan. Aineisto käytiin läpi tutkimuskysymysten ohjaamana, ja siitä eroteltiin olennaiset sisällöt analyysin kohteeksi. (Tuomi & Sarajärvi, 2018.)

Analyysiprosessi eteni vaiheittain. Ensin aineisto pelkistettiin tiivistämällä laajoja ilmaisuja ydinsisällöiksi, minkä jälkeen nämä sisällöt ryhmiteltiin samankaltaisuuksien perusteella luokkiin. Luokat muodostivat lopulta laajempia teemoja, jotka kuvasivat aineiston keskeistä sisältöä ja tarjosivat vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tällä tavoin aineistosta rakentui jäsenneily ja teoreettisesti perusteltu tulkinta tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi, 2018.)

Dokumenttiaineisto, eli Emma-gaalan pressikuvat vuosilta 2010–2025, analysoitiin laadullisen dokumenttianalyysin avulla. Tarkasteluun valittiin valikoituja vuosia (esimerkiksi 2013, 2018, 2020, 2023 ja 2025), joiden avulla pyrittiin tunnistamaan, milloin POC-edustus alkoi vahvemmin näkyä suomalaisen musiikkialan visuaalisessa ilmeessä. Tämä ajallinen läpileikkaus mahdollisti kehityskulkujen seuraamisen ilman, että jokaisen vuoden aineistoa tarvitsi analysoida kattavasti. Dokumenttianalyysi toimi tiedonkeruumenetelmänä, jossa valmiiksi tuotettua visuaalista aineistoa tarkasteltiin huolellisesti, ja sen perusteella pyrittiin ymmärtämään ja tulkitsemaan tutkittavaa ilmiötä. (Ojasalo ym., 2005, s. 136.)

Analyysissa kiinnitettiin huomiota visuaalisiin elementteihin, kuten kuvissa esiintyvien henkilöiden taustaan (etninen moninaisuus, sukupuoli), heidän rooleihinsa (artisti, taustatoimija) sekä kuvasommitteluun, kuvakulmiin ja esittämisen tyyliin. Tavoitteena oli tarkastella toistuvia visuaalisia piirteitä ja esitystapoja, jotka liittyivät representaatioon ja näkyvyyteen musiikkialan julkisessa kuvastossa. (Ojasalo ym., 2015, s. 138.)

Näiden kahden menetelmän yhdistäminen tarjosi mahdollisuuden vertailla yksilöllisiä, koettuja näkemyksiä ja kokemuksia haastattelujen avulla sekä julkista ja visuaalista esitystapaa pressikuvien kautta, mikä tuki monipuolista ymmärrystä tutkittavasta ilmiöstä. Laadullisen sisällön- ja dokumenttianalyysin rinnakkainen

käyttö mahdollisesti sekä henkilökohtaisen että rakenteellisen tason tarkastelun. (Ojasalo ym., 2015, s. 55.)

5.4 Aineiston hallinta

Haastatteluaineisto on nauhoitettu ja litteroitu analysointia varten. Tutkimuksen äänitteet, ja transkriptiot säilytetään opinnäytetyöntekijän henkilökohtaisella tietokoneella, salasanalla suojatussa kansiossa, johon on pääsy ainoastaan opinnäytetyöntekijällä. Tietokone ja kansiot on suojattu vahvalla salasanalla ja käyttöoikeuksilla, jotka takaavat tietoturvan koko aineiston käsittelyn ajan.

Opinnäytetyöntekijä vastaa henkilötietojen käsittelystä koko niiden elinkaaren ajan, mukaan lukien säilytysajan määrittely ja tietojen turvallinen poisto. Aineiston omistajuus säilyy opinnäytetyöntekijällä, ellei muuta ole kirjallisesti sovittu. Aineistoa tai tuloksia ei luovuteta ulkopuolisille tahoille ilman tutkittavien suostumusta ja tarvittaessa erillistä sopimusta. Kaikki henkilötiedot käsitellään tietosuojasetuksen (GDPR) ja eettisten tutkimusperiaatteiden mukaisesti.

Osallistujille toimitettiin ennen haastatteluja informointilomake (ks. Liite 2), jossa kuvattiin tutkimuksen tarkoitus, menetelmät, osallistumisen vapaaehtoisuus, henkilötietojen käsittely ja osallistujan oikeudet. Osallistumissuostumus varmistettiin suostumuslomakkeella (ks. Liite 3), joka allekirjoitettiin ennen haastattelun alkua, sekä suullisesti haastattelun alussa osana äänitettä. Osallistuminen oli vapaaehtoista, ja suostumuksen saattoi peruuttaa milloin tahansa ilman seurauksia. Mikäli osallistuja peruutti suostumuksensa, ennen peruutusta kerättyä aineistoa voitiin kuitenkin käyttää osana tutkimusta, ellei osallistuja toisin pyytänyt.

Haastateltavat saivat halutessaan tutustua valmiiseen opinnäytetyöhön ennen sen palautusta ja saivat antaa palautetta siitä, miten heidän näkemyksiään ja kertomaansa on käsitelty ja esitetty. He saivat myös ehdottaa muutoksia, mikäli he kokivat tarpeelliseksi tarkentaa tai poistaa tiettyjä osioita.

Aineisto säilytetään korkeintaan kuusi (6) kuukautta opinnäytetyön valmistumisen jälkeen, minkä jälkeen kaikki henkilötiedot ja muu arkaluontoinen data poistetaan pysyvästi kaikista tallennuspaikoista, mukaan lukien mahdolliset varmuuskopiot.

Poisto tehdään menetelmin, jotka estävät tiedon palauttamisen. Mikäli aineistoa halutaan käyttää myöhemmin esimerkiksi jatkotutkimukseen, tästä kerrotaan etukäteen osallistujille, ja jatkokäyttö edellyttää erillistä suostumusta.

Tekoälyä (ChatGPT, OpenAI 2024) on hyödynnetty opinnäytetyön laadinnassa erityisesti tekstin rakenteen jäsentelyssä, kielenhuollossa sekä joidenkin alaotsikoiden ideoinnissa. Tekoälyä ei ole käytetty osioissa, joissa käsitellään henkilötietoja tai muuta luottamuksellista aineistoa. Tekoälyä on hyödynnetty vastuullisesti ja Metropolian ohjeistusta noudattaen.

5.5 Oma roolini

Tutkimuksen tekijänä olen toiminut sekä aineiston kerääjänä että analyysin toteuttajana. Oman taustani kautta minulla on ymmärrystä musiikkialan rakenteista ja erityisesti siitä, millaisia haasteita POC-taustaiset toimijat saattavat kohdata. Koska kuulun itse tutkittavaan yhteisöön ja työskentelen musiikkialalla, olen ollut tietoinen siitä, että tämä voi vaikuttaa sekä haastateltavien suhtautumiseen että omaan tulkintaprosessiini. Olen kuitenkin pyrkinyt tietoisesti säilyttämään objektiivisuuden ja välttämään sitä, että omat kokemukseni tai näkökulmani vaikuttaisivat tutkimusprosessiin. Haastattelutilanteissa olen pitäytynyt tutkijaroolissa, enkä ole tuonut esiin omia mielipiteitäni tai ohjannut keskustelua niiden suuntaisesti. Tämä on ollut tärkeää tutkimuksen eettisyyden ja luotettavuuden kannalta. Lähtökohtana on ollut antaa tutkittaville tilaa määritellä itse kokemuksensa ja näkemyksensä ilman tutkijan vaikutusta.

Tutkimukseni tavoitteena ei ole yleistää tuloksia koko musiikkialaa koskeviksi faktoiksi, vaan tuoda esiin kokemuksia, joita ei usein kuulla. Näin tutkimus toimii äänenä niille toimijoille, jotka ovat usein jääneet näkymättömiin alan valtavirtaisissa keskusteluissa. Tuloksia voidaan hyödyntää tapauskohtaisesti erityisesti yhdenvertaisuuden ja monimuotoisuuden kehittämistyössä kulttuuri- ja musiikkialalla. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka, 2006.)

6 Tulokset

Tässä luvussa esitellään tutkimuksen tulokset, jotka perustuvat laadulliseen sisältöanalyysiin ja dokumenttianalyysiin. Aineistona on hyödynnetty haastatteluja sekä Emma-gaalan pressikuvia vuosilta 2010–2025, joiden avulla muodostetaan kokonaiskuva monimuotoisuuden ja näkyvyyden kehityksestä suomalaisella musiikkikentällä.

Haastatellut henkilöt ovat Armando Mokulu, AKEEM, Benjamin Bentality, Luyeye Konssi, Lilli Keh, Sophia Wekesa ja Bianca Morales. He edustavat monipuolisesti musiikkialan eri rooleja: artisteja, muusikoita, tuottajia, managereja, yrittäjiä ja DJ:tä. Haastattelut toteutettiin helmikuussa 2025, osa kasvotusten ja osa Zoomissa etäyhteyksin aikataulullisista syistä. Haastateltavien taustat vaihtelevat: osa on toiminut alalla pidempään ja osa vähemmän aikaa, mutta jokainen heistä on oman alansa asiantuntija.

Haastatteluihin perustuva aineisto osoittaa, että ruskeiden, mustien ja afrotaustaisten artistien määrä ja näkyvyys suomalaisella musiikkialalla ovat viime vuosina kasvaneet. Vaikka näkyvyyden lisääntyminen on merkittävä askel kohti monimuotoisempaa kenttää, pelkkä representaatio ei vielä takaa yhdenvertaisuutta. Haastateltavat nostavat esiin toisaalta uudenlaista yhteisöllisyyttä ja taiteellista rohkeutta, toisaalta kokemuksia rakenteellisesta syrjinnästä, ulkoapäin määritellyistä rooleista ja kaupallisten paineiden aiheuttamista rajoitteista. (Mokulu, Wekesa, Konssi, Morales, Keh, Bentality & AKEEM, haastattelut 2025.)

Monimuotoisuuden lisääntyminen ei ole tapahtunut itsestään, vaan sen taustalla on ollut sekä yhteiskunnallisia liikkeitä että artistien ja yhteisöjen omaa aktiivista työtä. Tässä luvussa tarkastellaan, mitä monimuotoisuus suomalaisella musiikkialalla tarkoittaa: kenelle annetaan tilaa, millaisin ehdoin, ja millaisia toimenpiteitä tarvitaan inklusiivisen kentän rakentamiseksi.

6.1 Monimuotoisuuden ja näkyvyyden kehitys

Suomalaisella musiikkialalla on käynnissä muutos, jossa monimuotoisuus ei ole enää vain sivuhuomio vaan keskeinen osa keskustelua, niin esiintyjien näkyvyyden, rakenteellisten esteiden purkamisen kuin kulttuurisen itseilmaisun näkökulmasta. Julkiset selvitykset, kuten Teoston (2024) yhdenvertaisuusraportti ja Music Finlandin (2018) tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja monimuotoisuutta käsittelevä kyselytutkimus, osoittavat, että alalla tunnistetaan epätasa-arvoon ja ali-edustukseen liittyviä haasteita erityisesti vähemmistöihin kuuluvien toimijoiden osalta. (Teosto, 2024; Music Finland, 2018.)

Teoston raportin mukaan 61 % etnisiin vähemmistöihin kuuluvista henkilöistä kokee eniten syrjintää musiikkialalla (Teosto, 2024, s. 15), ja heidän urapolkunsa ovat usein monimutkaisempia kuin valtaväestöön kuuluvien. Music Finlandin kysely (Music Finland, 2018; ks. myös Rimpilä, 2018) puolestaan osoittaa, että alalla kaivataan aktiivisia toimenpiteitä monimuotoisuuden lisäämiseksi.

Seuraavaksi tarkastellaan, millaisia näkyvyyden ja representaatioon liittyviä kehityskulkuja suomalaisella musiikkialalla on nähty erityisesti 1980-luvulla.

6.1.1 Näkyvyys ja representaatio 1980-luvun Suomessa

Suomalaiset ovat olleet enemmistönä omassa maassaan vasta melko vähän aikaa. Ennen itsenäistymistä vuonna 1917 suomalaiset olivat satoja vuosia vähemmistönä Venäjän ja Ruotsin vallan alaisena. "Vähemmistöidentiteetti voi siksi istua suomalaisissa lujassa", arvelee Liebkind. (Sommar, 2015.)

Suomi alkoi vastaanottaa pakolaisia 1970-luvulla, kun ensimmäiset saapuivat Chilestä vuonna 1973 ja myöhemmin vietnamilaistaustaisia tuli vuonna 1979. Vietnamilaiset kiintiöpakolaiset otettiin virallisesti vastaan vuonna 1983. Tähän aikaan Suomessa ei kuitenkaan ollut vielä varsinaisia käytäntöjä tai valmiita rakenteita pakolaisten vastaanottoa varten; järjestelmällinen pakolaispolitiikka oli vasta muotoutumassa. (Sommar, 2015.)

1990-luvun alussa Suomeen saapui ensimmäisiä afrikkalaistaustaisia ihmisiä, erityisesti Somaliasta sisällissodan seurauksena (Suomen somalialaisten liitto, n.d.). Vaikka afrikkalaistaustaiset ihmiset alkoivat tuolloin vähitellen näkyä suomalaisessa katukuvassa, julkisuudessa heitä oli yhä harvassa. Jo hieman aiemmin, vuonna 1984 Bianca Morales nousi valtakunnalliseen tietoisuuteen voitettuaan MTV:n Kevään Sävel -kilpailun funk-bändinsä kanssa kappaleella *Our Party (Fuengirola, 2025)*. Hän oli yksi harvoista ruskeista naisartisteista, jotka esiintyivät tuolloin valtakunnallisessa mediassa. Morales koki, että hänen poikkeuksellinen ulkonäkönsä erottui suomalaisessa viihdekentässä, jossa monimuotoisuus oli vielä vähäistä. Hänen mukaansa Suomessa ei juurikaan ollut kilpailua. Ainoa samankaltaisen uran tehnyt POC-taustainen artisti oli Caron Barnes, joka tunnetaan nykyään nimellä Caron Wuotila, Englannista Suomeen muuttanut laulava DJ. (Morales, haastattelu 2025.)

Moralesin mukaan hänen olemuksensa ja energiansa nähtiin "raikkaana tuulahduksena maailmalta", mikä auttoi häntä nousemaan esiin aikana, jolloin suomalainen musiikkiala oli vielä visuaalisesti ja kulttuurisesti varsin homogeeninen. Morales nostaa esiin sen, että hänen menestyksensä perustui osin siihen, että yleisö ja media kokivat hänen esiintymisensä uskottavaksi juuri hänen ulkonäkönsä ja äänensä ansiosta. (Morales, haastattelu 2025.)

6.1.2 Näkyvyyden kasvu ja monimuotoisuuden kokemus

Yhdenvertaisuus ja monimuotoisuus on noussut merkittäväksi teemaksi suomalaisella musiikkialalla (Teosto, 2024). Haastatteluaineistossa nousee esiin erityisesti ruskeiden, mustien ja afrotaustaisten artistien näkyvyyden kasvu sekä laajentunut ymmärrys kulttuurisen taustan merkityksestä osana musiikillista ja ammatillista ilmaisua. (Mokulu, Bentality, Morales, Keh, Konssi, Wekesa & AKEEM, haastattelut 2025.)

Kyllä minä ajattelen, että on tullut enemmän ruskeita, mustia ruskeita artisteja Suomen musiikkikentälle (Wekesa, haastattelu 2025).

Afrotaustaisia artisteja on tullut valtavirtaan paljon enemmän, kuin vaikka sanotaan 10 vuotta sitten. Ei oo enää niinku niin paljon niitä

paria, kolmea broidia, vaan sit on kans enemmän. (AKEEM, haastattelu 2025.)

AKEEM nostaa esiin selkeän muutoksen suomalaisella musiikkikentällä: afrotaustaisten artistien määrä valtavirrassa on kasvanut merkittävästi viimeisen vuosikymmenen aikana. Hän viittaa aiempaan tilanteeseen, jossa kentällä toimi vain muutamia yksittäisiä toimijoita, mutta nykyisin näkyvyys ja läsnäolo on laajempi. Tämä kehitys kertoo sekä kulttuurisen monimuotoisuuden kasvusta että siitä, että aiemmin marginaaliin jääneet äänet ovat alkaneet saada enemmän tilaa valtavirtamediassa ja yleisön keskuudessa. (AKEEM, haastattelu 2025.)

Mä muistan silloin kun aloittelin, niin varsinkin toi enkunkielinen hiphop, niin se oli aika sillee. [...] Oli niin kuin silleen kourallinen teki-jöitä. (Bentality, haastattelu 2025.)

Benjamin Bentality korostaa, kuinka englanninkielinen hiphop oli hänen uransa alkuvaiheessa Suomessa vielä marginaalinen ilmiö, jota teki vain pieni joukko artisteja. Tämä kuvastaa paitsi musiikkikentän muutosta viime vuosina myös niitä haasteita, joita englanniksi räppäävät tai esiintyvät artistit ovat kohdanneet, erityisesti jos heidän taustansa poikkeaa valtavirrasta. (Bentality, haastattelu 2025.)

Bentality muisteli aikaa, jolloin rasistiset kommentit olivat arkipäivää jopa hiphopyleisön keskuudessa (Bentality, haastattelu 2025).

Siitä yli viis vuotta, ei ehkä ihan kymmentä vuotta kuitenkaan, me oltiin mun friendien kaa, joka on kans afroamerikkalainen, niin Kultabassokerhossa räppäämässä, ja sit mä kattelin niit kommentteit You-Tubessa, niin siis siellä oli ihan oikeesti jengi, ihan siis rasistisia... siellä haukkui n-sanaa. (Bentality, haastattelu 2025.)

Julkisilla somealustoilla saatettiin avoimesti käyttää rasistisia ilmaisuja, vaikka kyse oli hiphop-keikasta, genrestä, jonka juuret ovat mustassa kulttuurissa. Bentality pitää tällaista käyttäytymistä naurettavana ja kertoo, että siihen ei ollut totuttu, ei artistien eikä yleisön toimesta. Hänen mukaansa tilanne on kuitenkin muuttunut, ja nykyään tällaiselle ei ole enää samalla tavalla tilaa. (Bentality, haastattelu 2025.)

Luyeye Konssi on todennut, että nykyään musiikissa ja mainoskuvissa näkyy entistä enemmän ruskeita ihmisiä. Hänen mukaansa alalle on tullut paljon uusia

artisteja, joita hän ei ollut aiemmin nähnyt, mikä kuvastaa paitsi edustuksen määrällistä kasvua myös kentän monipuolistumista. Tämä kehitys viittaa siihen, että ala on muuttumassa avoimemmaksi erilaisille taustoille ja tekijöille. (Konssi, haastattelu 2025.)

Sophia Wekesa tuo esiin positiivisen muutoksen suomalaisessa musiikkikentässä: ruskeiden ja mustien artistien määrä on kasvanut. Hän kuitenkin korostaa, ettei monimuotoisuuden lisääntyminen ole tapahtunut itsestään. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Sophia Wekesa jakoi ajatuksiaan vuoden 2020 koronapandemian jälkeisestä Black Lives Matter -liikkeestä, joka vaikutti myös suomalaisen musiikkialan keskusteluihin (Kajander & Siironen, 2020). Kesällä 2020 Helsingin Senaatintorilla järjestettiin rasismia vastustava Black Lives Matter -mielenosoitus, johon osallistui poliisin arvion mukaan yli 3 000 ihmistä. Tapahtuma oli osa kansainvälistä liikettä, jossa vastustettiin poliisiväkivaltaa, rakenteellista rasismia ja mustien kokemaa syrjintää. Mielenosoitukset saivat alkunsa Yhdysvalloissa, kun afro-amerikkalainen George Floyd kuoli valkoihoisen poliisin tukehduttamana pidätystilanteessa (Kajander & Siironen 2020). Liikkeen seurauksena levy-yhtiöissä heräsi kiinnostus antirasistisiin koulutuksiin ja omien toimintatapojen kriittiseen tarkasteluun, Wekesa kertoo. Yhtenä esimerkkinä hän mainitsee urbaani-sanan käytön, joka nousi levy-yhtiöissä keskustelunaiheeksi. Tämä osoittaa, että musiikkialalla alettiin tarkemmin pohtia sanojen ja luokittelujen merkityksiä sekä niiden kytköksiä mahdollisiin rodullistaviin rakenteisiin. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Samoja keskusteluja käydään - oli se sitten kirjasto, levy-yhtiö tai sosiaalialan työntekijät, ei se siitä niin kuin muutu, antirasismien kysymykset. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Wekesan mukaan antirasismi ei ole vain tietyn alan kysymys, vaan laajempi yhteiskunnallinen ilmiö. Musiikkiala ei toimi irrallaan muusta yhteiskunnasta, vaan heijastaa sen valtarakenteita, normeja ja syrjiviä käytäntöjä. Musiikkikenttä kytkeytyy osaksi laajempaa kulttuurista ja yhteiskunnallista kehystä, jossa representaatio, näkyvyys ja pääsy resursseihin määräytyvät vallan jakautumisen kautta.

Antirasistinen työ toimii keinona edistää yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja tasa-arvoa kaikille. (Wekesa, haastattelu 2025; Kulttuuria kaikille, 2025.)

6.1.3 Yhteisölähtöinen tuki ja vertaistuki

Westerlundin (2024) mukaan yhteisöön kuulumisen lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta ja tukee hyvinvointia. Samankaltaisia arvoja jakavat ihmiset rakentavat luontevaa yhteistyötä ja tarjoavat toisilleen merkityksellistä tukea. Yhteisö vähentää yksinäisyyttä, vahvistaa itsetuntoa ja edistää ymmärrystä sekä osallisuutta. Yhteisöt myös edistävät ammatillista ja henkistä kasvua sekä rakentavat vahvoja tukiverkostoja vaikeiden tilanteiden varalle. (Westerlund, 2024.)

Monimuotoisuuden vahvistuminen näkyy myös siinä, miten ruskeat artistit ovat tukeneet toisiaan ja nostaneet uusia tekijöitä esiin. Lilli Keh kuvasi, kuinka monet artistit ovat aktiivisesti tuoneet mukanaan uusia osajia ja rakentaneet yhteisöjä, joissa moninaisuus toteutuu aidosti. (Keh, haastattelu 2025.)

Ruskeat artistit on tuonut muita tekijöitä tosi paljon alalle ja supportannut. Se on ollut sellaista yhteisön sisältä tulevaa muutosta. (Keh, haastattelu 2025.)

Hän kertoi myös omasta urastaan, joka lähti laajempaan liikkeelle yhteistyöstä ruskeiden artistien kanssa (Keh, haastattelu 2025).

Aloitin tekemään Yeboyahin kanssa, ja sitten myöhemmin Hassan Maikalin kanssa. Se oli iso tekijä siinä, että päädyin mukaan alalle. (Keh, haastattelu 2025.)

Tämä yhteisölähtöinen tukeminen muodostaa vastapainon niille rakenteille, jotka ovat pitkään pitäneet musiikkialan valkoisena ja kapeakatseisena. Se luo tilaa moninaisemmalle taiteelliselle ilmaisulle ja tukee niitä tekijöitä, jotka eivät ole perinteisesti mahtuneet valtavirran muotteihin. (Keh, haastattelu 2025.)

Monien POC-artistien tukiverkostot rakentuvat läheisten ihmisten varaan, usein heidän rinnallaan kasvaneiden ystävien ja lapsuuden ystävien, jotka toimivat

taustajoukoissa ja henkisenä tukena. Monille nämä lapsuuden ystävät muodostavat symbolisen perheen, turvapaikan, jossa voi kasvaa, oppia ja rakentaa omaa identiteettiään. (Lehtonen, 1990, s. 14–15.)

Yhteisöjen sisäinen solidaarisuus, vertaistuki ja vaihtoehtoiset verkostot mahdollistavat sen, että POC-taustaiset artistit voivat rakentaa uraansa omilla ehdoillaan. Tällaiset ruohonjuuritason rakenteet haastavat vallalla olevia portinvartijoita ja tarjoavat uudenlaisen näkökulman siihen, millaista musiikkialan tulisi olla: inklusiivinen, monimuotoinen ja sosiaalisesti oikeudenmukainen. (Keh, Bentality & AKEEM, haastattelut 2025.)

6.1.4 Artistien näkyvyys ja representaatio

Representaatio ei rajoitu vain taiteen tai musiikkialan piiriin, vaan se näkyy myös arjessamme, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja mainonnassa. Se vaikuttaa siihen, millaisia kuvia ja tarinoita meistä esitetään ja keitä niissä näkyy. Siksi representaatioista on tärkeää keskustella, sillä ne heijastavat ja muokkaavat sitä, miten näemme itsemme ja toisemme (Lindfors & Sorjanen, 2022).

Artistien näkyvyys ja representaatio ovat keskeisiä kysymyksiä musiikkialan yhdenvertaisuuden kannalta. Kuka pääsee esille, millä ehdoilla ja miten artistit esitetään yleisölle, vaikuttaa paitsi yksittäisten urien kulkuun, myös laajemmin siihen, millaisia identiteettejä ja tarinoita suomalaisessa musiikkikentässä tunnustetaan ja arvostetaan. Vaikka monimuotoisuus on kasvanut näkyvyyden tasolla, useat haastateltavat korostavat, että representaatio on yhä usein yksittäistapauksiin perustuvaa ja ulkonäköön, stereotypioihin tai kaupallisiin odotuksiin sidottua. Haastateltavien mukaan näkyvyyden lisääntyminen ei automaattisesti tarkoita osallistumisen tai vaikuttamisen mahdollisuuksien laajenemista, eivätkä yksittäiset representaatioesitykset vielä muuta alan rakenteita. (Bentality, Konssi, Morales, AKEEM, Keh, Mokulu & Wekesa, haastattelut 2025.)

6.1.5 Visuaalinen representaatio Emma-gaalassa 2010–2025

Erityisesti musiikkialan palkintogaalat, kuten Emma-gaala, ovat symbolisesti merkittäviä tilaisuuksia, joissa määritellään valtavirran hyväksyntää ja näkyvyyttä. Tässä analyysissä kiinnitän huomiota erityisesti siihen, miten ja missä määrin ruskeat artistit tai musiikkialan toimijat ovat näkyneet lehdistön kuva-aineistossa, kuten punaisella matolla tai lavalla esiintyjinä. (Wekesa & Keh, haastattelut 2025.)

Analyysin kohteena olevassa aineistossa havaitaan selkeitä trendejä ja muutoksia. 2010-luvun alussa, esimerkiksi vuonna 2013, pressikuvia punaiselta matolta oli runsaasti, jopa 43 kappaletta, mutta niissä ei esiintynyt lainkaan ruskeita henkilöitä. Tämä havainto kertoo omaa kieltään alan edustuksellisista rakenteista kyseisen vuosikymmenen alkupuolella. Vuonna 2014 Miss Suomi Sara Chafak on nähtävissä yhdessä kuvassa, mutta muita POC-yhteisöön kuuluvia musiikkialan tekijöitä ei pressikuvissa esiintynyt. (Emma-gaalan Facebook 2010–2025; Emma-gaalan Instagram 2014–2025.) Ruskeiden artistien näkyvyys alkoi lisääntyä erityisesti vuosien 2017–2018 aikana, jolloin esimerkiksi PapiPike nähtiin punaisella matolla (Kalevih17, 2018; Rapila, 2017).

Merkittävä murros alkaa näkyä vuosina 2019–2025. Näinä vuosina pressikuvissa esiintyvät muun muassa Yeboyah, Jesse Markin, Sexmane, Ege Zulu, Ani ja Turisti, osa heistä myös lavalla esiintyjinä. Vuonna 2020 Yeboyah esiintyi Emma-gaalassa, mikä oli erityisen merkittävä esiintyminen ruskean ei-binäärisen artistin näkökulmasta. Vuonna 2025 Emma-gaalassa Ege Zulu ja Turisti esiintyivät lavalla, ja vuonna 2023 punaisella matolla ja esiintymislavalla nähtiin Ani, Sexmane ja Ege Zulu. Tästä huolimatta havaitaan, että esimerkiksi tuotantotiimeissä tai taustajoukoissa näkyvyys ei ole ollut yhtä suurta, eikä ruskeita toimijoita ole nähty punaisella matolla ennen aivan viime vuosia. (Emma-gaalan Facebook 2010–2025; Emma-gaalan Instagram 2014–2025; Emma-gaala 2025.)

On kuitenkin tärkeää huomioida, että osa ruskeista tekijöistä on saanut näkyvyyttä musiikkialan medioissa muiden kanavien kuin virallisen Emma-gaalan

pressikuvaston kautta. Esimerkiksi Iltalehti on julkaissut kuvia ja kirjoituksia artisteista kuten Shorty, mutta huomio on usein kohdistunut taiteen sijaan ulkoisiin tai henkilökohtaisiin seikkoihin. Shortyn tapauksessa hänen näkyvyytensä mediassa on sisältänyt myös selkeästi negatiivisia sävyjä. Eräässä podcast-lähetyksessä, jota media siteerasi, kyseenalaistettiin artistien mukana punaiselle matolle saapuvat henkilöt. Tilanteessa ei suoraan nimetty yksittäistä artistia (Kajova, 2024), mutta artikkelissa käytettiin kuvaa, jossa Shortyn esiintyi Emma-gaalan punaisella matolla taustatiiminsä kanssa. Tämä loi epäsuoran miellelyhtymän ja vahvisti tulkintojen mahdollisuutta. Taustatiimi esitettiin epäsuorasti kiusaantuneisuutta herättävänä ja "nolona". (Simoinen, 2024.)

Suorasukaisella podcast-juontajalla oli sanottavaa räppäreistä, jotka toivat punaiselle matolle turvamiehiä. – Nehän eivät ole niiden turvamiehiä, vaan ystäviä, jotka käyvät salilla, podcastin toinen juontaja Sini Sabotage sanoo. Sergeyn mielestä omien turvamiesten tuominen punaiselle matolle on noloa. (Simoinen, 2024.)

Tässä kontekstissa artistin taustatiimiä ei tunnustettu osaksi ammattimaista tuotantoa tai esiintyvän artistin tueksi rakennettua kokonaisuutta, vaan heidät kehystettiin ulkopuoliseksi, epäammattimaisiksi tai tarpeettomiksi. Tämä heijastaa laajempaa asetelmaa, jossa ruskeiden artistien yhteisöt ja tukiverkostot nähdään eri tavalla kuin valkoisten artistien vastaavat ja usein ilman ymmärrystä kulttuurisidonnaisista työskentelytavoista, kuten kollektiivisuudesta tai crew-ajattelusta, jotka ovat keskeisiä erityisesti hiphop-kulttuurissa. (Rantakallio, 2020.)

Samantyyppistä kehystämistä on havaittavissa myös artisti Junon kohdalla. Hän oli vuonna 2012 ehdolla kolmessa eri Emma-kategoriassa, mutta median huomio kohdistui suurelta osin hänen seurusteluelämäänsä. Hänen taiteellinen työnsä jäi näin julkisessa diskurssissa taka-alalle, mikä osaltaan osoittaa, kuinka ruskeiden artistien näkyvyys rakentuu usein muiden kuin heidän asiantuntijuutensa tai taiteensa varaan. Tällaiset representaatiot heijastavat rakenteellisia eroja siinä, ketkä nähdään ensisijaisesti taiteilijoina ja ketkä toiseutetaan yksityiselämänsä tai ulkoisten mielikuvien kautta. (Iltalehti, 2012.)

Samoin ilmiön voi havaita myös digitaalisen näkyvyyden tasolla. Verkkohauissa vähemmistötaustaiset artistit eivät aina näy osana gaalayhteyksiä, vaikka

he ovat olleet ehdolla. Esimerkiksi Gracias oli ehdolla vuoden 2018 Emma-gaalassa, mutta ei noussut esiin visuaalisessa kuvamateriaalissa. Tämä herättää kysymyksiä paitsi siitä, kuinka vahvasti vähemmistötaustaiset artistit todella näkyvät osana gaalatapahtumia, myös siitä, ovatko he konkreettisesti osallistuneet tilaisuuksiin tai tulleet kutsutuiksi paikalle. (Emma-gaala, 2025.)

Tällaiset havainnot viittaavat siihen, että pelkkä ehdokkuus ei välttämättä takaa samanlaista näkyvyyttä tai muistijälkeä kuin valtaväestöön kuuluvilla artisteilla. Samalla ne heijastavat laajempaa kysymystä kulttuurialan rakenteista, ketkä saavat tilaa julkisessa kuvastossa, ketkä kutsutaan osaksi seremoniallista kulttuuria ja keiden läsnäolo jää näkymättömäksi, vaikka ansioita olisi.

Näkyvyyttä rakentavat yhä useammin paitsi artistit itse, myös heidän taustatiiminsä, ystävänsä ja muut tukijansa. Sosiaalisen median ja verkkosivujen kautta jaetaan kuvia ja tunnelmia esimerkiksi Emma-gaalasta. Näin tehdään erityisesti silloin, kun viralliset pressikuvat eivät sisällä ruskeiden tekijöiden edustusta. Tällainen omaehtoinen dokumentointi vahvistaa näkyvyyttä ja tuo esiin osallistumisen, joka muuten saattaisi jäädä näkymättömäksi. Samalla se haastaa vakiintuneita käsityksiä siitä, kuka kuuluu suomalaisen musiikkikentän ytimeen ja kenellä on oikeus tulla nähdyksi. (Keh, haastattelu 2025.)

Vaikka joidenkin vuosien visuaalinen dokumentaatio on niukkaa eikä yksittäisten vuosien perusteella voi tehdä vahvoja johtopäätöksiä, pidemmän aikavälin tarkastelu tuo esiin selkeän muutoksen kohti monimuotoisempaa ja inklusiivisempaa näkyvyyttä suomalaisessa musiikkikentässä. Emma-gaala toimii tässä kontekstissa keskeisenä julkisena näyttämönä, jossa näkyvyys ei aina perustu pelkästään taiteelliseen arvioon (Wekesa, haastattelu 2025).

Haastatteluissa tuotiin esiin kriittisiä näkökulmia musiikkialan palkintogaalojen, esimerkiksi Emman, merkityksestä. Palkitsemisessa koettiin korostuvan ensisijaisesti kaupallinen menestys taiteellisten ansioiden sijaan, tunnustukset myönnetään usein myyntilukujen, keikkasuosion ja suoratoistokuunteluiden perusteella, sen sijaan että ne heijastaisivat musiikin omaperäisyyttä tai taiteellista laatua. Lisäksi korostettiin, ettei palkintojen tulisi määrittää ihmisten tai tekemisen

arvoa: taiteellisen työn mielekkyys ja merkitys eivät saisi olla riippuvaisia ulkopuolisesta tunnuksesta. Tämän vuoksi osa tekijöistä suhtautuu gaaloihin varauksella, vaikka ne voivat samalla toimia tärkeinä näkyvyyden ja uran edistämisen välineinä, erityisesti vähemmistöihin kuuluville. (Wekesa & Keh, haastattelut 2025.)

Tämä näkyvyys ei ole merkityksellistä ainoastaan yksittäisille artisteille, vaan sillä on myös symbolinen ulottuvuus: se osoittaa vähemmistötaustaisille toimijoille, että he kuuluvat suomalaiseen musiikkikenttään ja voivat olla sen keskiössä. Samalla se haastaa aiempia rakenteita ja muistuttaa siitä, keillä on ollut pääsy näkyviin asemiin ja keillä ei. Näkyminen valtavirtatapahtumissa, kuten Emma-gaalassa, ei siis ole vain tunnustus menestyksestä, vaan myös tärkeä askel kohti yhdenvertaisempaa kulttuurista tilaa. Onkin myönteistä, että ruskeiden musiikkialan tekijöiden esiintyminen myös virallisissa gaalayhteyksissä on lisääntynyt viime vuosina: yhä useampia on nähty Emma-ehdokkaana ja esiintyjänä lavalla. Vaikka tunnustus ei aina tule nopeasti tai tasapuolisesti, suunta on hiljalleen muuttumassa. (Wekesa & Keh, haastattelut 2025.)

Dokumenttianalyysin perusteella voidaan kuitenkin todeta, että ruskeiden artistien läsnäolo Emma-gaalassa on edelleen pitkälti sidoksissa heidän kaupalliseen menestykseensä. Edustus ei välttämättä kata musiikkialan moninaisia toimijoita, kuten tuottajia, managereita tai taustatiimejä. Tämä analyysi osoittaa tarpeen jatkaa kehitystyötä myös visuaalisen edustuksen ja representatiivisuuden tasolla. (Ojasalo ym., 2015, s. 138.)

6.2 Näkyvyyden rajat ja rakenteelliset paineet

Vaikka nuoremman sukupolven myötä poliittinen leimautuminen on alkanut hellittää, POC-taustaiset artistit kohtaavat yhä rakenteellista epätasa-arvoa suomalaisella musiikkikentällä. Tämä liittyy siihen, miten yhteiskunnassa suhtaudutaan eri taustoihin. Sommarin (2015) mukaan ihmisillä on taipumus luokitella ulkomalaisia ennakkoluulojen perusteella niin sanottuun hierarkiaan. Joihinkin ryhmiin suhtaudutaan suopeammin, kun taas toiset herättävät enemmän epäluuloja. Mitä

enemmän yksilö koetaan erilaiseksi valtaväestöön verrattuna, sitä todennäköisemmin hän kohtaa ennakkoluuloja. (Bentality, haastattelu 2025; Sommar, 2015.)

Benjamin Bentality ja Sophia Wekesa nostavat esiin, että näkyvyyttä rajoittavat edelleen kaksoisstandardit, odotukset identiteetin edustamisesta sekä kaupalliset paineet, jotka voivat typistää taiteilijan roolin yhdeksi narratiiviksi. Samalla tarkastellaan, onko taiteilijoilla tilaa kasvaa, muuttua ja rakentaa omaehtoisia urapolkuja. (Bentality & Wekesa, haastattelut 2025.)

Ehkä ton mua nuoremman sukupolven myötä se on myös se, että tietynlainen, voisko sanoa, poliittinen stigma on ehkä alkanut vähän kulua pois. (Bentality, haastattelu 2025.)

Benjamin Bentality näkee, että ruskeiden ja POC-taustaisten artistien asema on osin parantunut uuden sukupolven myötä. Hänen mukaansa aiemmin näkyvyyteen liittyi voimakas poliittinen leima, jossa ei-valkoisuudesta tehtiin suuri numero: artistin oletettiin edustavan identiteettiään enemmän kuin itseään tai taiteellista työtään. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, että haastattelupyynnöt keskittyivät usein rasismikokemuksiin musiikin sijaan. Uudempi sukupolvi on kuitenkin hänen havaintojensa mukaan vapautumassa tästä paineesta. (Bentality, haastattelu 2025.)

Bentality nostaa esiin myös Finglishin eli suomen ja englannin sekoittamisen yleistymisen nuorison puhekielessä ja musiikissa. Vaikka ilmiö herättää edelleen kritiikkiä, hän näkee sen rakentavan yhteenkuuluvuutta monikielisten ja monitaustaisten nuorten välillä. Samansuuntaista kielellistä rikkautta on nähtävissä myös esimerkiksi Ege Zulun tuotannossa, jossa hyödynnetään useita kieliä ja rekistereitä, kuten arabiankielisiä säkeitä, stadin slangia ja niin sanottua vedekieltä, jota käytetään Itä-Helsingin nuorten keskuudessa (Porvari, 2022). Bentalityn mukaan kielellinen monimuotoisuus voi toimia yhdistävänä tekijänä ja osaltaan purkaa rajoja siitä, mitä pidetään hyväksyttynä suomalaisessa populaarikulttuurissa. (Bentality, haastattelu 2025.)

Samalla hän korostaa, että syrjivät rakenteet ja kaksoisstandardit eivät ole kadonneet. Ruskeat ja mustat artistit joutuvat helposti julkisen moraalipaniikin ja

"canceloinnin" kohteiksi pienistäkin virheistä, erityisesti jos taustalla on rikosrekisteri tai muita epäilyksiä. Bentality kokee, että valkoiset suomalaiset artistit saavat helpommin anteeksi ja mahdollisuuden jatkaa uraansa, kun taas POC-artistien kohdalla virheet leimaavat pysyvämmiin. Tämä osoittaa rakenteellista epätasa-arvoa siinä, miten eri taustoista tulevia tekijöitä kohdellaan julkisuudessa. (Bentality, haastattelu 2025.)

Myös Sophia Wekesa tarkastelee, miten ruskeiden artistien asemaa muovaavat ulkopuolelta määritellyt odotukset. Hän nostaa esiin kysymyksen siitä, milloin nuoren ruskean artistin elämä brändätään ja kaupallistetaan tavalla, joka voi vahingoittaa artistia itseään. Hänen mukaansa identiteetti saatetaan tuotteistaa niin, että artistilta viedään tila kasvaa, muuttua tai kertoa omannäköistään tarinaa. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Wekesa pohtii, jääkö taiteilija helposti vangiksi tiettyyn rooliin, esimerkiksi teini-ikäisen kapinallisuuden tai marginaalisen aseman kautta rakennettuun gangsta-hahmoon, jonka purkaminen myöhemmin voi vaarantaa uskottavuuden tai kaupallisen aseman. Hän kysyy, onko musiikkialalla aidosti tilaa muutokselle ja uudenlaisten identiteettien rakentamiselle, vai typistyykö ura helposti yhteen narratiiviin, jonka yhteiskunta ja markkinat määrittävät artistin puolesta. (Wekesa, haastattelu 2025.)

6.2.1 Portinvartijuus

Portinvartijuudella tarkoitetaan valtaa päättää siitä, kuka saa näkyvyyttä, millaista musiikkia pidetään arvokkaana ja kenelle tilaa annetaan musiikkialalla. Tätä valtaa käyttävät usein miehet, ja erityisesti valkoiset miehet. Teoston kyselytutkimuksen (2023) vastaajilla oli kokemus siitä, että miehet määrittelevät, mikä musiikki katsotaan "hyväksi" tai merkittäväksi (Teosto, 2023). Tämä rakenteellinen valta-asema voi sulkea ulkopuolelle muita ääniä ja näkökulmia, erityisesti naiset sekä monietnisiin ja muihin vähemmistöihin kuuluvat henkilöt kohtaavat esteitä, jotka rajoittavat alan monimuotoisuutta. (Reynolds, 2022, s. 11.)

Lilli Keh tuo tähän rinnalle kiinnostavan vertauksen naisräppäreiden asemasta: aivan kuten naisten näkyvyyttä on pitkään odotettu hiphop-kentässä, myös ruskeiden artistien kohdalla on toivottu murrosta. Hänen mukaansa tämä murros on vähitellen käynnissä, mutta edistys yksittäisten artistien tasolla ei yksin riitä, jos musiikkialan rakenteet ja päättävät tahot pysyvät homogeenisina. (Keh, haastattelu 2025.)

Haastattelussa Keh tarkentaa, että erityisesti naisartistien tilanne rap-kentällä on edelleen hyvin epätasa-arvoinen.

Naisartistien on super vaikeaa tällä hetkellä saada mitään, esimerkiksi sessioita hyvien tuottajien kanssa (Keh, haastattelu 2025).

Tämä vaikuttaa suoraan kaupallisiin mahdollisuuksiin, jos sessioita ei ole tarjolla, ei ole myöskään samanlaista mahdollisuutta käyttää aikaa biisien tekemiseen, kehittämiseen ja läpimurtoon. Kehin mukaan ongelma on osittain siinä, ettei naisartistien tekeminen herätä kaupallista kiinnostusta. Vaikka tuottajille maksetaan sessioista, rojalit ja muu korvaus eivät ole vielä samalla tasolla kuin miesartistien kanssa. (Keh, haastattelu 2025.)

Musiikkialalla portinvartijuus näkyy siinä, ketkä saavat mahdollisuuksia, resursseja ja näkyvyyttä. Tällaiset valinnat voivat ylläpitää noidankehämäisiä rakenteita, joissa samat artistiryhmät jäävät toistuvasti näkymättömiin. Keh korostaa, että jos naisartistit saisivat enemmän sessioita ja mahdollisuuksia, he voisivat kehittyä nopeammin, julkaista enemmän musiikkia ja saavuttaa parempaa näkyvyyttä ja menestystä, mutta nykyiset rakenteet estävät tämän kehityksen toteutumista. Lisäksi Keh huomauttaa, että myös biisinkirjoituksen ja tuotannon alueella sukupuolten välinen epätasa-arvo on räikeä. (Keh, haastattelu 2025.)

Teoston kyselytutkimuksen perusteella musiikkialalla toimivat kokevat edelleen, että ala on vahvasti miesvaltainen. Yli 35-vuotiaista miehistä monet eivät näe sukupuolella olevan merkitystä alalla ja uskovat, että kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet. He myös kokevat harvemmin, että tasa-arvotoimia tarvitaan. (Teosto, 2023.)

“Siellä se ei ehkä niin paljon näy ulospäin, mutta tuottajapuolella – niin kaikki on periaatteessa miehiä, 95 prosenttia. (Keh, haastattelu 2025.)

Hänen mukaansa tämä vaikuttaa suoraan siihen, millaiset äänet pääsevät esiin, kenen näkemykset muovaavat lopputulosta ja kenellä on lopulta valtaa vaikuttaa artistin ääneen ja tarinaan jo tuotantovaiheessa. Valta keskittyy edelleen kapealle joukolle, jota voisi Kehin mukaan kuvata jopa eräänlaiseksi *hyvä veli* -kerhoksi, jossa samanmieliset ja usein samannäköiset tekijät tukevat toistensa asemaa. Tämä kaventaa musiikin moninaisuutta ja estää vaihtoehtoisten näkökulmien ja äänien läpipääsyä. (Keh, haastattelu 2025.)

6.2.2 Kuratointi ja esiintymismahdollisuudet

Lilli Keh nostaa haastattelussaan esiin live-esiintymisten ja ohjelmatoimistojen merkityksen suomalaisella musiikkialalla. Hänen mukaansa livepuoli on keskeinen osa artistien toimeentuloa ja näkyvyyttä, ja sen merkitys on jopa suurempi kuin yleisesti ymmärretään. Keh painottaa, että mikäli artisti haluaa elättää itsensä musiikilla, keikkailu on käytännössä välttämättömyys. (Keh, haastattelu 2025.)

Livepuoli on super tärkeä artisteille. Siis super super tärkeä. [...] Se on se, mistä artisti tekee ne rahat. Et jos halua jollain tavalla elättää itsensä musa-alalla, niin sun pitää tehdä keikkaa. (Keh, haastattelu 2025.)

Keh tuo esiin, että musiikkialan julkisessa keskustelussa keskitytään usein levy-yhtiöihin ja heidän rooliinsa, mutta keikkamyymien ja ohjelmatoimistojen asema jää huomattavasti vähemmälle huomiolle, vaikka juuri nämä toimijat vaikuttavat ratkaisevasti siihen, kenelle tarjoutuu esiintymismahdollisuuksia ja kenelle ei. Ohjelmatoimistot ja keikkamyymät toimivat portinvartijoina, joiden kautta artistit pääsevät osaksi festivaalien ja muiden tapahtumien esiintyjäkaartia. Näin ollen ohjelmatoimistojen valinnat vaikuttavat suoraan artistien urakehitykseen ja mahdollisuuksiin tulla nähtyiksi ja kuulluiksi. (Keh, haastattelu 2025.)

Keh liittää keskusteluun myös laajemman näkökulman esiintyjävalintojen kuratoinnista, joka tapahtuu niin festivaaleilla, levy-yhtiöissä kuin mediataloissakin.

Tällainen kuratointi ei ole vain taiteellinen tai kaupallinen valinta, vaan osa musiikkialan valtarakenteita. (Keh, haastattelu 2025; Anderton, ym. 2012. s.13.)

Suomalaisen kyselytutkimuksen mukaan suurin osa naisista (70 %) ja lähes kaikki muunsukupuoliset (77 %) kokevat, että musiikkialalla ei vallitse tasa-arvo. Miehistä vain noin kolmannes (32 %) jakaa saman kokemuksen. Tämä kertoo siitä, että sukupuoli vaikuttaa merkittävästi siihen, miten tasa-arvoiseksi ala koetaan (Teosto, 2023.)

Keh nostaa esiin, että Suomessa järjestetään edelleen tapahtumia, joiden koko artistikattaus koostuu miespuolisista esiintyjistä. Sukupuolten välinen epätasapaino on edelleen arkipäivää monilla suurilla lavoilla. (Keh, haastattelu 2025.)

On tosi paljon festivaaleja tälläkin hetkellä Suomessa, jossa on kaikki artistit miespuolisia esimerkiksi, tai sitten siellä on 1–2 kiintiönaista lineupissa. (Keh, haastattelu 2025.)

Näin ollen kuratointiin liittyvät valinnat heijastavat paitsi esteettisiä ja kaupallisia painotuksia, myös musiikkialan rakenteellista epätasa-arvoa. Se, keitä yleisölle esitellään ja nostetaan esille, vaikuttaa suoraan siihen, millaisia roolimalleja, tarinoita ja kulttuurisia kokemuksia yhteiskunnassa vahvistetaan. Ohjelmatoimistot ja festivaalien järjestäjät kantavat merkittävää vastuuta siitä, millainen musiikkikenttä yleisölle rakentuu ja kenet jätetään sen ulkopuolelle. (Keh, Bentality, Konssi, Mokulu, Morales, AKEEM & Wekesa, haastattelut 2025.)

6.2.3 Barbaariefekti ja symbolinen monimuotoisuus

Haastateltavat kuvaavat huoltaan siitä, että tietyt POC-artistit nostetaan hetkellisesti esiin musiikkikentän näkyvyyteen, mutta heidät kulutetaan nopeasti loppuun ilman pitkäjänteistä tukea tai strategista uran rakentamista. Luyeye Konssi kutsuu tätä ilmiötä barbaariefektiksi. (Konssi, haastattelu 2025.)

Aina kun sinne pääsee tietyt tyypit, toivottavasti niitä ei vaan kuluteta loppuun. Mä aina kutsun sitä Barbaari-efektiksi. (Konssi, haastattelu 2025.)

Silloin kun musta artisti pääsee erittäin suosiolla, niin ei kelpaa kuin yksi ja ainut musta, ja sitten imetään kaikki – kaikki mehut irti, sillein että sä oot niin väsynyt. Suomessa ei voi olla monta samaan aikaan – aina pitää olla vaan yksi. (Konssi, haastattelu 2025.)

Se minkä mä oon huomannut kyllä, et siinä on vieläkin vähän sitä... välillä tuntuu, että siihenkin on semmonen tietynlainen kiintiö tossa skenessä. Oon monesti kollegoiden kanssa miettinyt, että okei – nyt kun yksi ruskea tekijä on isosti esillä mediassa, se tarkoittaa, että muita ei tule ennen kuin hän väistyy taka-alalle. Tuntuu, että pystyy olla vaan yksi tai kaksi ruskeaa ihmistä kerrallaan isosti näkyvillä, ja sit heille tulee kaikki duunit. (Bentality, haastattelu 2025.)

Mustia ja ruskeita artisteja on ollut vuosikymmenien aikana jonkin verran suomalaisessa musaskenessä. Mutta Suomi toimii aika lailla silleen, että aina nostetaan ehkä yksi ilmiö tai yksi hahmo kerrallaan tai yksi musiikkityyli, joka sitten on se kova juttu, mitä kovasti boostataan joka tuutista. Ja se on tehnyt tietenkkin sen vähän vaikeaksi, että vaikka meillä olisi ollut monta kymmentä hyvää toimijaa samanaikaisesti erilaisissa bändeissä ja tekemässä sitä omaa artistiuraa, niin se kilpailu on kuitenkin ollut tosi kovaa, että sieltä aina nostetaan ehkä yksi kerrallaan, maksimissaan kaksi. (Morales, haastattelu 2025.)

Luyeye Konssi kritisoi suomalaisen musiikkikentän tapaa käsitellä mustien artistien näkyvyyttä. Hänen mukaansa valtavirta nostaa esiin kerrallaan vain yhden tai kaksi mustaa artistia, joiden ympärille kaikki huomio ja resurssit keskittyvät. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa kyseinen artisti ylikuormitetaan ja "käytetään loppuun", samalla kun muut potentiaaliset tekijät jäävät ilman huomiota. Konssin mukaan tämä ilmiö kertoo rakenteellisesta rajoitteesta, jossa mustien artistien moninaisuutta ei nähdä eikä tunnusteta, aivan kuin tilaa olisi vain yhdelle kerrallaan. (Konssi, haastattelu 2025.)

Myös Sophia Wekesa kertoo kokemuksestaan Emma-galan raadissa ja nostaa esiin symbolisen monimuotoisuuden ongelman. Hänen mukaansa raadin monimuotoisuus näyttäytyy ennen kaikkea yksittäisten ruskeiden henkilöiden läsnäolona, ei aidosti osallistavana tai rakenteellisesti moninaisena. Hän huomauttaa, että aiempina vuosina raadissa on ollut mukana toimittaja, DJ ja aktivisti Renaz Ebrahimi, mutta kun hänet valittiin itse mukaan, Ebrahimi ei enää ollut mukana. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Tänä vuonna hänet vaihdettiin vaan muhun. Ei esimerkiksi silleen, että me voitais olla kummatkin siellä. Ja se on aika iso se tuomaristo. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Wekesa pohtii, miksi raadin kokoonpano ei voi sisältää useampaa ruskeaa tai ei-valkoista henkilöä samanaikaisesti. Wekesan mukaan ei ole vielä syytä juhlia, sillä rakenteellinen osallisuus puuttuu ja monimuotoisuutta mitataan yhä lähinnä näkyvien yksilöiden kautta, ei osallistumisen laajuudella tai vallan jakautumisella. (Wekesa, haastattelu 2025.)

6.2.4 Intersektionaalisuuden puute

Teoston kyselytutkimuksen mukaan moni kokee, että musiikkialaa hallitsee yhä perinteinen miehinen kulttuuri ja asenteet, jotka rajaavat naisten ja muunsukupuolisten mahdollisuuksia (Teosto, 2023.)

Sophia Wekesa nostaa esiin intersektionaalisuuden puutteen suomalaisessa musiikkikentässä. Vaikka ruskeita miesartisteja alkaa näkyä enemmän, ruskeat naiset, queer-ihmiset ja ei-binääriset henkilöt ovat edelleen harvinaisia näkyvissä rooleissa. Hänen mukaansa artistin on usein mahdollista olla vain yhdessä marginaalipositiossa kerrallaan ilman, että se koituu haitaksi uralle. Useamman vähemmistöidentiteetin yhdistyminen voi kaventaa mahdollisuuksia entisestään, jos kenttä ei ole valmis tunnistamaan tai tukemaan moninaisuutta laajemmin. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Wekesan mukaan tämä osoittaa, että representaatio ei yksin riitä, jos se ei ota huomioon valtasuhteita ja erilaisten identiteettien risteäviä kokemuksia. Vaikka esiintyviä ruskeita artisteja on aiempaa enemmän, on tärkeää tarkastella, ketkä heistä pääsevät näkyviin, ja millä ehdoilla. Hänen mukaansa monimuotoisuus ilman intersektionaalista näkökulmaa jää helposti pintapuoliseksi. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Teoston vuoden 2025 yhdenvertaisuusbarometrin mukaan 15 % seksuaali- ja sukupuoli-vähemmistöihin kuuluvista ilmoitti kokeneensa syrjintää tai epäasiallista kohtelua suomalaisella musiikkialalla. Vaikka tämä osuus on pienempi kuin muilla

vähemmistöryhmillä, se ei poista sitä tosiasiaa, että syrjintää tapahtuu edelleen. (Teosto, 2025.)

Lilli Keh nostaa esiin kuulemiaan tapauksista, joissa artistille on esitetty valinnan asettelu, haluaako tämä olla ”homojen artisti” vai ”koko kansan artisti”. Kehin mukaan tällainen ajattelutapa on sekä vanhentunut että syrjivä, sillä se asettaa vähemmistöön kuuluvat artistit keinotekoiseen ja rajoittavaan rooliin. (Keh, haastattelu 2025.)

Hän kokee itse ongelmallisena sen, että seksuaali-identiteetti nähdään vielä joissain piireissä musiikkia rajoittavana tekijänä, vaikka todellisuudessa sillä ei pitäisi olla mitään vaikutusta siihen, kenelle musiikki kuuluu. Kehin mukaan musiikki on koko kansan kulttuuria, eikä seksuaalivähemmistöön kuuluminen tee artistin työstä vähemmän merkityksellistä tai laajemmin tavoitettavaa. (Keh, haastattelu 2025.)

Hän viittaa myös esimerkkeihin kansainvälisiltä markkinoilta, joissa seksuaalivähemmistöihin kuuluvat artistit, kuten Chappell Roan ja Lil Nas X, ovat saavuttaneet merkittäviä kaupallisia ja kulttuurisia läpimurtoja. Nämä esimerkit osoittavat, ettei seksuaalivähemmistöön kuuluminen ole este menestykselle, päinvastoin, monilla vähemmistöihin kuuluvilla artisteilla on ollut keskeinen rooli musiikkialan muovaajina. (Keh, haastattelu 2025.)

Keh kritisoi sitä, että jotkut alalla toimivat edelleen lähestyvät seksuaalivähemmistöjä ns. *niche-markkinana*, vaikka todellisuudessa esimerkiksi LGBTQ+-yleisöt ja -artistit ovat olleet kantavia voimia jo pitkään. Hänen mukaansa tällaiset pelkoon tai väärinkäsityksiin perustuvat asenteet rajoittavat alan kehittymistä ja kaventavat tilaa, jossa moninaisuus voisi näkyä voimavarana. (Keh, haastattelu 2025.)

6.2.5 Algoritmit ja promootiovastuu

Lilli Keh nostaa esiin, kuinka sosiaalisen median ja erityisesti TikTokin merkitys on kasvanut huomattavasti artistien työssä viime vuosina. Hänen mukaansa TikTok toimii nykyisin yhtenä keskeisimmistä alustoista, ja sen rooli on muuttanut

promootion painopisteitä merkittävästi. Siinä missä aiemmin huomio ja resurssit kohdistuivat enemmän valtamedioihin, radiopromootioon tai muihin sosiaalisen median kanaviin, TikTok on noussut yhä merkittävämmäksi työkaluksi artistien näkyvyyden rakentamisessa. (Keh, haastattelu 2025.)

Tämän kehityksen myötä artistien vastuu omasta markkinoinnistaan on kasvanut entisestään. Keh tuo esiin, että vaikka taiteilijoilla on aina ollut jonkin verran vastuuta omasta promootiostaan, nyt he kantavat entistä enemmän myös markkinointiin liittyviä tehtäviä. Monet asiat, jotka aiemmin kuuluivat alaa tunteville ammattilaisille tai levy-yhtiöille, ovat siirtyneet artistien itsensä hoidettaviksi. Tähän sisältyy esimerkiksi markkinointisuunnitelmien laatiminen sekä sisällön tuottaminen eri alustoille. (Keh, haastattelu 2025.)

Bianca Morales nostaa esiin huolen siitä, että musiikin jakelun ja kulutuksen muutokset ovat kaventaneet ihmisten musiikillista maailmankuvaa. Hänen mukaansa ennen kuultiin laajasti eri genrejä esimerkiksi Yleisradion kautta, mutta nykyään kaupalliset kanavat ja algoritmipohjaiset suoratoistopalvelut ohjaavat kuuntelua kohti yhdenmukaisuutta. Tämä voi johtaa siihen, että moni kuluttaja jää oman kuplansa vangiksi eikä kohtaa uusia tai monipuolisia musiikillisia ilmiöitä, mukaan lukien vähemmistötaustaisten artistien tuotantoa. (Morales, haastattelu 2025.)

Vaikka kehitystä on tapahtunut, Suomen valtaviiran artistikenttä ei ole vielä kovin monimuotoinen. Helminen (2021) tarkastelee, kuinka harvoin kotimaisia POC-artistejä esiintyy Spotifyn Suomen top 50 -listalla. Yksipuolisuus toistuu myös kaupallisten radiokanavien soittolistoilla, joissa eri taustoista tulevat tekijät jäävät usein taka-alalle. Myös suuret musiikkiohjelmat, kuten *Vain elämää*, suosivat pitkälti jo valmiiksi tunnettuja ja enemmistöön kuuluvia artisteja, vaikka toisinaan mukaan pääsee myös vähemmän esillä olleita nimiä. (Helminen, 2021.)

Sophia Wekesa ja Luyeye Konssi pohtivat, kuinka musiikin kulutustavat ovat muuttaneet näkyvyyden dynamiikkaa. Striimauspalvelut, kuten Spotify, mahdollistavat sen, että artistilla voi olla valtava kuulijakunta ilman, että hän on laajasti

median tai radion näkyvissä. Monet artistit voivat nousta suosituimpien kuuntelutilastojen kärkeen, vaikka heidän nimensä ei olisikaan laajasti tunnettu suurelle yleisölle. (Wekesa & Konssi, haastattelut 2025.)

Konssi huomauttaa, että vaikka striimaus avaa ovia, näkyvyyttä hallitsee silti suppea joukko artisteja. Hänen mukaansa Spotify-listoilla toistuvat tietyt nimet, kuten Turisti, Ege Zulu, Sexmane, mutta uusia nimiä ei juuri näy, ja ruskeiden artistien määrä listojen kärjessä on yhä rajallinen. (Konssi, haastattelu 2025.)

Wekesan ja Konssin näkemykset osoittavat, että digitaalinen suosio ei aina tarkoita laajaa tunnettuutta tai edustusta mediassa. Vaikka ruskeat artistit voivat saavuttaa oman yleisönsä, laajempi tunnustus ja tasapuolinen näkyvyys vaativat edelleen työtä. (Wekesa & Konssi, haastattelut 2025.)

Benjamin Bentality kertoo, että aiemmin musiikkivideoiden julkaiseminen sosiaalisessa mediassa, kuten Facebookissa, toi helposti näkyvyyttä. Alustat eivät olleet vielä algoritmiohjattuja, ja jos artistilla oli tarpeeksi seuraajia tai kavereita, julkaistu sisältö tavoitti suuren osan heistä. Uuden artistin julkaisema musiikkivideo saattoi herättää laajaa kiinnostusta jo pelkästään siksi, että se oli suhteellisen harvinaista. Näkyvyyden saavuttaminen oli verrattain suoraviivaista ja helpompaa. (Bentality, haastattelu 2025.)

Nykyään tilanne on muuttunut radikaalisti. Sosiaalisen median algoritmit ohjaavat vahvasti sitä, mitä käyttäjät näkevät ja kenen sisältö pääsee esiin. Kentälle on myös tullut huomattavasti enemmän tekijöitä, mikä tekee huomiosta kilpailemisesta entistä haastavampaa. Uusien artistien on yhä vaikeampi päästä yleisön tietoisuuteen, ja se voi ajoittain tuntua jopa mahdottomalta. Bentality tuo esiin, että moni tämän hetken suosituista artisteista nousi esiin jo ennen nykyistä, algoritmivetoista sosiaalisen median aikakautta. (Bentality, haastattelu 2025; Seuri & Ikkäheimo, 2022.)

Lisäksi Bentality huomauttaa, että levy-yhtiöt tekevät nykyisin hänen näkökulmastaan melko vähän konkreettista työtä artistien promootion eteen. Tämä yhdistettynä algoritmien vaikutusvaltaan ja kovaan kilpailuun tekee näkyvyyden

saavuttamisesta entistä vaativampaa, etenkin uusille tekijöille. (Bentality, haastattelu 2025.)

6.3 Kulttuuritaustan merkitys uralla

Vaikka tämä lähde käsittelee terveydenhuoltoa, sen periaatteet ovat sovellettavissa laajemmin myös taiteen ja kulttuurin, kuten musiikin, konteksteihin. Suomen Lääkäriliiton (2021) mukaan toisen kulttuuritaustan ymmärtäminen helpottuu, kun ammattilainen tuntee kyseisessä kulttuurissa vallitsevat käsitykset ihmisestä, ja samalla tunnistaa omat kulttuuriset lähtökohdansa. Tämä ajattelutapa pätee yhtä lailla musiikkialalla: myös siellä tarvitaan kykyä ymmärtää erilaisia taustoja, arvoja, uskomuksia ja toimintatapoja. Syvälinen kulttuurinen ymmärrys vahvistaa vuorovaikutusta, luo luottamusta ja tukee yhdenvertaista osallistumista, oli kyse sitten potilaan hoidosta tai artistin kohtaamisesta. (Suomen Lääkäriliitto, 2021.)

Haastateltavien kokemukset osoittavat, että kulttuuritausta voi vaikuttaa artistin tai musiikkialan ammattilaisen uraan sekä positiivisesti että rajoittavasti. Se voi tarjota ainutlaatuisia musiikillisia näkökulmia, lisätä uskottavuutta tietyissä genereissä ja ohjata kohti omaleimaista ilmaisua. Samalla se voi myös altistaa ennako-odotuksille ja syrjiville oletuksille, jotka vaikuttavat esimerkiksi uskottavuuteen, tilaisuuksien määrään ja rakenteelliseen asemaan alalla. (AKEEM, Bentality, Keh, Konssi, Mokulu & Morales, haastattelut 2025.)

Armando Mokulu kuvaa, kuinka hänen afrikkalaistaustainen rytmitajunsa ja soitto-tyylinsä ovat tehneet hänestä erottuvan rumpalin suomalaisessa musiikkikentässä, jossa lähestymistapa on usein rock-pohjainen. Hän kokee taustansa vaikuttaneen positiivisesti hänen muusikkouteensa. (Mokulu, haastattelu 2025.)

AKEEM kertoo kahden musiikkikulttuurin, suomalaisen rockin ja afrikkalaislähtöisen rytmimusiikin, vaikuttaneen hänen tyylinsä rakentumiseen. Hänen mukaansa kulttuuritausta on antanut hänelle monipuolisuutta erityisesti teknisessä osaamisessa, kuten live-miksauksessa. Hän kuitenkin korostaa, ettei hänen suomalai-

suutensa tai ghanalaisuutensa ole ollut näkyvä myyntivaltti, pikemminkin ammatitaito ja luovuus ovat ratkaisseet hänen asemansa alalla. (AKEEM, haastattelu 2025.)

Luyeye Konssi kertoo yhdistäneensä musiikissaan heavy metalin ja ranskalaisen räpin elementtejä. Hänen mukaansa kulttuurivaikutteet voivat tulla myös omien kokemusten ja mieltymyksien kautta. Hän hyödyntää erilaisia kulttuurisia tyylejä omassa soundissaan luoden uudenlaista ilmaisua. (Konssi, haastattelu 2025.)

Benjamin Bentality tuo esiin sekä etuoikeuden että vaatimusten kaksijakoisuuden. Puoliksi afroamerikkalainen tausta on hänen mukaansa lisännyt uskottavuutta hiphopin kentällä, mutta myös luonut paineita. Bentality kokee, että häneltä odotetaan automaattisesti korkeaa tasoa, kun taas kantaväestön edustajia saatetaan arvioida suopeammin. Esimerkiksi valkoinen suomalainen artisti, jolla ei ole kulttuurisia siteitä hiphopin juurille, voidaan hänen mukaansa nähdä yllättävänä ja kiinnostavana tekijänä, jos tämä hallitsee genren ulkoiset elementit. Samankaltaisen osaamisen tuottaminen ei kuitenkaan herätä samanlaista huomiota, jos tekijä on POC-taustainen, koska siihen liitetään helposti oletus, että ”rytmi on veressä”. Bentality muistuttaa, että tällaiset oletukset sivuuttavat harjoittelun ja omistautumisen merkityksen. (Bentality, haastattelu 2025.)

Lisäksi Bentality nostaa esiin, että vaikka hän on POC-taustainen henkilö, hänen asemansa kentällä on ollut jossain määrin helpompi verrattuna niihin kollegoihin, jotka eivät puhu suomen kieltä. Hän tunnistaa saavansa etua suomalaisessa musiikkikentässä erityisesti sen vuoksi, että puhuu suomea äidinkielenään ja kykenee kommunikoimaan ja verkostoitumaan sujuvasti eri tilanteissa. Tämä on avannut hänelle ovia suomalaisiin skene-piireihin tavalla, johon kaikilla ei ole vastaavaa pääsyä. Sen sijaan kollegat, joiden suomen kielen taito on heikompi, jäävät hänen mukaansa helposti ulkopuolelle tapahtumista, tilaisuuksista ja verkostoista. Tämän Bentality kokee epäoikeudenmukaisena ja korostaa, että asiaan tarvittaisiin rakenteellinen muutos. (Bentality, haastattelu 2025.)

Bianca Morales näkee monikulttuurisen taustansa selkeänä voimavarana. Kuu-balaisen isän ja suomenruotsalaisen äidin kasvattina hän kasvoi monipuolisen

musiikin ympäröimänä, mikä heijastui hänen laajaan genreosaamiseensa jazzista funkiin, rockabillystä lastenmusiikkiin. 1980-luvun Suomessa hänen ulkonäkönsä koettiin ”raikkaana tuulahduksena maailmalta”, mikä teki hänestä kiinnostavan ja uskottavan esiintyjän jazz- ja rytmimusiikin kentillä. Samalla hän kuitenkin tiedostaa, että hänen poikkeavuutensa kaupallistettiin eksoottisuutena aikana, jolloin ruskeita naisartisteja oli Suomessa hyvin vähän. (Morales, haastattelu 2025.)

Lilli Keh tarkastelee kulttuuritaustan ja ulkonäön vaikutusta urapolkuun intersektionaalisesta näkökulmasta. Hän tunnistaa oman vaaleamman ruskean ihonväriinsä ja äidinkielenään puhumansa suomen tuoman etuoikeuden, asioita, jotka ovat tehneet hänen liikkumisestaan musiikkikentällä sujuvampaa kuin monille muille ruskeille tai muualta muuttaneille kollegoille. Samaan aikaan hän pohtii, olisivatko ihonväritään tummemmilla sisaruksillaan tai täysin ei-valkoihoisilla nuorilla olleet samanlaiset mahdollisuudet. Keh tuo esiin, että suomalaisessa musiikkialassa ennakkoluulot koskevat erityisesti heitä, jotka eivät puhu suomea tai joilla on tummempi iho, ja että näillä tekijöillä on merkittävä vaikutus siihen, kenet hyväksytään mukaan verkostoihin ja mahdollisuuksiin. (Keh, haastattelu 2025.)

Keh nostaa esiin, kuinka kulttuuritaustaan, ihonväriin, sukupuoleen ja seksuaali-identiteettiin liittyvät odotukset voivat johtaa voimakkaisiin suorituspainaisiin, riittämättömyyden tunteisiin ja niin sanottuun huijarisyndroomaan. Kehin mukaan vähemmistöön kuuluvien on usein tehtävä huomattavasti enemmän töitä ja saavutettava erinomaisia tuloksia saadakseen samoja mahdollisuuksia kuin valtaväestöön kuuluvat, eikä kaikilla ole tähän tarvittavia resursseja. Sosioekonominen tausta vaikuttaa suoraan siihen, kenellä on varaa ottaa ammatillisia riskejä tai kohdata epävarmuutta, ja samalla myös itsetunto voi horjua, jos on kokenut ulkopuolisuutta tai syrjintää. (Keh, haastattelu 2025.)

Tällaiset kokemukset voivat Kehin mukaan ilmetä kahdella tavalla: joko ylikompensointina ja egoon nojaamisena tai itsensä pienentämisenä ja taustalle vetäytymisenä. Erityisesti ruskeat ihmiset, naiset ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat kärsivät näistä paineista. Keh toteaa, että odotukset vähemmistöihin kuuluvia kohtaan ovat usein korkeammat, kun taas valkoisilta heteromiehiltä odotetaan

vähemmän, näiden kohdalla riittää usein *bare minimum*, eli perustaso. Tällainen eriarvoinen asetelma näkyy niin mahdollisuuksien kuin arvostuksenkin jakautumisessa. (Keh, haastattelu 2025.)

6.3.1 Musiikillinen identiteetti

Sophia Wekesa tarkastelee kulttuuritaustansa vaikutusta musiikillisen ilmaisun ja yhteiskunnallisen asemoitumisen näkökulmista. Hänen suhteensa kulttuuriin ei rakennu suoraan perhetaustan tai kasvatuksen kautta, vaan musiikillisten yhteyksien, identiteetin ja mustan kulttuurin kautta. Hän korostaa erityisesti dancehallin ja hiphopin merkitystä oman musiikillisen identiteettinsä rakentumisessa. Nämä musiikkikulttuurit kuten dancehall, jotka esimerkiksi Jamaikalla ovat osa valtavirtaa, ovat Suomessa edelleen marginaalisia ja mielletty *niche-genreksi*. Wekesa kokee tämän vaikuttaneen siihen, millaisessa tilassa ja asemassa hän on saanut toimia. Hän kuvaa dancehallia omaksi kulttuuritaustakseen, ei niinkään perinnöllisessä vaan musiikillisessa ja yhteisöllisessä merkityksessä. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Samalla Wekesa tuo esiin, että tietyt roolit, kuten tanssija tai DJ, ovat musiikialalla helpommin hyväksytyjä mustille tekijöille, koska ne asettuvat viihdyttäjän rooliin. Wekesan mukaan ajatus mustasta ihmisestä esiintymässä tanssijana tai soittamassa levyjä ei ole monelle suomalaiselle yleisölle vaikea konsepti. (Wekesa, haastattelu 2025.)

6.3.2 Stereotypit ja genererajat – ei vain hip hopia

Vaikka POC-taustaiset artistit Suomessa esiintyvät yhä useammin hiphopin ulkopuolella, heidän näkyvyytensä ja liikkumatilansa määrittyvät edelleen rakenteellisten odotusten ja kaupallisten intressien kautta. AKEEMin ja Sophia Wekesan puheenvuorot tuovat esiin, kuinka stereotypit ja vertailut ulkomaisiin esikuviiin kaventavat ruskeiden ja mustien artistien mahdollisuuksia tulla nähdyksi omana itsenään. Todellinen monimuotoisuus edellyttää heidän mukaansa vapautta rikkoa genrejä, uudelleentulkita identiteettiä ja rakentaa omaehtoisia urapolkuja ilman ulkoa asetettuja rajoja. (AKEEM & Wekesa, haastattelut 2025.)

Tosi monet rupeaa näyttää samalta ja kuulostaa samalta, että ne rupeaa mennä semmoiseen samanlaiseen boksiin, koska se on se boksi, joka myy. (AKEEM, haastattelu 2025.)

AKEEM pohtii monimuotoisuuden ja musiikillisen ilmaisun välistä suhdetta kriittisesti. Hänen mukaansa yhä useampi artisti alkaa kuulostaa ja näyttää samalta, koska heidät ohjataan sellaiseen "boksiin", joka tiedetään kaupallisesti kannattavaksi. Tämä johtaa siihen, että ilmaisun kirjo kapenee ja monet artistit mukautuvat vallitseviin odotuksiin. (AKEEM, haastattelu 2025.)

AKEEM tuo esiin tärkeän muutoksen suomalaisessa musiikkikentässä: afrotaustaisten artistien ja musiikkialan ammattilaisten kirjo on laajentunut hiphopin ulkopuolelle. Hän mainitsee esimerkkeinä rumpali Armando Mokulun ja iskelmälaulajan Anin, tekijöitä, jotka osoittavat, että POC-taustaiset toimijat ovat yhä vahvemmin mukana monenlaisissa musiikillisissa yhteyksissä. (AKEEM, haastattelu 2025.)

AKEEMin mukaan tämä kehitys voi avata tilaa monimuotoisemmalle edustukselle ja auttaa purkamaan yksipuolisia mielikuvia siitä, millaisia POC-artistit Suomessa "saavat" olla. Myös muut haastateltavat ovat korostaneet, ettei artistien rooleja tulisi sitoa tiettyihin musiikkityyleihin tai kulttuurisiin odotuksiin, vaan heille tulisi antaa tilaa yksilölliselle ilmaisulle ja moninaisille urapoluille. (AKEEM, Wekesa, Keh, Bentality, Morales, Konssi & Mokulu, haastattelut 2025.)

Representaatio on vain työkalu – ei päämäärä (Wekesa, haastattelu 2025).

Sophia Wekesa tarkastelee ruskeiden ja mustien artistien näkyvyyttä Suomessa kriittisesti, erityisesti siitä näkökulmasta, millaisissa rooleissa ja genreissä heidän annetaan olla esillä. Hänen mukaansa suuri osa ruskeista artisteista tekee hiphoppia tai räppiä, mikä on seurausta musiikkiteollisuuden rakenteista. Hän rinnastaa tilanteen Yhdysvaltoihin, jossa gangsta rap -keskustelut ja stereotyyppiset roolit ovat olleet näkyvä osa kulttuuria jo vuosikymmenten ajan (Mankkinen, 2021). Suomessa nämä ilmiöt näyttävät viiveellä, mutta syyt niiden taustalla ovat samankaltaisia: kaupalliset intressit määrittävät, millaiselle taiteelle ja tarinalle annetaan tilaa. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Vaikka yksittäisiä esimerkkejä muista genreistä on, esimerkiksi Ani tai Grande Mahogany, Wekesa huomauttaa, että ne eivät vielä riko pintaa syvemmälle juurtuneita oletuksia. Hän korostaa, että todellinen monimuotoisuus tarkoittaisi sitä, että ruskeat ja mustat artistit voisivat menestyä myös sellaisilla kentillä kuin pop, klassinen tai elektroninen musiikki, ilman että heidän aitouttaan kyseenalaistetaan tai heidän taiteensa nähdään vain ulkomaisten esikuvien jatkeena. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Monimuotoisuuden tukeminen tarkoittaa niin kuin, sitä että pystytään nähdä ne artistit ja ne ihmiset jotenkin kokonaisina. Ja niinku totuudenmukaisesti sellaisina ihmisinä kun ne ovat. Kannustettaisiin siihen et ole vaan oma itsesi. (Wekesa, haastattelu 2025).

Yksi Wekesan keskeisistä huolenaiheista liittyy juuri tähän: brändäyksen ja vertailun kautta artistien oma ääni ja suomalainen konteksti jäävät helposti taka-alalle. Kun queer- ja POC-artistejä, kuten Tyson Blu tai Yeboyah, verrataan suoraan kansainvälisiin nimiin kuten Lil Nas X tai Rihanna, heidän taiteellinen ainutlaatuisuutensa jää tunnistamatta. Wekesan mukaan aito monimuotoisuus vaatisi, että artistit nähdään ensisijaisesti omina itsenään, ei jonkun toisen suomalaisena versiona. (Wekesa, haastattelu 2025.)

6.4 Media, kritiikki ja historiankirjoitus

Lilli Keh tuo haastattelussaan esiin media-alan keskeisen roolin musiikkialan valtarakenteissa. Erityisesti hän nostaa esiin sen, kuinka suomalaisessa mediassa ja kriitikkokunnassa on hyvin vähän ruskeita ammattilaisia. Tämä vaikuttaa suoraan siihen, miten ruskeiden artistien työtä käsitellään tai jätetään käsittelemättä. (Keh, haastattelu 2025.)

Mediatatlot, se on ihan super tärkeitä. Mutta siis eihän Suomessa ole palkattuna, en tiedä kuinka monta ruskeata journalistia, saatika kriitikkoa. (Keh, haastattelu 2025.)

Media voisi ottaa aktiivisemmän roolin vähemmistöjen tukemisessa tuomalla esiin heidän tarinoitaan ja näkökulmiaan. Tällainen näkyvyys edistäisi moninaisuutta ja vähentäisi yksipuolista representaatiota. (Pohjalainen, 2021.)

Kuten Pohjalainen (2021) tuo esiin, vähemmistöjen asemaa ei voida parantaa, ellei siihen suunnata tietoista huomiota. Hänen mukaansa suomalaisessa yhteiskunnassa vähemmistöihin liittyvät aiheet jäävät usein käsittelemättä joko siksi, ettei niitä pidetä tarpeellisina tai koska niihin ei uskalleta tarttua. Tämä näkyy myös mediassa, jossa vähemmistöjen kokemukset jäävät helposti sivuun. Median tulisikin aktiivisesti nostaa esiin erilaisia ääniä ja tukea tasa-arvoa tarjoamalla tilaa moninaisuudelle. (Pohjalainen, 2021.)

6.4.1 Kun kukaan ei kirjoita

Lilli Keh nostaa esiin, että kritiikot saattavat vältellä ruskeiden artistien työn arvostelemista, koska kokevat, etteivät ymmärrä sitä tarpeeksi. Tällainen itsekriittisyys saattaa näyttäytyä hyvänä tarkoituksena, mutta käytännössä se johtaa siihen, että ruskeiden tekijöiden työt jäävät kokonaan kritiikin ja dokumentoinnin ulkopuolelle. (Keh, haastattelu 2025.)

Jos kritiikot aina välttelee ja ei halua, vaikka arvostella ruskeata työtä, koska kokee, ettei ymmärrä sitä tarpeeksi. Niin se meinaa sitä, että ei ikinä ruskeat tekijät, ei ikinä saa niin kuin ansaitsemaansa tunnustusta tai niin kuin semmoista hyvin kirjoitettua ns. kritiikkiä. (Keh, haastattelu 2025.)

Ilman näkyvyyttä mediassa ja taidekritiikissä ruskeiden artistien työ jää helposti näkymättömäksi myös pitkässä juoksussa. Keh nostaa esiin ajatuksen siitä, että jos kukaan ei koskaan kirjoita ruskeiden tekijöiden työstä, jää se myös pois historiankirjoista eikä sen merkitys koskaan tunnu oikeutetulta. (Keh, haastattelu 2025.)

Tai niin kuin arvosteluita mistään, mikä meinaa, että nehän ei oikein ikinä jää sit minnekään historiankirjoihin. Ja olis mikään sit loppujen lopuksi millään tavalla merkittävää, jos kukaan ei sit koskaan kirjoittanut. (Keh, haastattelu 2025.)

Tämä näkökulma tuo esiin, miten syväälle vaikuttavat representaation ja rakenteellisen vallan kysymykset ulottuvat. Median rooli ei ole vain hetkellinen näkyvyys, vaan se vaikuttaa suoraan siihen, keiden tarinat jäävät osaksi kollektiivista

muistia ja kulttuurihistoriaa. Kriitikoilla ja toimittajilla on merkittävä vastuu tunnistaa oma asemansa portinvartijoina ja aktiivisesti laajentaa niitä näkökulmia, joita kulttuurista dokumentoidaan. (Keh, haastattelu 2025.)

6.4.2 Näkyvyyden kasvu ei takaa rakenteellista muutosta

Tomi Rantasen (Aalto-yliopisto) *Equal Futures in Music* -väitöskirjatutkimuksen aloitustilaisuudessa Musiikin Satamassa 31. lokakuuta 2024 yhteydessä Tiina Käpylä nostaa esille, että tulevaisuuden mahdollisuuksien hahmottaminen liittyy vahvasti siihen, keitä alalla näkyy. Ilman samaistuttavia esikuvia voi olla vaikea nähdä itseään osana alaa, mikä on erityisen merkityksellistä vähemmistöihin kuuluville. Rantasen mukaan nykyisellä tasa-arvokehityksen tahdilla musiikkialan tasa-arvo saavutettaisiin vasta vuotta 2150. (Laitinen, 2024.)

Vaikka monimuotoisuus on lisääntynyt näkyvyydessä, sen toteutuminen syvemällä rakenteellisella tasolla on työni haastateltavien mukaan edelleen puutteellista. Useampi heistä toi esiin kokemuksia siitä, kuinka representaatio voi jäädä pinnalliseksi ilman vallan, resurssien ja päätöksenteon tasapuolista jakautumista. Visuaalinen moninaisuus ei vielä tarkoita todellista vaikuttavuutta tai osallisuutta alan rakenteissa. (Wekesa, Bentality, Morales, Keh, Konssi & Mokulu, haastattelut 2025.)

Armando Mokulu toteaa, että ruskeita musiikin tekijöitä on nykyään enemmän kuin aiemmin. Musiikin tekeminen on teknisesti helpompaa, ja yhä useampi uskaltaa lähteä mukaan. Hän kuitenkin huomauttaa, että todellinen läpimurto ja näkyvyys, kuten esiintymiset suurilla päälavoilla, jäävät monelta saavuttamatta. Mokulun mukaan näkyvästi menestyviä, niin sanottuja *popping-artisteja*, on edelleen vain vähän, ja heidän määränsä on laskettavissa lähes yhdellä kädellä. Tämä osoittaa, että vaikka kentälle on tullut uusia tekijöitä, valtavirtänäkyvyys ei jakaudu tasapuolisesti. (Mokulu, haastattelu 2025.)

Sama epätasapaino näkyy myös musiikkialan taustatehtävissä, kuten tuotannossa ja kenttätöissä, joissa POC-ammattilaisten määrä on Mokulun mukaan

yhä hyvin pieni. Näin ollen rakenteellinen epätasa-arvo ei koske vain esiintymislavoja, vaan ulottuu koko musiikkikentän toimintarakenteisiin. (Mokulu, haastattelu 2025.)

Sophia Wekesa korostaa, että pelkkä näkyvyys ei takaa todellista monimuotoisuutta musiikkialalla. Hänen mukaansa visuaalisesti monimuotoinen esiintyjäjoukko ei tarkoita, että kaikki saisivat olla omia itsejään, tulla kuulluiksi tai toimia ilman rasistisia rakenteita. Todellinen monimuotoisuus edellyttää tilaa autenttiselle itseilmaisulle, ei pelkästään eriväristen kasvojen esittämistä. Ilman tilaa sisällölliselle vapaudelle ja turvalle representaatio jää pintapuoliseksi. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Lilli Keh jakaa saman huolen. Hänen mukaansa ruskeiden artistien näkyvyys on kasvanut, mutta musiikkialan rakenteellinen valkoisuus näkyy edelleen erityisesti päätöksenteossa, resurssien jakamisessa ja taustavaikuttajien rooleissa. (Keh, haastattelu 2025.)

6.5 Monimuotoisuutta tukevat toimet

Vaikka monimuotoisuus on viime vuosina noussut vahvemmin esiin suomalaisessa musiikkikentässä, se ei toteudu itsestään. Monimuotoisuuden tukeminen vaatii aktiivisia ja pitkäjänteisiä toimia niin yksittäisiltä tekijöiltä kuin koko alalta. Tässä luvussa tarkastellaan, millaisia konkreettisia aloitteita ja käytäntöjä musiikkialan toimijat ovat kehittäneet sekä miten artistit itse kokevat nykyiset mahdollisuudet, esteet ja tarpeet monimuotoisuuden edistämiseksi.

Benjamin Bentality huomauttaa, että monimuotoisuus kiinnostaa yhä enemmän levy-yhtiöitä, festivaaleja ja mediaa, mutta esittää kriittisen kysymyksen sen aitoudesta. Hänen mukaansa monimuotoisuus voi näyttäytyä lähinnä strategisena bränditekona, ei rakenteellisena muutoksena, samaan tapaan kuin yritykset voivat korostaa Pride- tai Black History Month -teemoja ilman todellisia sitoumuksia. (Bentality, haastattelu 2025.)

Samaan aikaan Bentality tunnistaa myös myönteistä kehitystä. Kentälle on syntynyt uusia ruskeiden ihmisten perustamia medioita kuten Ruskeat Tytöt -media,

levy-yhtiöitä ja tapahtumia, jotka toimivat meiltä meille -periaatteella ilman perinteisiä välikäsiä. Hän kuitenkin huomauttaa, että osa näistäkin toimijoista voi toimia trendien mukaan, eikä aina pitkäjänteisesti. Hänen mukaansa aito monimuotoisuus edellyttää ennen kaikkea resurssien jakautumista ja mahdollisuuksien tasa-arvoa, ei pelkkää edustavuutta. Hän korostaa DEI-lähestymistavan merkitystä ja muistuttaa, että valkoisia heteromiehiä on pitkään suosittu alalla näennäisen meriittipohjaisuuden varjolla, vaikka todellinen valinta ei aina ole ollut läpinäkyvää tai oikeudenmukaista. (Bentality, haastattelu 2025.)

Myös Armando Mokulu pohtii kaupallisuuden ja kulttuurisen itseilmaisun suhdetta. Hänen mukaansa monikulttuurisista taustoista tuleville artisteille annetaan usein alkuvaiheessa vapautta ilmaista itseään, mutta jos kaupallinen menestys ei synny, levy-yhtiöt pyrkivät muokkaamaan artistien tyyliä markkinoihin sopivammaksi. Mokulu nostaa esimerkiksi Ege Zulun, Turistin ja Karim B:n, jotka ovat saaneet tuoda kulttuurista taustaansa esiin musiikissaan. Hän kuitenkin kysyy, valitaanko tällaiset artistit levy-yhtiöihin juuri monikulttuurisuutensa ansiosta vai siitä huolimatta. Samalla hän muistuttaa, että vähemmistötaustaisille artisteille on tarjolla vain rajallisesti tilaa. (Mokulu, haastattelu 2025.)

Mokulun mukaan Suomessa on ollut ainakin aiemmin olemassa jonkinlaista pyrkimystä tukea musiikkia tekeviä nuoria, joilla ei ole taloudellisia resursseja. Hän mainitsee esimerkkinä Happi-studion, joka toimi Sörnäisissä osana nuorisotalotoimintaa. Kyseisessä tilassa järjestettiin musiikkipajoja ja tarjottiin mahdollisuuksia omien kappaleiden äänittämiseen. Vaikka hän ei koe, että tällaisia tukirakenteita olisi ollut laajasti tarjolla, hän pitää tärkeänä, että edes jossain määrin on pyritty madaltamaan kynnystä musiikin tekemiseen, erityisesti niille, joilla ei ole varaa maksaa studioajasta tai tuotantopalveluista. (Mokulu, haastattelu 2025.)

Luyeye Konssi puolestaan ei ole urallaan kohdannut selkeitä aloitteita, jotka tukisivat monimuotoisuutta rakenteellisesti. Hän tunnistaa, että isoissa levy-yhtiöissä, kuten Universalilla, on alkanut näkyä kehitystä esimerkiksi POC-taustaisten A&R-henkilöiden rekrytoinnin muodossa, mutta kokee silti, että artistit nähdään usein ensisijaisesti kaupallisten arvojen kautta. Konssi viittaa tilanteisiin,

joissa levy-yhtiöt alkavat ohjata artistin suuntaa tai tyyliä markkinakysynnän mukaan, jolloin artistin oma ääni ja kulttuurinen tausta voivat jäädä taka-alalle. Hän korostaa kuitenkin, että monilta yhtiöiltä puuttuu yhä kyky tai halu kohdata artistit yksilöinä ja kulttuurisesti ainutlaatuisina. Tällaiset kokemukset voivat heikentää luottamusta musiikkialan rakenteisiin ja saada monet artistit valitsemaan itsenäisemmän urapolun, vaikka siihen liittyisikin taloudellisia ja tuotannollisia haasteita. (Konssi, haastattelu 2025.)

Konssi kuvaa uransa alkuvaiheessa kokemaa yhteisöllisyyttä Ruudolfin pyörittämissä itsenäisessä levy-yhtiössä poikkeuksena: siellä oli tilaa omannäköiselle tekemiselle, eikä artistia muokattu markkinoiden ehdoilla. (Konssi, haastattelu 2025; Lihamyrsky, n.d.)

Bianca Morales korostaa indie-toimijoiden merkitystä monimuotoisuuden edistämässä. Hänen mukaansa pienet levy-yhtiöt ja buukkaajat ovat olleet rohkeampia nostamaan esiin monikulttuurisia artisteja, vaikka heidän resurssinsa ovat rajalliset. Morales painottaa, että todellinen muutos on mahdollinen vasta, kun myös suuret toimijat, kuten mediat, festivaalit ja levy-yhtiöt, sitoutuvat monimuotoisuuden edistämiseen aktiivisesti ja pitkäjänteisesti. (Morales, haastattelu 2025.)

Lilli Keh vahvistaa tämän näkemyksen ja tuo esiin, että monimuotoisuus ei jakaudu tasaisesti eri sektoreille. Vaikka artistien näkyvyys on kasvanut, tuotanto ja päätöksentekotasolla valta on edelleen valkoisten käsissä. Hän painottaa kulttuurisen sensitiivisyyden merkitystä ja peräänkuuluttaa yhteisiä käytäntöjä, jotka huomioivat myös etnisen ja kulttuurisen moninaisuuden. Kehin mukaan kulttuurinen sensitiivisyys on yksi keskeinen puuttuva tekijä. Vaikka tiimeissä saattaa olla sukupuolten moninaisuutta, etnistä ja kulttuurista ymmärrystä ei välttämättä ole. Tämä voi johtaa siihen, että POC-artistien näkemyksiä ei ymmärretä tai tueta, mikä lisää painetta erityisesti näkyvissä rooleissa toimiville henkilöille. (Keh, haastattelu 2025.)

Positiivisia rakenteellisia muutoksia on kuitenkin nähtävissä erityisesti työkulttuurin osalta. Keh nostaa esimerkiksi levy-yhtiö Universalin, jossa "puolet A&R:istä

on tällä hetkellä naisia". Hänen mukaansa tämä on *unheard of*, eli poikkeuksellista verrattuna aiempaan tilanteeseen. (Keh, haastattelu 2025.)

Keh mainitsee vuonna 2024 käynnistetyn Shesaid.so Finland -aloitteen sekä muita alalla toimineita aloitteita, kuten Prod by Me ja Musamimit, jotka tukevat erityisesti naisia ja muunsukupuolisia musiikkialan eri tehtävissä. Hänen mukaansa konkreettiset käytännöt, kuten anonyymit rekrytoinnit ja inklusiiviset koulutukset, ovat yhä kehitysvaiheessa, mutta keskeisiä tulevaisuuden muutoksen kannalta. (Keh, haastattelu 2025.)

Hän korostaa myös livepuolen ja ohjelmatoimistojen merkitystä artistien toimeentulolle ja uran kehitykselle, sekä kritisoi mediatalojen monimuotoisuuden puutetta. Esimerkiksi ruskeiden kriitikoiden ja kulttuurijournalistien vähäinen määrä vaikuttaa suoraan siihen, millainen kulttuuri saa tunnustusta ja jää osaksi histori-an kirjoitusta. (Keh, haastattelu 2025.)

Myös Sophia Wekesa tarkastelee monimuotoisuutta ennen kaikkea aitouden ja itseilmaisun mahdollisuutena. Hänen mukaansa artistien tulisi saada rakentaa identiteettiään omista lähtökohdistaan, ilman että heitä pakotetaan markkinakelpoihin rooleihin. Hän näkee ongelmana sen, että ruskeat ja queer-artistit joutuvat usein olemaan edustavia monella rintamalla yhtä aikaa, mikä tyypistää heidän ilmaisunsa ja kasvattaa paineita. Hän toivoo, että suomalainen musiikkiala tukisi enemmän sellaista henkilökohtaista ja kulttuurisesti juurtunutta ilmaisua, jossa ei tarvitse pelätä, ymmärtääkö yleisö kaikkea. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Wekesa käyttää esimerkkinä Bad Bunnyn vuoden 2025 albumia DeBÍ TiRAR Más FOToS, joka on täynnä kulttuurisia viittauksia ja slangia, mutta toimii silti tunnetasolla, vaikka yksittäiset merkitykset menisivätkin ohi. Hän uskoo, että juuri tällainen rohkea, juureva ilmaisu voi synnyttää aidon yhteyden yleisöön ja edistää monimuotoisuutta syvemmin kuin strategiset kampanjat. Samankaltaista lähestymistapaa kuvaa myös artisti Ege Zulu, joka toteaa:

Tavallaan tykkään tehdä musiikkia mulle ja mun frendeille. Haluan heittää paljon sisäpiiriläppiä (Porvari, 2022).

Tällainen henkilökohtainen ja yhteisölähtöinen ilmaisu haastaa ajatuksen yleisölle räätälöidystä sisällöstä ja korostaa kulttuurisen omistajuuden merkitystä musiikissa. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Wekesa muistuttaa musiikkialan kaupallisesta luonteesta. Levy-yhtiöt ovat olemassa tuottaakseen voittoa, eivät taiteen vuoksi (Wekesa, haastattelu 2025). Tästä on puhunut muun muassa Universal Music Finlandin entisen toimitusjohtaja Kimmo Valtanen. Hänen mukaansa musiikkialalla menestys ratkaistaan kaupallisin perustein, ei sukupuolen mukaan, sillä hänen mielestään musiikki ei ole voimalaji. (Laitinen, 2024.)

Wekesa pohtii, että niin kauan kuin gangsta rap myy, siihen panostetaan, ja siksi tarvitaan myös sellaisia toimijoita, jotka mahdollistavat monimuotoisuuden muilla kuin markkinaehdoilla. Vain silloin artistit voivat olla muutakin kuin trendeihin souvia tuotteita. (Wekesa, haastattelu 2025.)

Monimuotoisuutta tukevia toimia on suomalaisessa musiikkikentässä edelleen melko vähän. Esimerkiksi MES:n tuki kohdistuu yhdenvertaisuutta edistäviin ohjelmiin (MES, 2025), Taike on kehittänyt moninaisuusohjelmaa (Taike, 2025) ja Gramex ry on laatinut vastuullisuusohjelman vuosille 2025–2030 (Gramex, 2025).

Monelta haastateltavalta ei noussut esiin runsaasti konkreettisia aloitteita, jotka erityisesti tukisivat kulttuurista ja etnistä moninaisuutta alalla. Haastateltavat korostavat, että aidon monimuotoisuuden saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä työtä, resurssien oikeudenmukaista jakamista ja valtarakenteiden avaamista myös musiikkialan taustatehtävissä. Tuen ja tiedon puute estävät monia vähemmistötaustaisia tekijöitä hyödyntämästä olemassa olevia mahdollisuuksia. (Wekesa, Konssi, AKEEM, Mokulu, Keh, Morales & Bentality, haastattelut 2025.)

Seuraavassa luvussa esitetään kehitysehdotuksia, jotka perustuvat haastateltujen kokemuksiin ja tarpeisiin suomalaisella musiikkialalla. Ehdotuksissa painottuvat monimuotoisuuden ja yhdenvertaisuuden edistäminen sekä alan rakenteiden kehittäminen. Mukana on myös Gramex ry:tä koskevia rakentavia näkökulmia ja ehdotuksia, jotka voivat tukea järjestön kehittämistyötä jatkossa.

7 Yleiset kehittämisehdotukset

Monimuotoisuuden kehittäminen edellyttää rakenteellisia uudistuksia, kulttuurista sensitiivisyyttä ja pitkäjänteistä sitoutumista. Haastatteluaineiston pohjalta muodostuu kokonaiskuva, jossa korostuu tarve laajalle muutokselle. Todellinen edistys syntyy vasta, kun representaatio ulottuu näkyvyydestä päätöksentekoon, resurssien jakoon ja arjen käytäntöihin.

Suomalainen musiikkiala on edelleen rakenteellisesti hyvin homogeeninen, mikä kaventaa näkökulmia ja uusien toimijoiden mahdollisuuksia. Vähemmistötaustaisia tekijöitä on tärkeää saada mukaan myös niihin pöytiin, joissa tehdään päätöksiä ja jaetaan resursseja. Ilman tätä musiikkialan kehitys jää helposti pintatasolle. Kun erilaisia taustoja on edustettuna myös johto- ja asiantuntijatehtävissä, päätöksenteko heijastaa laajemmin alan todellisuutta. Se ei ainoastaan lisää oikeudenmukaisuutta, vaan tuo mukanaan uusia näkökulmia, jotka voivat uudistaa ja rikastuttaa koko kenttää.

Taiteen saavutettavuuden parantaminen ruohonjuuritasolla on olennainen osa monimuotoisuuden vahvistamista. Kulttuuritalojen ja nuorisotalotoiminnan kehittäminen sekä taideaineiden näkyvämpi asema koulujen opetuksessa voivat muodostaa luovan ja kannustavan pohjan nuorten ilmaisulle ja uusille urapoluille. Musiikki yhdistyy luontevasti muihin oppimisen alueisiin, kuten kieleen, teknologiaan ja matematiikkaan. Tämän lisäksi on tärkeää laajentaa käsitystä musiikkialasta tuotannollisiin ja teknisiin tehtäviin, jolloin ala näyttäytyy yhä useammalle nuorelle saavutettavana ja monipuolisena työympäristönä.

Uusien artistien tukemista tulisi kehittää pitkäjänteisesti. Tuotantoprosessien yhdenmukaisuus voi kaventaa musiikillista ilmaisua, joten on tärkeää rohkaista levytys- ja tuotantotahoja tukemaan eri tyyllilajien ja äänten esiinnousua. Yleisölle on tarjottava mahdollisuus yllättyä ja inspiroitua uusista äänimaisemista sen sijaan, että tyydytään toistamaan tuttua ja turvallista.

7.1 Osallistava viestintä ja turvalliset tilat

Markkinoinnin ja viestinnän kehittäminen on avainasemassa uusien ilmiöiden näkyväksi tekemisessä. Vaikka tekninen osaaminen on usein korkeatasoista, viestinnässä ei aina onnistuta välittämään sisällön kulttuurista merkitystä tai sen uutuusarvoa. Tarvitaan tarinallisuutta, visuaalisuutta ja syvempää yleisöymmärrystä, jotka auttavat rakentamaan siltoja tekijöiden ja yleisöjen välille. Monimuotoisen kulttuurikentän toteutuminen edellyttää myös, että ruskeat ja mustat toimijat pääsevät aktiivisesti mukaan koulutuksiin, työryhmiin ja tuotantoihin.

Yksi keskeinen haaste liittyy tiedon ja tuen puutteeseen uran alkuvaiheessa. Vähemmistötaustaiset tarvitsevat tietoisia, mutta osaamiseen perustuvia rekrytointikäytäntöjä, jotka ulottuvat myös hallintoon ja tuotantoon. Mentorointi ja uranavigointia tukeva ohjaus ovat keskeisiä toimenpiteitä yhdenvertaisemman alan rakentamisessa. Anonyymi rekrytointi voi osaltaan edistää tasapuolisia lähtökohtia, ja valintojen läpinäkyvyys esimerkiksi ohjelmistosuunnittelussa, palkitsemisessa ja mediassa tukee yhdenvertaisuuden toteutumista.

Hyvä tahto ei yksin riitä. Siksi muutosta on vietävä eteenpäin suunnitelmallisesti, resursoidusti ja mitattavasti. Edustavuus ei saa jäädä visuaaliseksi eleeksi, vaan sen tulee perustua osallistumiseen ja kuulluksi tulemiseen. Sisällöntuotannossa ja ohjelmistoissa tulee huomioida eri taustojen ja sukupuolten tasapuolinen edustus, mikä ei ainoastaan paranna yhdenvertaisuutta, vaan myös rikastuttaa kulttuurisia sisältöjä ja kasvattaa yleisöpohjaa.

Tietopohjan vahvistaminen on kehittämistyön edellytys. Ilman tutkittua tietoa ei voida tunnistaa ongelmakohtia eikä arvioida kehitystä. Tilastollinen data, anonyymit kyselyt ja muun muassa opinnäytetyöt voivat tuottaa arvokasta tietoa, jonka avulla muutosta voidaan seurata ja arvioida vastuullisesti.

Tulevaisuudessa kulttuurisensitiivisyys ja antirasistinen osaaminen tulee nähdä keskeisinä osaamisalueina musiikkialalla. Uusien tekijöiden ei tule joutua mukautumaan rakenteisiin, jotka eivät tue heidän taiteellisia ja kulttuurisia lähtökohtiaan.

Monimuotoisuuden kohtaamiseen on kehityttävä ennakoivasti, ei vasta, kun tilanne sen pakottaa.

Vähemmistötaustaisille artisteille on tärkeää luoda turvallisia ilmaisun tiloja, joissa he voivat työskennellä monikielisesti ja yhdistellä eri musiikkityylejä ilman ulkoisia rajoitteita. Taiteen monikerroksisuus ei ole este kaupalliselle menestykselle, päinvastoin, se voi olla sen edellytys. Myös tapahtumatuotannossa tarvitaan rohkeutta, sillä riskien ottaminen voi synnyttää kulttuurisesti syvempiä ja kestävämpiä sisältöjä.

7.2 Kehittämissuhteet Gramex ry:lle

Gramex ry:llä on keskeinen rooli suomalaisen musiikkialan toimijana, ja se voi osaltaan tukea alan monimuotoisuuden ja yhdenvertaisuuden vahvistamista. Haastatteluaineistossa nousi esiin useita kehittämisalueita, joissa Gramex ry voi halutessaan olla mukana edistämässä kestävää muutosta. Tavoitteena ei ole ainoastaan reagoida alan muutoksiin, vaan osallistua aktiivisesti niiden suunnitteluun ja toteutukseen, mikä näkyy jo Gramex ry:n toiminnassa.

Yksi keskeinen näkökulma liittyy saavutettavan tiedon tarjoamiseen. Monet itsenäiset tai uransa alussa olevat musiikintekijät eivät tunne tekijänoikeuksiin liittyviä käytäntöjä, eivätkä tiedä, miten esimerkiksi Gramex ry:n järjestelmä toimii. Matalan kynnyksen tiedotusmateriaalit, koulutukset ja työpajat voisivat madaltaa kynnystä osallistua järjestelmiin ja tukea laajemmin tietoisuuden rakentumista kentällä. Erityisesti ne tekijät, joilla ei ole valmiita verkostoja tai alan koulutusta, hyötyisivät tästä tuesta merkittävästi.

Gramex ry voi lisäksi tukea alalle tulemistä ja ammatillista kehittymistä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa esimerkiksi mentorointiohjelmien ja koulutusten muodossa. Kokeneiden tekijöiden ja uusien tulokkaiden välinen vuorovaikutus voisi tuottaa merkittävää pääomaa niin yksilöille kuin koko kentälle.

Toinen tärkeä kehittämiskohde on läpinäkyvyyden lisääminen ja portinvartijuuden purkaminen. Esiintyjien, tuottajien ja muiden edunsaajien taustoja koskeva ano-

nymisoitu tilastotieto voisi auttaa tunnistamaan rakenteellisia vinoumia ja asettamaan konkreettisia kehitystavoitteita. Tällainen avoin seurantatyö ei vain tue yhdenvertaisuustyötä, vaan vahvistaa myös alan toimijoiden välistä luottamusta ja vastuullisuutta. Samalla voidaan tarkastella kriittisesti sitä, miten valta jakautuu kentällä, milloin päätökset syntyvät osaamisen perusteella ja milloin tuttuus, niin sanottu *hyvä veli-verkosto*, määrittää mahdollisuuksien syntymisen.

Gramex ry:llä on mahdollisuus tarkastella omia rakenteitaan ja toimintamallejaan moninaisuuden näkökulmasta. Tärkeää on miettiä, miten eri taustat näkyvät henkilöstössä, hallinnossa ja päätöksenteossa, sekä kuinka varmistetaan, että kaikilla asiantuntijoilla ja tekijöillä on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. Intersektionaalinen lähestymistapa, joka huomioi esimerkiksi sukupuolen, etnisen taustan ja taloudellisen aseman vaikutukset, auttaa syventämään kehitystyötä ja varmistamaan sen, että se edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kaikille.

Gramex ry:llä on mahdollisuus olla osa kulttuurisesti kestävästä muutoksesta, joka tukee kaikkien tekijöiden tasavertaista osallistumista ja edistää monimuotoista, elinvoimaista musiikkialaa. Panostamalla saavutettavuuteen, tiedon jakamiseen, läpinäkyvyyteen ja kulttuurisensitiiviseen toimintakulttuuriin Gramex ry voi omalta osaltaan vahvistaa alan kehitystä kohti moniarvoisempaa tulevaisuutta. Monimuotoinen ja kestävä musiikkiala rakentuu vasta, kun rakenteet tukevat kaikkien osallistumista ja kulttuurista moninaisuutta pidetään arvona itsessään.

8 Pohdinta ja arviointi

Suomalaisen musiikkialan yhdenvertaisuus ja moninaisuus ovat puhuttaneet yhä enemmän viime vuosina, mutta konkreettisia kokemuksia kentän sisältä on tarkasteltu tutkimuksellisesti melko vähän. Tässä työssä tarkasteltiin ruskeiden vähemmistötaustaisten ammattilaisten kokemuksia musiikkialalta sekä heidän esiin nostamiaan kehittämistarpeita ja ehdotuksia yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Aineisto kerättiin seitsemän teemahaastattelun avulla, ja se analysoitiin laadullisen sisältöanalyysin keinoin. Lisäksi dokumenttianalyysin avulla tarkasteltiin vi-

suaalista ja kirjallista materiaalia, kuten Emma-gaalan pressikuvia sekä musiikkialaan liittyvää julkista viestintää. Näiden analyysien yhdistelmällä pyrittiin syventämään ymmärrystä haastatteluaineiston rinnalla.

Tulokset osoittavat, että vaikka edistystä on tapahtunut esimerkiksi näkyvyyden tasolla, rakenteellinen yhdenvertaisuus ja osallisuus päätöksenteossa eivät ole vielä toteutuneet. Sisältöanalyysin perusteella esiin nousi kuusi keskeistä teemaa: moninaisuus ja representaatio, valtarakenteet ja portinvartijuus, stereotyyppiat, genererajat ja taiteellinen vapaus sekä tuen ja yhteisön merkitys.

Useat haastateltavat kuvasivat, kuinka ruskeat vähemmistötaustaiset artistit nähdään usein yksittäisinä poikkeuksina tai kiintiöinä. Tällöin monimuotoisuus ei näyttäydy osana rakenteita tai arjen käytäntöjä, vaan jää irralliseksi edustukseksi. Tällaisessa ilmapiirissä omannäköisen musiikin tuottaminen voi olla haastavaa, jos genererajat, odotukset tai stereotyyppiat määrittävät liikaa sitä, millaisena ruskeat vähemmistötaustaiset artistit hyväksytään tai nähdään. Esiin nousi myös kokemus siitä, että kentällä näkyy harvoin useampia ruskeita vähemmistötaustaisia toimijoita samanaikaisesti. Usein näitä on vain yksi tai kaksi, mikä luo kilpailuasetelmia ja rajoittaa moniäänisyyden mahdollisuuksia.

Dokumenttianalyysi puolestaan toi esiin sen, että visuaalinen representaatio on yhä hyvin vähäistä. Esimerkiksi Emma-gaalan visuaalisessa ilmeessä ja muussa julkisessa viestinnässä moninaisuus ei juurikaan näy, eikä se heijastu näkyvyytenä tai tunnistettavuutena. Tämä vahvistaa havaintoa siitä, että yksittäiset representaatioelementit eivät riitä, vaan tarvitaan laajempaa ja jatkuvampaa muutosta, joka mahdollistaa ruskeiden vähemmistötaustaisten toimijoiden näkyvyyden ja osallistumisen osana alan rakenteita.

Tulokset olivat suurelta osin odotettuja, mikä kertoo siitä, että aiemmat havainnot ja kokemuspohjainen tieto alan epätasa-arvosta vahvistuivat tutkimuksen edetessä. Useat teemat, kuten portinvartijuus, rakenteiden valta-asetelmat ja representaatioiden yksipuolisuus, ovat nousseet aiemminkin esiin julkisessa keskustelussa, mutta nyt ne saivat tuekseen empiiristä ja analysoitua aineistoa. Odotetut

tulokset eivät kuitenkaan vähennä niiden merkitystä, vaan osoittavat, kuinka tärkeää on jatkaa näiden kysymysten käsittelyä tutkimuksen ja kehittämisen tasolla.

Tulokset tarjoavat arvokasta tietoa musiikkialan eri toimijoille, kuten levy-yhtiöille, ohjelmatoimistoille, festivaalituotannoille ja mediataloille, ja niitä voidaan hyödyntää monimuotoisuutta edistävien rakenteiden ja käytäntöjen kehittämisessä. Lisäksi yksittäiset artistit ja tuottajat voivat tarkastella oman toimintansa ja asemansa kehittämistä yhdenvertaisuuden näkökulmasta.

Myös työn tilaaja Gramex ry voi hyödyntää opinnäytetyön tuloksia kehittäessään omia käytäntöjään ja palvelujaan. Tulokset tarjoavat arvokasta ymmärrystä siitä, millaisiksi POC-taustaiset toimijat kokevat musiikkialan rakenteet, yhdenvertaisuuden ja näkyvyyden. Tätä tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi yhdenvertaisuussuunnitelmien ja viestinnän kehittämisessä sekä organisaation sisäisen monimuotoisuuden vahvistamisessa. Lisäksi työ voi toimia pohjana laajemmalle yhteistyölle ja vaikuttamistyölle, joka tukee musiikkialan tasa-arvoisempaa tulevaisuutta.

Lisäksi opinnäytetyön tulokset voivat tarjota arvokasta taustatietoa päätöksentekijöille, kulttuuripolitiikan suunnittelijoille sekä kaikille niille tahoille, jotka pyrkivät kehittämään kulttuurialaa kohti oikeudenmukaisempaa ja osallistavampaa tulevaisuutta. Työ voi toimia keskustelunavauksena, suunnittelun tukena sekä peilinä nykyisten rakenteiden arvioinnille.

Eryteisesti kulttuurituottajat voivat hyödyntää työn havaintoja omassa käytännön työssään: esimerkiksi artistivalinnoissa, tuotantoprosessien suunnittelussa ja työryhmien kokoamisessa voidaan tietoisesti kiinnittää huomiota edustavuuteen, osallistavuuteen ja siihen, millaisia tarinoita ja ääniä yleisölle tarjotaan. Tuottajilla on keskeinen mahdollisuus vaikuttaa siihen, ketkä saavat tilaa ja millä ehdoin.

Tulokset ovat linjassa aiemman tietopohjani kanssa, mutta mukana oli myös yllättäviä havaintoja. Useat haastateltavat nostivat esiin hyvin selkeitä ja konkreettisia kehittämissuhteita, mikä osoittaa, että alan sisällä on vahvaa halua muu-

tokseen, ei pelkästään kritiikkiä. Erityistä huomiota herätti myös se, kuinka monella tasolla rakenteellinen eriarvoisuus koettiin: ei vain esiintymismahdollisuuksissa, vaan myös tuotannossa, päätöksenteossa ja työyhteisöjen ilmapiirissä.

Työni voi tarjota tärkeää tietoa muille kulttuurituotannon kehittäjä- ja toimijakollegoille. Tulokset auttavat tunnistamaan konkreettisia esteitä ja ratkaisuja, joiden kautta monimuotoisuutta voidaan edistää rakenteellisesti, ei vain näkyvyyden tasolla. Erityisesti kulttuurituottajille työ on muistutus siitä, että tuotantoprosessin jokainen vaihe on mahdollisuus edistää yhdenvertaisuutta ja inklusiota.

Kulttuurituotanto näyttäytyy tässä työssä sekä mahdollistavana että haastavana kehittämisympäristönä. Toisaalta ala tarjoaa tilaa luovuudelle ja uusille avauksille, mutta samalla sen vakiintuneet rakenteet ja käytännöt voivat ylläpitää epätasa-arvoa. Kulttuurituottajilla on erityinen rooli muutoksen edistäjinä, sillä he toimivat sisällön ja rakenteiden rajapinnassa, usein juuri niissä kohdissa, joissa muutosta tarvitaan.

Jos tekisin työn uudelleen, laajentaisin analyysiä esimerkiksi vertailemalla eri vähemmistöryhmien kokemuksia tai yhdistämällä määrällistä aineistoa näkyvyyden seurannasta, esimerkiksi ohjelmistojen edustavuusanalyysin, laadullisiin havaintoihin. Työn aikana heräsi myös uusia kysymyksiä: Miten yleisö kokee moninaisuuden toteutuvan? Millainen rooli koulutuksella on alan eriarvoisuuden purkamisessa?

Kaiken kaikkiaan koen, että työni tuottaa ajankohtaista ja käytännöllistä tietoa suomalaisen musiikkialan moninaisuuden ja yhdenvertaisuuden tilasta. Yhdistämällä sisältöanalyysin tuottamat kokemukselliset näkökulmat ja dokumenttianalyysin visuaalisiin havaintoihin tämä työ tarjoaa vahvan pohjan jatkokeskustelulle ja kehittämiselle.

Lähteet

Africanews. (2024). Rema's 'Calm Down' makes Afrobeats history in the US.

Haettu 15. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://www.africanews.com/2024/06/19/remas-calm-down-makes-afrobeats-history-in-the-us/>

Africanews. (2024). *South Africa's Tyla wins big at MTV EMAs*. Haettu 15. maaliskuuta 2025 osoitteesta

<https://www.africanews.com/2024/11/11/south-africas-tyla-wins-big-at-mtv-emas/>

Ahola, A. (2025). Kohti kestävämpää kulttuurituotantoa osa, 3: Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja monimuotoisuus [Luentopohjat]. Living Lab.

All Day. (2025). Kotimainen ohjelmatoimisto. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta

<https://allday.fi/>

Anderton, C., Dubber, A. & James, M. (2013). *Understanding the Music Industries*. 1. painos. Yhdysvallat: SAGE Publications Ltd.

Bad Bunny. (2025). DtMF (Letra) [YouTube-video]. Haettu 24. huhtikuuta 2025

osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=4X4uckVyk9o>

Baijukya, M., Ogola, Z., Elfadl, W., Ogbeide, E., Lemma, A. & Gathuo, M.

(2017). Afrosuomen historiaa etsimässä [Podcast-sarja]. Ruskeat Tytöt. Haettu

3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://www.ruskeattytot.fi/podcast-afrosuomen-historiaa>

Bet Awards. (2025). Bet Awards. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta

<https://www.bet.com/bet-awards>

Black lives in music. (2021). Report Being Black In The UK Music Industry.

BLIM. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta [https://edims.network/wp-con-](https://edims.network/wp-content/uploads/2023/03/black-lives-in-music-2023-report.pdf)

[tent/uploads/2023/03/black-lives-in-music-2023-report.pdf](https://edims.network/wp-content/uploads/2023/03/black-lives-in-music-2023-report.pdf)

Black Lives Matter Global Network Foundation. (2025). *Black Lives Matter*. Ha-

ettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://blacklivesmatter.com/>

Bjurström, E. (2021). Vuosi sitten suomalaiset levy-yhtiöt tajusivat olevansa lähes yksiaänisen valkoisia ja päättivät korjata asian – mutta onnistuiko se? Näin ala vastaa. Yle. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-11963301>

C.H. (2021). Burna Boy wins first Grammy for 'Twice as Tall' album. Revolt. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://www.revolt.tv/article/2021-03-14/57815/burna-boy-wins-first-grammy-for-twice-as-tall-album>

Emma Gaala. (2025). Emma Gaalan Säännöt & Arvot 2024–2025. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://emmagala.fi/emman-saannot-arvot/>

Fuengirola.fi. (2025). 14-vuotiaana aloittanut Bianca Morales tietää svengin salaisuuden: "Jazz elää hetkessä". Haettu 20. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://fuengirola.fi/bianca-morales-tietaa-svengin-salaisuuden/>

Gramex ry. (2025). Gramex ry. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://www.gramex.fi/>

Gramex ry. (2025). Sophia Wekesa: Antirasismi musiikkialalla – Lilli Keh ja Kevin Reynolds. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://www.gramex.fi/sophia-wekesa-antirasismi-musiikkialalla-lilli-keh-ja-kevin-reynolds/>

Gramex ry (2025). Gramex Vastuullisuusohjelma 2025–2030. Haettu 20. huhtikuuta 2025 osoitteesta https://www.gramex.fi/wp-content/uploads/vastuullisuusohjelma_gramex_2025_2030.pdf

Gustafsson, M. (2025). Turisti sai rap-Emman. Yle. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://yle.fi/a/74-20148352/64-3-261659>

Helminen, N. (2021). Suomalaiseen musiikkiin toivotaan lisää moninaisuutta. Tutka.pro. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://tutka.pro/kulttuuri/suomalaiseen-musiikkiin-toivotaan-lisaa-moninaisuutta/>

Hoikkala, H. (2022). Miksi "kuka saa esittää ketä" ei ole se tärkein kysymys – Kulttuuricocktailissa keskusteltiin representaatioista eli tarinoista, jotka liittyvät jokaisen arkeen. Yle. Haettu 15. huhtikuuta 2025 osoitteesta

<https://yle.fi/aihe/a/20-10002783>

Hirvonen, S. & Marttinen, V. (2023). Afrosuomalaiset kokevat rasismia ja syrjintää, eikä uusi näyttely peittele asiaa. Yle. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta

<https://yle.fi/a/74-20028490>

Kajander, R. & Siironen, S. (2020). Yli 3000 ihmistä Senaatintorille kerännyt rasmin vastainen mielenosoitus päättyi poliisin kehotuksesta – osa marssi vielä keskustassa. Yle. Haettu 25. maaliskuuta 2025 osoitteesta [https://yle.fi/a/3-](https://yle.fi/a/3-11382649)

[11382649](https://yle.fi/a/3-11382649)

Kelekay, J. (2023). En tee maailmanmusaa, mä teen poppia: Selvitys rakenteellisesta rasismista musiikkialalla. (B. Carmen, Suom.). Skap. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta [https://static1.squarespace.com/sta-](https://static1.squarespace.com/static/5b0424703917ee9417d3f86e/t/65801bebd8cd8171670608e4/1702894573097/En+tee+maailmanmusaa.pdf)

[tic/5b0424703917ee9417d3f86e/t/65801bebd8cd8171670608e4/1702894573097/En+tee+maailmanmusaa.pdf](https://static1.squarespace.com/static/5b0424703917ee9417d3f86e/t/65801bebd8cd8171670608e4/1702894573097/En+tee+maailmanmusaa.pdf)

Keychange. (2025). Keychange. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta

<https://www.keychange.eu/>

Kiefer, H. (2020). Tyler, the Creator Calls His Best Rap Album Grammy Win a 'Backhanded Compliment'. Vulture. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta

<https://www.vulture.com/2020/01/grammys-2020-tyler-the-creator-criticizes-rap-album-win.html>

Klangi. (2025). Klangi [Instagram-sivu]. Haettu 25. maaliskuuta 2025 osoitteesta

<https://www.instagram.com/klangimedia>

Koskela, A. (2019). Kongossa syntynyt räppäri PastoriPike lataa suoraa tekstiä Suomen musiikkimailmasta – usko ihonvärinsä olevan ongelma. Iltä-Sanomat. Haettu 3. toukokuuta osoitteesta [https://www.is.fi/musiikki/art-](https://www.is.fi/musiikki/art-2000006140448.html)

[2000006140448.html](https://www.is.fi/musiikki/art-2000006140448.html)

Kuloniemi, E. (2024). USA:n orjat lauloivat pelastusreiteistä – tällaisia piiloviestejä spirituaaleihin kätettiin. Yle. Haettu 15. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://yle.fi/aihe/a/20-10006188>

Kulttuuria kaikille. (2025). Antirasismi. Haettu 10. huhtikuuta 2025 osoitteesta https://www.kulttuuriakaikille.fi/moninaisuus_antirasismi

Lihamyrsky. (n.d.). Lihamyrsky [Facebook-sivu]. Haettu 23. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.facebook.com/lihamyrsky>

Laitinen, J. (2024). Miten musiikkialalle rakennetaan tasa-arvoinen tulevaisuus? Teosto. Haettu 15. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.teosto.fi/teostory/miten-musiikkialalle-rakennetaan-tasa-arvoinen-tulevaisuus/>

Marttila, N. (2025). Sophia Wekesa: Vastuullisuus musiikkialalla? [Gramexpress]. Gramex ry. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://www.gramex.fi/sophia-wekesa-vastuullisuus-musiikkialalla/>

Mankkinen, J. (2021). Suomessa keskustellaan nyt gangsta rapin väkivaltaisuudesta – genren nuoret tekijät eivät usko alkuunkaan, että musiikki tekisi kenestäkään rikollista. Yle. Haettu 24. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://yle.fi/a/3-12152402>

Mdlbeast. (2024). The History of African Music: A Harmonious Journey Through Time. Haettu 23. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://mdlbeast.com/feed/music-industry/the-history-of-african-music-a-harmonious-journey-through-time>

MOBO Awards. (2025). MOBO – Music of Black Origin. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://www.mobo.com/>

Musamimmien päivä. (2025). Musamimmien päivä. Haettu 24. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.musamimmienpaiva.fi/>

Musiikin edistämissätiö. (2025). Musiikki Suomi LIVE -tuki 2025. Haettu 23. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://mes.fi/hae-tukea>

Musiikkiala.fi. (2023). Yhdenvertainen musiikkiala. Haettu 23. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://musiikkiala.fi/yhdenvertainenmusiikkiala/>

PME Records. (2025). PME Records. Haettu 25. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://pmerecords.fi/>

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. (2015). Kehittämistyön menetelmät – Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Opetushallitus. (2025). Median valta. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://www.oph.fi/fi/oppimateriaali/median-maailma/tulkintojen-avaruus/median-valta>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2025.). Kuntien kulttuuritoiminta. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://okm.fi/kuntien-kulttuuritoiminta>

Pastoripike. (2017). Aito G ft. Gracias, Kingfish, Sebastian Da Costa, Musta Barbaari & Bile. [Youtube-video]. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://www.youtube.com/watch?v=GTtotMcBN8w>

Pohjalainen, I. (2022). Parantaako media vähemmistön etuja Suomessa, jos se ei käytä ääntään sen puolesta? [Blogiteksti]. Haettu 28. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://ilkkapohjalainen.fi/muut/parantaako-media-vahemmiston-etuja-suomessa-jos-se-ei-kayta-aantaan-sen-puolesta-1.11670509>

Porvari, P. (2022). Nuoret afrosuomalaiset rap-artistit eivät yritä olla kuin valkoiset suomiräppärit – Spotify-kärkeen noussut Ege Zulu ja muut laulavat myös arabiaksi, somaliksi ja “salakielellä”. Yle. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://yle.fi/aihe/a/20-10003422>

Prod By Me. (2025). Prod By Me [Instagram-sivu]. Haettu 10. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.instagram.com/weareprodbyme/>

Pönkä, H. (2015). Sosiaalisen median käsikirja. Suomi: Docendo.

Rantakallio, I. (2020). Finnish Rap, the Far-Right and Racism. Haettu 11. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://www.suoni.fi/fi/toiminta-soi/2020/10/16/finnish-rap-far-right-and-racism>

Rask, S. (2024). Anonyymi rekrytointi yleistyy, mutta onko siitä hyötyä? [Blogiteksti]. Taloustaito. Haettu 14. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.taloustaito.fi/blogit/shadia-rask/anonyymi-rekrytointi-yleistyy-mutta-onko-siita-hyotya/#05b45d71>

Reynolds, A. (2022). The Live Music Business: Management and Production of Concerts and Festivals. 3. painos. New York, USA: Routledge.

Rimpilä, I. (2018). Tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja monimuotoisuus musiikkialalla Suomessa – kyselytutkimuksen tulokset. Music Finland. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://musicfinland.fi/fi/tutkimukset/tasa-arvo-yhdenvertaisuus-ja-monimuotoisuus-musiikkialalla-suomessa-kyselytutkimuksen-tulokset>

Ruskeat Tytöt. (2025). Ruskeat Tytöt. Haettu 23. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.ruskeattytot.fi/>

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006). KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. 5.5. Tapaustutkimus. Haettu 23. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.fsd.tuni.fi/fi/tietoarkisto/julkaisut/kvalimotv.pdf>

Seuri, O. & Ikäheimo, H-P. (2022). Portinvartijuus digitaalisella aikakaudella. Sitra. Haettu 20. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.sitra.fi/julkaisut/portinvartijuus-digitaalisella-aikakaudella/>

Shesaid.so. (2025). Shesaid.so Finland. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://www.shesaid.so/finland>

Shesaid.so. (2025). Shesaid.so. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://www.shesaid.so/>

Sony Music. (2025). Sony Music Finland. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://sonymusic.fi/>

Sommar, H. (2015). Ysäri-Suomi totutteli monikulttuurisuuteen. Yle Elävä arkisto. Haettu 23. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://yle.fi/a/20-139458>

Suomen Keikkamyynti. (2025). Suomen Keikkamyynti. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://suomenkeikkamyynti.fi/>

Suomen Lääkäriliitto. (2021). Kulttuurien kohtaaminen lääkärin vastaanotolla. Lääkärin etiikka. Haettu 23. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://julkaisut.laakariliitto.fi/laakarin-etiikka/potilas-laakarisuhde/kulttuurien-kohtaaminen-laakarinvastaanotolla/>

Suomen somalialaisten liitto. (n.d.). Somalialaiset Suomessa. Haettu 23. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://somaliliitto.fi/somalikulttuuri/somalialaiset-suomessa/>

Suptask. (2024). The Importance of Community in the Workplace. [Blogiteksti]. Haettu 24. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.suptask.com/blog/importance-of-community>

Taike. (2025). Kulttuurisen monimuotoisuuden ja liikkuvuuden kehittämisohjelma. Haettu 24. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.taike.fi/fi/taike-vaikuttaa/ohjelmat-ja-projektit/kulttuurisen-moninaisuuden-ja-liikkuvuuden-kehittamisohjelma>

Teosto. (2023). Tutkimus: Nais- ja miesmusiikintekijöillä täysin eri käsitys alan tasa-arvoisuudesta – musiikkiala ryhtyy toimenpiteisiin. Haettu 10. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.teosto.fi/tutkimus-nais-ja-miesmusiikintekijoilla-taysin-eri-kasitys-alan-tasa-arvoisuudesta-musiikkiala-ryhtyy-toimenpiteisiin/>

Teosto. (2025). Musiikkialan yhdenvertaisuusbarometri 2025. Haettu 23. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.teosto.fi/wp-content/uploads/2025/04/Musiikkialan-yhdenvertaisuusbarometri-2025.pdf>

Tietoarkisto. (2025). Tapaustutkimus. Tampereen yliopisto. Haettu 24. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvalitutkimusasetelma/tapaustutkimus/>

Tietoarkisto. (2025). Teoria ja tutkimus. Tampereen yliopisto. Haettu 24. maaliskuuta 2025 osoitteesta https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_2.html

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (uud. laitos). Helsinki: Tammi. Haettu 22. huhtikuuta 2025 osoitteesta https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/laadullinen-sisallonanalyysi/?utm_source=chatgpt.com

Universal Music Group. (2025). Universal Music Group. Haettu 25. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://www.universalmusic.fi>

Vanha-Majamaa, A. (2020). Black Lives Matter näkyy kaikkialla – YleX selvitti, mitä levy-yhtiöissä tehdään seuraavaksi. Yle. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://yle.fi/aihe/a/20-302647>

Warner Music. (2025). Warner Music Finlad. Haettu 3. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://warnermusic.fi/>

YleX. (2025). YleX – Artikkelit. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://yle.fi/t/18-201976/fi>

YleX. (2025). YleX – Suomen seuratuin musiikkimedia. Haettu 20. maaliskuuta 2025 osoitteesta <https://areena.yle.fi/podcastit/ohjelmat/57-JAprnp7W2>

Aineisto

Haastattelut

Haastateltava 1: AKEEM. 2025. Tuottaja. Haastattelu 11.2.2025

Haastateltava 2: Bentality, Benjamin. 2025. Artisti. Haastattelu 17.2.2025

Haastateltava 3: Keh, Lilli. 2025. Manageri. Haastattelu 10.2.2025

Haastateltava 4: Konssi, Luyeye. 2025. Artisti. Haastattelu 12.2.2025

Haastateltava 5: Mokulu, Armando. 2025. Freelancer muusikko. Haastattelu 11.2.2025

Haastateltava 6: Morales, Bianca. 2025. Artisti, Yrittäjä. Haastattelu 18.2.2025

Haastateltava 7: Wekesa, Sophia. 2025. DJ. Haastattelu 10.2.2025

Dokumenttiaineistot

Emma Gaala. (2025). Vuoden hip hop / R&B. Haettu 9. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.emmagaala.fi/category/vuoden-hip-hop-rb/>

Emma Gaala. (2025). [Instagram-profiili]. Haettu 9. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.instagram.com/emmagaala/?hl=fi>

Emma Gaala. (2025). Emma Gaala kuvat [Facebook-sivu]. Haettu 9. huhtikuuta 2025 osoitteesta https://www.facebook.com/EmmaGaala/photos?locale=fi_FI

Emma Gaala. (2025). Emma Gaala 2025 Pressikuvat. Haettu 9. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://emmagaala.fi/medialle/>

Kalevih17. (2018). Emma Gaala 2018. Haettu 9. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://kalevih17.kuvat.fi/kuvat/Emma+Gaala+2018,+3.2.2018/>

Matikainen, M. (2012). Juno saapui Emma-gaalaan BB-kaunottaren kanssa. Iltalehti. Haettu 15. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.iltalehti.fi/viihde/a/2012012215108738>

Rapila, S. (2017). Kuka oli Emma Gaalan 2017 tyylikkään mien? Katso ja vertaa. Voice. Haettu 10. toukokuuta 2025 osoitteesta <https://www.voice.fi/viihde/a-138665>

Simoinen, K. (2024). Sergey Hilmanilta suoraa palautetta Emma-gaalan räppäreille: "Noloa" [Podcast]. Iltalehti. Haettu 15. huhtikuuta 2025 osoitteesta <https://www.iltalehti.fi/viihdeuutiset/a/10e85591-59b8-4f7d-ae28-70ba629df03a>

Liitteet

Haastattelukysymykset

Haastattelukysymykset 4.2.2025

Aloitamme nyt haastattelun osana opinnäytetyötäni Ruskeat artistit suomalaisella musiikkialalla. Tämä haastattelu äänitetään, jotta voin myöhemmin litteroida ja analysoida vastauksiasi tarkasti. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, ja äänitettä käytetään vain opinnäytetyön tutkimusaineistona. Voit milloin tahansa pyytää taukoa, korjata sanomaasi tai lopettaa äänityksen milloin tahansa. Onko tämä sinulle ok?

Esittäytyminen ja tausta:

1. Kuka olet ja mitä teet musiikkialalla?
2. Jos artisti/muusikko, niin mitä musiikkityyliä edustat?
3. Kuinka kauan olet toiminut musiikkialalla?
4. Oletko havainnut muutoksia musiikkialalla viime vuosina? Jos olet, millaisia muutoksia olet nähnyt?

Monimuotoisuus ja näkyvyys:

5. Miten koet monimuotoisuuden esilläolon musiikkialalla?
6. Onko kulttuuritaustallasi ollut vaikutusta urasi kulkuun?
7. Kerro, miten koet ruskeiden ja mustien artistien näkyvyyden suomalaisella musiikkialalla?
8. Onko mielestäsi olemassa aloitteita ja käytäntöjä, jotka tukevat monimuotoisuuden edistämistä musiikkialalla?
9. Miten arvioit alan organisaatioiden (esim. levy-yhtiöt, festivaalit, mediatilat, musiikkialan palkintogaalat, ohjelmatoimistojen, etujärjestöjen) roolia artistien monimuotoisuuden tukemisessa?

Ratkaisut ja tavoitteet:

10. Mitä toimenpiteitä musiikkialan toimijat voisivat tehdä monimuotoisuuden edistämiseksi?

Haastattelun päätteeksi:

11. Onko jotain, mitä en ole vielä kysynyt, mutta mitä haluaisit lisätä musiikkialan monimuotoisuuteen liittyen?

Tutkittavan informointilomake – Haastattelu

Tiedote tutkimuksesta

Tutkittavan informointilomake - Haastattelu

TIEDOTE TUTKIMUKSESTA

Ruskeat artistit suomalaisella musiikkialalla

Pyyntö osallistua tutkimukseen

Pyydän sinua osallistumaan tutkimukseen, jonka tarkoituksena on edistää ruskeiden artistien asemaa suomalaisella musiikkialalla. Tutkimuksen peruserätyksi kuuluu, että kehitystyö tehdään yhteistyössä kaikkien niiden henkilöiden kanssa, joita kehitystyö tai sen tulokset koskevat. Kuvaan tässä tiedotteessa tutkimusta ja osuuttasi siinä. Kun olet perehtynyt tähän tiedotteeseen, voit vielä esittää minulle kysymyksiä tutkimuksesta. Sen jälkeen voit halutessasi antaa suostumuksen tutkimukseen osallistumisesta.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Voit myös keskeyttää tutkimukseen osallistumisen koska tahansa syytä ilmoittamatta. Vaikka keskeyttäisit tutkimukseen osallistumisen tai peruuttaisit antamasi suostumuksen, tietoja, jotka on kerätty sinusta ennen ilmoitusta osallistumisen keskeyttämisestä tai suostumuksen peruuttamisesta, voidaan kuitenkin käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkimuksen tarkoitus ja toteuttaja

Opinnäytetyö tarkastelee ruskeiden artistien asemaa suomalaisella musiikkialalla. Työssä selvitetään tekijöitä, jotka muovaavat heidän urapolkuihinsa, kuten alan toimintatapoja ja monimuotoisuuden toteutumista. Lisäksi tutkitaan moninaisuuden kehitystä suomalaisessa musiikkiteollisuudessa ja esitetään ehdotuksia alan kehittämiseksi ja artistien mahdollisuuksien tukemiseksi. Tutkimus toteutetaan Metropolia ammattikorkeakoulun AMK-tutkinnon opinnäytetyönä, jossa opiskelija Marie José Masena toimii vastuullisena tutkijana. Tutkimustyötä ohjaa Laura Haarala. Työ tehdään Gramex ry:n toimeksiannosta.

Tutkimusmenetelmät ja toimenpiteet

Tutkimus kestää noin 1-2 kuukautta. Tutkimuksessa käytetään haastatteluja, joiden avulla selvitetään musiikkialan monimuotoisuuden nykytila. Kysymykset keskittyvät ruskeiden artistien kokemuksiin, alan organisaatioiden rooliin sekä näkemyksiin monimuotoisuuden edistämisestä. Tavoitteena on kerätä tietoa monimuotoisuuden ilmenemisestä alalla ja mahdollisista kehitystarpeista. Haastatteluista saadut tulokset analysoidaan, ja niistä tehdään havaintoja monimuotoisuuden toteutumisesta, organisaatioiden roolista sekä kehitykselle asetetuista toiveista. Analyysin pohjalta ehdotetaan toimenpiteitä monimuotoisuuden edistämiseksi ja parannuksia alan käytäntöihin. Haastattelut äänitetään haastateltavan annettua siihen luvan.

Tutkimustuloksista tiedottaminen

Opinnäytetyö on **julkinen dokumentti**, joka tullaan julkaisemaan internetissä vapaasti käytettävissä olevassa Theseus-tietokannassa. Lisäksi Gramex ry:lle toimitetaan tutkimustulokset mahdollista uutisointia varten.

Lisätiedot

Halutessasi lisätietoja tutkimuksesta voit esittää kysymyksiä opinnäytetyön tekijälle tai ohjaajalle.

Tutkijoiden yhteystiedot

Opinnäytetyötekijä: Marie José Masena
Puh.
Sähköposti:

Opinnäytetyön ohjaaja: Laura Haarala
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy /Kulttuurituotanto
Puh.
Sähköposti:

Toimeksiantajan yhteystiedot

Organisaatio: Gramex ry
Puh.
Sähköposti:

TUTKIMUKSEN TIETOSUOJASELOSTE: HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY TUTKIMUKSESSA

Henkilötietoja käsitellään voimassa olevan tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Rekisterinpitäjällä tarkoitetaan tahoa, joka yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot. Tässä tutkimuksessa henkilötietojen yhteisrekisterinpitäjinä toimivat Metropolia Ammattikorkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä Marie José Masena

Yhteisrekisterinpitäjien vastuut

Kun Metropolia Ammattikorkeakoulu ja opinnäytetyöntekijä toimivat yhteisrekisterinpitäjinä, rekisterinpitäjän vastuu on opinnäytetyöntekijällä Metropolia Ammattikorkeakoulun ohjauksessa.

Tällöin opinnäytetyöntekijä

- vastaa Metropolian ohjeistuksen mukaisesti henkilötietojen käsittelystä niiden elinkaaren ajan
- päättää henkilötietojen käsittelyssä käytettävistä työvälineistä Metropolian ohjeistuksen mukaisesti. Kun opinnäytetyöntekijä käyttää Metropolian tarjoamia välineitä ja/tai tallennuslustoja, Metropolia vastaa tarjoamiensa välineiden ja tallennuslustojen tietoturvasta, laatii henkilötietojen käsittelysopimukset järjestelmätoimittajien kanssa sekä huolehtii muista asianmukaisista teknisistä ja organisatorisista toimenpiteistä.

- vastaa Metropolian ohjeistuksen mukaisesti rekisteröidyn informoinnista sekä rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisesta

Voit kysyä lisätietoja henkilötietojen käsittelystä rekisteripitäjän yhteyshenkilöiltä

Jos opiskelija tai Metropolia Ammattikorkeakoulu on yhtenäkin rekisterinpitäjänä, kirjaa tähän

Metropolia-rekisterinpitäjän yhteyshenkilö:

Metropolia Ammattikorkeakoulun tietosuojavastaava:

Puhelin:

Sähköposti:

Opinnäytetyöntekijä: Marie José Masena

Puhelin:

Sähköposti:

Tutkimuksessa sinusta kerätään seuraavia henkilötietoja

Nimi, taiteilija nimi ja työnimike, rotu tai etninen alkuperä?

Tutkimuksessa ei kerätä henkilötietoja muista lähteistä.

Henkilötietojen suojausperiaatteet

Henkilötietoja sisältävä aineisto säilytetään erillisinä tiedostoina, jotka ovat suojattu salasanalla opinnäytetyöntekijän tietokoneella, eikä niitä tallenneta pilvipalveluun.

Henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Henkilötiedot kerätään, koska ne mahdollistavat haastateltavien tunnistamisen ja perustelut valinnastaan tutkimukseen. Haastateltavat on valittu heidän asiantuntemuksensa ja kokemuksensa perusteella. Haastateltavat ovat ruskeita artisteja, ja opinnäytetyön tutkimus keskittyy heidän asemaansa musiikkialalla. Suurin osa opinnäytetyössä kerätystä henkilötiedoista, kuten nimet, taiteilijanimet, työnimikkeet, rotu tai etninen alkuperä on julkisesti saatavilla toimeksiantajan verkkosivustolla sekä Theseus-tietokannassa.

Henkilötietojesi käsittelyperuste on suostumus, jolloin sinulla on rekisteröitynä seuraavat oikeudet

Koska henkilötietojasi käsitellään tässä tutkimuksessa, olet rekisteröity tutkimuksen aikana muodostuvassa henkilörekisterissä. Rekisteröitynä tärkeimmät oikeutesi ovat:

- saada informaatiota henkilötietojen käsittelystä
- tarkastaa ja oikaista itseäsi koskevia tietoja
- peruuttaa antamasi henkilötietojen käsittelyä koskeva suostumus, HUOM: suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan silti käyttää osana tutkimusaineistoa
- poistaa tietosi (esim. jos peruutat antamasi suostumuksen) tai rajoittaa tietojesi käsittelyä
- tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, jos katsot, että henkilötietojasi on käsitelty tietosuojalainsäädännön vastaisesti

Oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon ja käsittelyn rajoittamiseen ei kuitenkaan ole, jos henkilötietoja ei käsitellä tutkimuksessa tunnisteellisina eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä. Voit käyttää oikeuksiasi ottamalla yhteyttä opinnäytetyöntekijään / rekisterinpitäjän edustajaan.

Tutkimuksessa kerättyjä henkilötietoja ei käytetä profilointiin tai automaattiseen päätöksentekoon

Tutkimuksen kesto-aika (henkilötietojen käsittelyaika)

Aikaväli 10.2024–5.2025 kattaa yhteensä seitsemän kuukautta. Opinnäytetyön virallinen kesto-aika on määritetty kolmeksi kuukaudeksi, eli helmikuusta toukokuuhun 2025 (02/2025–05/2025). Mikäli opinnäytetyön arvosanaan tarvitaan oikaisuvaatimus, sille on varattu aikaa noin kuukausi, eli toukokuussa kesäkuuhun 2025 (05/2025-06/2025)

Mitä henkilötiedoille tapahtuu tutkimuksen päätyttyä?

Edellä kerrotun henkilötietojen käsittelyajan päätyttyä henkilötietosi tallennusmuodosta riippumatta tuhoetaan lukuun ottamatta tietoja, jotka suostumuksellasi on sisällytetty julkaistavaan opinnäytetyöhön (mahdolliset suorat lainaukset ja yksilöidyt tiedot lähdeluettelossa).

Tietojen siirtäminen tutkimusrekisteristä

Henkilötietoja käsittelee ainoastaan opinnäytetyöntekijä Marie José Masena.

Henkilötietoja ei siirretä EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle (suositeltu vaihtoehto) / Henkilötietoja siirretään EU:n tai ETA-alueen ulkopuolelle (yksilöi ja perustelee)

Henkilötietojen käsittely aineistoa analysoitaessa ja tutkimuksen tuloksia raportoitessa

Kerättyjä tietoja ja tutkimusaineistoa käsitellään luottamuksellisesti lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Haastattelu voidaan toteuttaa joko kasvokkain tai etäyhteyden avulla. Haastattelun aikana keskustelu tallennetaan joko ääni- tai videotiedostona. Tallenteet säilytetään erillisissä tiedostoissa opinnäytetyöntekijän henkilökohtaisessa ja salasanalla suojatussa tietokoneessa.

Haastattelut analysoidaan siten, että niistä nostetaan esiin merkittävimmät havainnot, jotka liittyvät opinnäytetyön aiheeseen ja kehittämiseen. Nämä havainnot esitetään alkuperäisinä, omilla sanoilla ilmaisten ja varmistetaan, että niiden merkitys säilyy muuttumattomana. Lisäksi analyysin avulla laaditaan kehittämissuhteita, jotka esitellään valmiissa opinnäytetyössä omassa luvussaan.

Tallennetut haastattelutiedot poistetaan lopullisesti opinnäytetyöntekijän toimesta viimeistään kuusi kuukautta opinnäytetyön esittelyn jälkeen.

Tutkittavan suostumuslomake - Haastattelu**Tutkimuksen nimi: Ruskeat artistit suomalaisella musiikkialalla**

Tutkimus toteutetaan Metropolia ammattikorkeakoulun AMK-tutkinnon opinnäytetyönä, jossa opiskelija Marie José Masena, jose.masena@metropolia.fi toimii vastuullisena tutkijana. Tutkimustyötä ohjaa Laura Haarala, Laura.Haarala2@metropolia.fi

Minua [N N] on pyydetty osallistumaan yllämainittuun tutkimukseen, jonka tavoitteena on tarkastella ruskeiden artistien asemaa suomalaisella musiikkialalla, analysoida monimuotoisuuden nykytila sekä esittää ehdotuksia alan kehittämiseksi.

Olen saanut riittävät tiedot tutkimuksesta ja henkilötietojeni käsittelystä. Olen saanut tiedotteen tutkimuksesta sekä tietosuojaselosteen. Olen ymmärtänyt saamani tiedot ja haluan osallistua tutkimukseen.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja voin peruuttaa tämän osallistumissuostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Ymmärrän, että minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni henkilötietojen käsittelyyn tietosuojaselosteessa kuvatulla tavalla. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän tutkimuksen tai peruutan suostumukseni, minusta keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Ymmärrän, että julkaistavassa opinnäytetyössä voi esiintyä suoria lainauksia haastatteluvastauksistani / tietojani esitetään lähdeluettelossa muodossa: nimi, taiteilija nimi, työnimike. Haastattelu päivämäärä.

Vahvistan allekirjoituksellani

- osallistumiseni tähän tutkimukseen
- suostumukseni henkilötietojeni käsittelyyn.

Allekirjoitus: _____

Tutkija säilyttää tämän suostumuksen opinnäytetyön ajan. Suostumus tuhoetaan viimeistään, kun opinnäytetyön arvioinnista on kulunut 6 kuukautta.

Äänityslupa – Haastattelu

Haastattelu äänitetään haastateltavien annettua siihen luvan. Äänitiedosto säilytetään erillisenä tiedostona opinnäytetyöntekijän omassa älypuhelimessa sekä salasanalla suojatussa tiedostossa tietokoneella. Suoritettu haastattelu kirjoitetaan tilaisuuden jälkeen auki, eli litteroidaan. Litteroitu haastattelu säilytetään erillisenä tiedostona opinnäytetyöntekijän omassa tietokoneessa.

Litteroitu haastattelu analysoidaan poimimalla tärkeät havainnot, jotka liittyvät opinnäytetyön kehittämiskohteeseen. Nämä poiminnot tuodaan esiin pääosin omiin sanoihin kirjoitettuna opinnäytetyön tuloksissa. Poiminnot hyödynnetään myös kehittämisehdotusten laadinnassa ja tuodaan esiin kyseisellä luvulla valmiissa opinnäytetyössä.

Opinnäytetyöntekijän omassa salasanalla suojatussa älypuhelimessa ja tietokoneessa säilytetyt erilliset tiedostot tuhotaan opinnäytetyöntekijän toimesta viimeistään kuuden kuukauden päästä valmiin opinnäytetyön esittelystä.

Keskeiset käsitteet

Keskeiset käsitteet

A&R (Artists & Repertoire) – Levy-yhtiön edustaja, joka etsii uusia kykyjä ja auttaa heidän uransa kehittämisessä.

Afroamerikkalainen – Yhdysvalloissa syntynyt afrikkalaistaustainen henkilö.

Afrotaustaiset artistit – Afrikkalaistaustaiset muusikot eri genreissä.

Antirasismi – Toimenpiteet syrjinnän vähentämiseksi ja tasa-arvon edistämiseksi.

Black History Month – Helmikuussa Yhdysvalloissa ja Kanadassa vietettävä kuukausi, joka juhlistaa mustien historiaa ja kulttuuria.

Black Lives in Music (BLIM) – Vuonna 2020 Isossa-Britanniassa perustettu Black Lives in Music työskentelee tasa-arvoisten mahdollisuuksien puolesta mustille, aasialaisille ja etnisesti monimuotoisille ihmisille.

Barbaari-efekti – Ilmiö, jossa ruskeita artisteja mahtuu suomalaiseen valtavirtaan vain yksittäisiä kerrallaan.

Broidit ja siskot – Termi, jota käytetään ruskeassa yhteisössä veljistä ja siskoista.

Läpimurto – Artisti saavuttaa suuren suosion ja tunnettuuden.

Cancelointi – Ilmiö, jossa yksilö tai taho joutuu julkisen kritiikin kohteeksi moraalisten tai poliittisten syiden vuoksi.

DEI (Diversity, Equity, Inclusion) – Monimuotoisuutta, tasa-arvoa ja inklusiivisuutta edistävät strategiat.

Ei-binäärinen – ”Henkilö, jonka sukupuoli-identiteetti ei sovi kaksinapaiseen nainen–mies-jakoon. Hän voi olla esimerkiksi muunsukupuolinen, sukupuoleton tai intersukupuolinen.” (Seta ry, 2025).

Emma Gaala – Suomen musiikkialan palkintogaala.

Emma Gaalan raadit – Asiantuntijaryhmät, jotka valitsevat palkinnon saajat.

Finglish – Suomalais-englantinen kielimuoto, jossa yhdistellään molempia kieliä parissa.

Festivaali- ja tapahtumatuotanto – Suurten musiikkitapahtumien järjestäminen, sisältäen buukkaukset, markkinoinnin ja logistiikan.

Gangsta rap (Katu-rap) – Räpin alalaji, jossa käsitellään usein katujen elämää, selviytymistä, rikollisuutta ja sosiaalisia haasteita.

Genrelokerointi – musiikin tai muun kulttuurituotteen luokittelua tiettyyn tyyliin.

Globaali musiikkiala – Kansainvälinen musiikkimarkkina, joka yhdistää eri kulttuurit, artistit ja musiikkityylit.

Gramex ry – Musiikintekijöiden ja esittäjien tekijänoikeusjärjestö, joka kerää ja jakaa korvauksia musiikin käytöstä.

Huijarisyndrooma – Vähemmistöihin kuuluvat artistit ja taustatoimijat kokevat jatkuvaa tarvetta todistaa pätevyytensä.

"Hyvä veli" -kerho – Epävirallinen verkosto, joissa vallassa olevia, usein miehiä, tuetaan suljettujen suhteiden kautta.

Indie-artisti – Artisti, joka julkaisee musiikkiaan ilman suurta levy-yhtiötä, usein itsenäisesti tai indie-levy-yhtiön kautta.

Indie-levy-yhtiöt – Pienlevy-yhtiöt, jotka toimivat itsenäisesti ilman suurten musiikkikonsernien tukea.

Inklusiivisuus – Yhdenvertaisia mahdollisuuksia kaikille.

Intersektionaalisuus – Näkemys, jonka mukaan eri syrjinnän muodot (esim. sukupuoli, etnisuus, luokka) risteävät ja vaikuttavat yksilön kokemuksiin.

Kaupallinen musiikki – Musiikki, joka on tehty ensisijaisesti myyntiä ja markkinoita varten.

Kiintiöpakko – Pakollinen kiintiö esimerkiksi sukupuolen tai etnisyyden perusteella.

Keikkabuukkaajat – Henkilöt tai tahot, jotka järjestävät artistien esiintymisiä.

Kulttuuri – Ihmisten jakama arvomaailma, perinteet, taide ja tavat, jotka muokkaavat yhteiskuntaa ja identiteettiä.

Kulttuurillinen sensitiivisyys – Tietoisuus ja kunnioitus eri kulttuureja kohtaan.

Levy-yhtiö – Yritys, joka tuottaa, markkinoi ja julkaisee musiikkia sekä tukee artisteja heidän urallaan.

Maahanmuuttajataustaiset – Henkilöt, joilla on maahanmuuttajavanhemmat tai jotka ovat itse muuttaneet maahan.

Manageri – Henkilö, joka ohjaa ja tukee artistin uraa.

Major-levy-yhtiöt – Suuret yhtiöt, kuten Universal, Sony ja Warner, jotka hallitsevat musiikkimarkkinoita.

Media – Tiedonvälityksen kanavat, kuten TV, radio ja sosiaalinen media.

Musiikin algoritmit – Suoratoistopalveluiden ja somealustojen järjestelmät, jotka vaikuttavat musiikin suositteluun ja näkyvyyteen.

Musiikki markkinat – Musiikkiteollisuuden taloudellinen ja kaupallinen kenttä.

Musiikillinen homogeneisyys – Tilanne, jossa suuri osa kaupallisesta musiikista kuulostaa samalta.

Musiikin valtavirta (mainstream) – Laajalle yleisölle suunnattu suosittu musiikki.

Monikulttuurisuus – Useista kulttuureista koostuva yhteiskunta tai ilmiö.

Monimuotoisuus – Eri taustoista tulevien ammattilaisten edustus musiikkialalla.

Mediatulo – Yritys, joka tuottaa ja julkaisee mediaa eri alustoilla, kuten TV:ssä, radiossa ja verkossa.

Meriittipohja – Järjestelmä, jossa menestys perustuu ansioihin ja taitoihin.

Musiikinsatama – Organisaatio, jossa työskentelee eri musiikkialan toimijoita, kuten Gramex ry, Teosto ja Music Finland.

Niche – Pienen ja erikoistuneen yleisön musiikkityyli tai genre.

N-sana – Rasistinen termi, jolla on historiallinen painolasti.

Omavaraiset artistit (Independent artist) – Artistit, jotka julkaisevat musiikkiaan itsenäisesti ilman levy-yhtiötä.

Ohjelmatoimisto – Yritys, joka hallinnoi artistien esiintymisiä ja markkinointia.

Popping-artisti – Nouseva artisti, joka saavuttaa nopeasti laajaa suosiota.

Pride Month – Kesäkuussa vietettävä kuukausi, joka juhlistaa LGBTQIA+-yhteisöä ja sen oikeuksia.

Poliittinen stigma – Ennakkoluulot ja yhteiskunnalliset jännitteet, jotka kohdistuvat tiettyihin ryhmiin tai aiheisiin.

Palkintogaala – Tapahtuma, jossa jaetaan tunnustuksia ansioituneille artisteille.

Pop-kulttuuri – Valtavirran viihde ja ilmiöt, kuten musiikki ja media.

POC (People of Color) – Ihmiset, jotka eivät ole valkoisia, ja joiden identiteetti liittyy rodulliseen tai etniseen vähemmistöön.

Portinvartijuus tarkoittaa valtaa päättää, kuka saa pääsyn johonkin tilaan, ryhmään tai resurssiin – ja kuka ei.

Promootio – Artistiin tai musiikkiin liittyvä markkinointi ja näkyvyyden lisääminen.

Queer – Sateenvarjokäsite, joka viittaa sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin sekä näiden identiteettien monimuotoisuuteen.

Rakenteelliset tekijät – Alan vakiintuneita käytäntöjä, jotka voivat edistää tai rajoittaa monimuotoisuutta.

Rakenteellinen syrjintä – yhteiskunnan rakenteisiin juurtunut epäoikeudenmukaisuus, joka asettaa tietyt ryhmät epäedulliseen asemaan ilman suoraa syrjintää.

Rasismi – Syrjintä tai ennakkoluulot rodun perusteella.

Representaatio – Erilaisten ihmisryhmien näkyvyys ja edustus esimerkiksi mediassa, kulttuurissa ja musiikkiteollisuudessa.

Ruskeat artistit – Suomessa toimivat ei-valkoiset muusikot, joilla on esimerkiksi afrikkalainen, aasialainen, latinalaisamerikkalainen tai Lähi-idän tausta.

Skene – Tietyn yhteisön tai alueen musiikkikulttuuri ja siihen liittyvä toiminta, kuten artistit, tapahtumat ja fanit

Suoratoistopalvelu – Digitaalinen alusta, kuten Spotify, Apple Music tai YouTube, jossa musiikkia tai muuta mediaa voi kuunnella tai katsella ilman lataamista.

Seksuaalivähemmistö – Ihmiset, joiden seksuaalinen suuntautuminen poikkeaa enemmistöstä.

Soundi – Artistin tai musiikkityylin tunnistettava ääni ja tuotannon estetiikka.

Somealustat – digitaalinen palvelu sisällön jakamiseen ja vuorovaikutukseen, kuten Facebook, Instagram, X (Twitter), TikTok, YouTube, Snapchat.

Hyväksynnän merkki – Tunnustus tai hyväksyntä, joka osoittaa arvostusta artistille.

Signaaminen – sopimuksen allekirjoittamista tai hyväksymistä, erityisesti musiikki- ja viihdeteollisuudessa.

Syrjintä – Epäoikeudenmukaista kohtelua henkilökohtaisen ominaisuuden perusteella.

Tuottaja – Henkilö, joka vastaa musiikin tuotannosta ja soundista.

Valkoinen etuoikeus – Yhteiskunnallinen etu, josta valkoiset hyötyvät ilman omaa aktiivisuutta.

Vähemmistö – Ryhmä, jolla on vähemmän yhteiskunnallista valtaa tai näkyvyyttä.